

ANARCHISTICKÁ REVUE EXISTENCE

4 / 2013

POVSTÁNÍ NA TAKSIMU

Pouliční protesty a třídní síla / Na šedo natřený Istanbul
Taksimská komuna / 21. srpen / Podoba anarchismu v okupované zemi
Autonomní vzdělávání v Chicagu / VIOME: experiment pracujících
Rozhovor s J. Tesařem / Play fast or don't / Mostecká solidární síť
Družstevní kolektiv Biosphere / Anarchisté v Detroitu / MamaTata

40,-

VYDÁVÁ ČESKOSLOVENSKÁ ANARCHISTICKÁ FEDERACE

OBSAH

- 2 ... Editorial
- 3 ... Kvartál
- 6 ... Povstání na Taksimu
- 8 ... Taksimská komuna
- 10 ... Pouliční protesty a třídní síla
- 12 ... Erdoğan u nás není vítán
- 14 ... Na šedo natřený Istanbul
- 15 ... Podoba anarchismu v okupované zemi
- 16 ... Autonomní vzdělávání v Chicagu
- 17 ... VIOME: Experiment pracujících
- 19 ... Vzpomínky na budoucnost
- 20 ... 21. srpen: Poněkud nepřijemný pohled do zpětného zrcátka
- 22 ... Neuznávejte žádnou autoritu
- 24 ... MamaTata
- 25 ... Pokud skončí auta...
- 26 ... Družstevní kolektiv Biosphere
- 28 ... První vítězství
- 30 ... Play fast or don't
- 32 ... Je nás víc, než myslíme. Jen se nedokážeme najít
- 33 ... Anarchistický černý kříž
- 34 ... A3
- 35 ... Recenze

ANARCHISTICKÁ REVUE **EXISTENCE**

4 / 2013 (v pořadí 30. číslo)

vydává Československá anarchistická federace
kontakt: csaf@csaf.cz web: www.csaf.cz

DISTRIBUČNÍ MÍSTA

Kde můžete *Existenci* (popř. další publikace ČSAF) zakoupit či objednat:

Kamenné obchody:

Infocentrum Salé (Orebitská 14, Praha 3),
Crossphere (Plynární 23, Praha 7, v objektu klubu Cross, 2. p.),
Rekomando (Trojanova 9, Praha 2),
Klub Bažina (U klubu 63/2, Praha 12 - Komořany),
Antikvariát Černý pes (Sedláčkova 20, Plzeň),
Infoshop Pelech (Čápkova 48, Brno),
Komunitní centrum Ateneo (Vítězslava Nezvala 2815/41, Most),
Plan B Hardcore Cafe (Československá 1, Ostrava),
Klub Futra (Masarykova třída 1000, Orlová),
Infocafé La Victoria (Čáslav).

Internetové distribuce:

xBASTax (xbastax.cz),
Waking the dead (wakingthedeath.cz),
Papagájův hlasatel (phr.cz),
Phobia records (phobiarecords.net),
Nuclear Madness (nuclearmadness.wz.cz),
Insane society (insanesociety.net),
Chyba crew (chyba.a-punk.cz),
Miruus Levyt (miruuslevyt.cz),
Kontrashop.sk (kontrashop@riseup.net),
Punkgen.sk (punkgen.sk/distro),
WildAndFree kolektiv (wildandfree.sk),
Alternativna knižnica
(a-kniznica-zh.blogspot.cz).

Pro zájemce ze Slovenska doporučujeme objednávat na e-mailu hoodsup@riseup.net.

EDITORIAL

Témat, která se nabízela pro toto číslo anarchistické revue *Existence*, bylo více. Nakonec jsme zvolili to, jež reflektuje povstání, ke kterému došlo po násilném rozeznání obránců istanbulského parku Gezi tureckou policií koncem května.

Povstání bylo sice potlačeno obrovskou vlnou represe, avšak zanechalo za sebou ve společnosti hlubokou stopu. Radikální protestní akce, i když v menším měřítku, pokračují i nadále, dokonce přibývají oběti na straně protivládních demonstrantů. Na stránkách tohoto čísla *Existence* se tedy věnujeme tomu, co spustilo obrovské demonstrace napříč celým Tureckem, jaký byl jejich vývoj, jakých nabývaly podob a jaká byla reakce režimu.

Rozhovor s členem skupiny Karakök Autonomie přibližuje roli anarchistů v povstání a některé jeho důležité momenty, objasňuje složení protivládních sil a hodnotí přínos povstání pro budoucí sociální boje v zemi. Překlad článku z portálu libcom.com se zas na povstání v Turecku (i v dalších zemích) snaží nahlédnout třídní optikou. Jeho neúspěch vidí zejména v tom, že se nepodařilo přenést protesty na jednotlivá pracoviště.

Podporu demonstrantům v tureckých ulicích vyjádřili lidé po celém světě. Do projevů solidarity se aktivně zapojili i anarchisté a anarchistky v České republice, což dokládá přehled solidárních akcí i prohlášení ČSAF. Téma pak uzavírá reportáž z návštěvy náměstí Taksim na konci června, kdy ho již zcela ovládala policie a nápis po celém městě byly režimem výmluvně přetřeny šedou barvou.

Ve světě zůstaneme i na dalších stránkách. Nahlédneme do Palestiny a položíme si otázku, jak se utváří anarchismus v okupované zemi. Ve Spojených státech se podíváme hned do dvou velkých měst. Tím prvním je Chicago, kde za přispění lidí z hnutí Occupy funguje projekt komunitní Svobodné školy. Druhým je pak Detroit, který kdysi býval prosperující výkladní skříň automobilového průmyslu. Dnes je zbankrotovaným městem, z kterého odešel jak průmysl, tak nemalá část obyvatel. V původním rozhovoru s členem skupiny First May Alliance se dočtete o tamním anarchistickém hnutí a vyhlídkách města do budoucna. Zamiříme také na sever Řecka, konkrétně do továrny VIOME, která se nachází pod samosprávou pracujících.

ENGLISH SUMMARY

The main topic of this issue of *Existence* reviews the uprising after violent scattering of the defenders of the Istanbul park Gezi by the Turkish police at the end of May. We deal with the cause of huge demonstrations across Turkey, with their form and what the response of the regime was. An interview with a member of Karakök Autonomie group depicts the role of anarchists in the uprising, several moments important for us, the structure of anti-government force and its merit for future fights.

The translation of an article from libcom.com views the Turkish uprising from the point of view of social classes. The translation sees its failure in insufficient distributing disapproval to individual workplaces. People from all around the world have expressed their support to the marchers in Turkish streets; anarchists in the Czech Republic also took active part in these demonstrations of solidarity. The topic is concluded by a report from the Taksim Square at the end of June, when it was completely taken over by the police and the signs all over the city were covered with grey paint.

V obsáhlejší reportáži se vracíme k demonstrativní squaterské akci nazvané „Vzpomínky na budoucnost“, během níž bylo v soboru 31. srpna v Praze dočasně obsazeno několik opuštěných budov. Jeden z domů, na Pohořelci nedaleko Pražského hradu, však zůstal obsazený i následující den. Práva spekulantů nechávajících chátrat domy, zatímco se někteří lidé nacházejí bez přístřeší, však s razancí sobě vlastní uhájila zásahová jednotka policie. Kapitalismus může vesele fungovat dál, tzn. domy chátrat a lidé nemít kde bydlet.

V jednom z článků jsme spojili hned dvě výročí. Zaprvé rok od úmrtí redaktora časopisu *A-kontra* Jakuba Poláka a zadruhé 45 let od obsazení Československa „spřátelenými“ armádami Varšavského paktu. Polák ve svém textu, který napsal před dvaceti lety, analyzuje povahu Pražského jara '68 a zabývá se otázkou, zda byl možný aktivní odpor vůči intervenci.

V jednom z letních čísel časopisu *Nový prostor* vyšel rozhovor s historikem Janem Tesařem, který žije trvale ve Francii, kam za minulého režimu po čase stráveném ve vězení odešel do emigrace. Odpovídá v něm na otázky ohledně své vědecké práce, vztahu k českému disentu a studiu partyzánského hnutí, zejména pak činnosti cikánského partyzána J. Serinka. V *Existenci* rozhovor pokračuje dalšími tématy, jako byla jeho angažovanost v exilu, názory na kapitalismus a autority a na náš každodenní boj proti nim.

Představíme si také několik fungujících projektů. Na Slovensku se rozjel družstevní kolektiv Biosphere, jenž se věnuje zejména distribuci zapatistické kávy, ale i dalším produktům ze samosprávných družstev. Dál se dozvíte o rodičovském projektu MamaTata, který formou přednášek, diskusí a workshopů probíhá v pražském infocentru Salé. Zvláště pak chceme zvýhnut první vítězství Mostecké solidární sítě v boji za nevyplacenou mzdu nad českou pobočkou nadnárodní firmy Zepter. Tento úspěch by se mohl do budoucna stát inspirací a impulzem pro další podobné boje. Jeden z organizátorů hudebního festivalu Play fast or don't nám v rozhovoru představí něco z jeho desetileté historie, ale hlavně principy, podle nichž je pořádán.

Jako vždy nechybí přehled akcí a publikací antiautoritářského hnutí za dobu od uzavěrky předešlého čísla *Existence*. Za zmínku stojí zejména akce stavící se proti anticiganistickým náladám ve společnosti bok po boku s těmi, vůči nimž je zcela nesmyslně směřována nenávisť části společnosti. Najdete zde i pravidelné rubriky ABC a Volné komunity VAP.

In other text we shall visit Palestine and ask how anarchism is being formed in an occupied country; Chicago, where project "Free School" is being run; Detroit which went bankrupt along with its automobile industry; and the factory VIOME in Greece which is under administration of the workers.

We also cover in detail a demonstrative squatter event during which several abandoned houses in Prague were occupied. The invasion of "allied armies" on August 21 1968 is commemorated in a 20-year-old article by Jakub Polák who died last year. An interview with historian Jan Tesař asks questions about his life story and his attitudes and about the possibilities of anti-capitalist fight. Further on you can find out about parent project MamaTata; cooperative group Biosphere distributing Zapatist coffee; the first victory of "Mostecká solidární síť" in the fight for unpaid wages; or about the principles of the musical festival Play fast or don't.

As usual there is also a summary of events and publications of the anti-authoritarian movement in the last quarter and regular sections of Anarchist Black Cross and Free Community V.A.P.

KVARTÁL

PŘEHLED VEŘEJNÝCH AKTIVIT ŠIRŠÍHO ANTIAUTORITÁŘSKÉHO HNUTÍ ZA UPLYNULÉ TŘI MĚSÍCE OD UZÁVĚRKY PŘEDEŠLÉHO ČÍSLA EXISTENCE. NE VŠECHNY AKCE JSME NAVŠTÍVILI, NĚKTERÉ REPORTY JSOU PROTO ZPROSTŘEDKOVANÉ DLE INFORMACÍ UVEDENÝCH NA WEBECH ANTIAUTORITÁŘSKÝCH SKUPIN A PROJEKTŮ.

ZÁCHRANA PŘÍRODY NENÍ
TERORISMUS

Časlavští anarchisté a antiautoritáři vyslyšeli výzvu Anarchistického černého kříže k Mezinárodnímu dni solidarity s vězněnými radikálními environmentalisty Ericem McDavidem a Mary Janet Mason, který byl vyhlášen na 11. červen (viz Existenci č. 3/2013). V předstihu, v neděli 2. června, uspořádali v místním Infocafé La Victoria promítání filmu *Když se kácí les* o aktivitách Earth Liberation Front (ELF). Před promítáním filmu člen ČSAF představil samotnou ELF a východiska této radikální platformy za bezprostřední záchrany přírody. Po zhlédnutí filmu přítomní sepsali solidární dopis pro Erica a Mary.

Ve středu 5. června se konalo další setkání, na kterém byl vytvořen transparent s heslem „Záchrana přírody není terorismus. Svobodu Ericu McDavidovi a Marii Mason“. Ten byl pak 11. června vyvěšen na železničním mostě nad obchvatem ve směru Havlíčkův Brod. Při vyvěšování projevíli solidaritu trubením i projíždějící řidiči kamionů.

OBSAZENÍ DOMU V ŘEHOŘOVĚ ULICI

V sobotu 15. června byla na den obsazena bývalá papírna v Řehořově ulici na Žižkově. Uvnitř proběhlo pár improvizovaných koncertů, výstava, promítání a společná veganská večeře. Důležitější než jakýkoliv program ale byla atmosféra, která panovala uvnitř i venku před domem, dost možná i proto, že akce nebyla koncipovaná jako party a probíhala přes den.

Většina lidí, co na akci dorazila (celkem jich bylo kolem dvou set), nepřišla jenom konzumovat někým připravenou zábavu, ale aktivně se zapojovala jak do příprav a úklidu, tak i do otevřeného pléna, které proběhlo uvnitř a na kterém se rozhodlo, že všichni budovu opustí před desátou večer. Toto rozhodnutí padlo jednak s ohledem na sousedy a jejich pozitivní reakce (někteří lidé z okolních domů se na akci přišli podívat) a také proto, že v domě nikdo neměl v plánu bydlet - spíše se mluvilo o možnosti vytvoření kulturně-sociálního centra se zázemím pro různé dílny, ateliéry, knihovnu apod.

Z velkolepých plánů nejspíš ale nic nebude, po odchodu z domu a odebrání se na nedaleké náměstí dorazila policie s majitelkou, která prohlásila, že právě podepsala projekt na rekonstrukci budovy, ze které mají být další luxusní byty. Ale kdoví, někteří zúčastnění se zdáli být vcelku motivováni k podobným akcím a snad i k boji proti stále vzrůstající gentrifikační podle slov, která stála v prohlášení k akci: „Sami o nic neprosíme - budeme si brát, co nám patří, a vytvářet společenství se svými hodnotami a pravidly, kterým věříme, protože nejsou na prodej. Po každém dalším ‚ničím‘ domě, ze kterého budeme vyhlazeni, se vrátíme silnější. Nežberáme o místo k přežívání - dáváme na vědomí, že budeme chodit od jednoho prázdného domu k druhému a ožивovat prostor, kde bude moc a autorita konfrontována se vzájemností, sounáležitostí a vztahem. Prostor, který při reklamou dezinfikovaném pohledu třeba nezáří čistotou a má i spoustu skutečných chyb a nedostatků, ale dá se v něm uskutečnit svobodná existence.“

VEGGIE PARADE 2013

Stejně jako v předešlých letech i letos se v Praze konala akce nazvaná Veggie Parade. V sobotu 15. června prošel centrem města průvod asi tří stovek aktivistů za práva zvířat a příznivců rostlinné stravy. Jejich cílem bylo přiblížit veřejnosti veganství a vegetariánství, které představují zdravější životní správu pro lidi a méně utrpení pro zvířata. Po průvodu byl pro účastníky připraven bohatý program, který se ale musel kvůli povodňové situaci na poslední chvíli přesunout z původně plánované Střemovky do prostoru Divus.

Veggie Parade je mezinárodní oslava etického vztahu ke zvířatům, pořádaná každý rok v různých metropolích. Jejím cílem je vnést mezi širokou veřejnost informace o zneužívání zvířat a nabídnout etické řešení tohoto dalekosáhlého problému, upozorňovat na nespravedlivé zacházení se zvířaty a mluvit o zbytečnosti jejich umírání v nejširším kontextu. Celá akce je pojata jako oslava ve snaze o přemostění propasti mezi vegany, vegetariány a těmi, kteří ještě živočišné produkty konzumují či jinak využívají, ale chtějí se o problematice dozvědět a ochutnat veganská jídla.

KDE BUDEME BYDLET

V sobotu 15. června proběhla v Ostravě benefiční akce na podporu obyvatel Přednádraží a sdružení Vzájemné soužití Kumara Wishwanathana, který jim nezištně pomáhá celé měsíce bojovat za důstojné bydlení, ztracené kvůli nezodpovědným či kšeftářským radním.

Odpoledne za účasti zhruba 60 návštěvníků proběhlo ve Staré aréně promítání tematických videí vytvořených členem iniciativy Otrokem

rasy a bývalým obyvatelem Přednádraží Imrichem Horvátem a dokumentu členky stejné iniciativy Ivanky Mariposy Čonkové. Imrich Horvát charakterizoval videa jako své oči, jimiž sledoval, sdílel a pro budoucnost zaznamenával končící život na Přednádraží. Dokument Ivanky Čonkové se naopak snažil zobrazit současnou reálnou diskriminaci Romů a rozkrývat její společenské a politické pozadí. Otevíral současně otázky možných řešení daného stavu, což pak přirozeně odstartovalo živou diskusi mezi přítomnými. Spontánní rozprava byla doplněna i plánovanou panelovou diskusí (na níž samozřejmě předem odmítli pozvání obecní zastupitelé, kteří se z principu vyhýbají veřejné konfrontaci, kde by těžko uspěli se svou demagogií a pokrytectvím).

Večernímu benefičnímu koncertu v klubu Plán B jednoznačně dominovali romští hiphopeři Dela Negra a Black Style z Krupky, kteří spolu s aktivistickými rapperkami Fanké a akčním recitátorem Ondřejem Slačálkem vytvořili neopakovatelnou atmosféru.

Finanční výtěžek určený Vzájemnému soužití věnovalo toto sdružení na kauce potřebné k přestěhování posledních obyvatel Přednádraží do nových domovů.

ČSAF NA FESTIVALU PALLASIT

Středočeská skupina ČSAF a kolínský kolektiv Food not Bombs se společně prezentovaly 15. června na hudebním festivalu Pallasit ve Zruči nad Sázavou, který se každoročně nese v duchu „za čisté Posázaví bez nácků“. ČSAF festival zpestřila distrostánkem s anarchistickými tiskovinami a ve spolupráci s FNB pro účastníky zajistila výtečné veganské a vegetariánské menu. Příchod si měli možnost prohlédnout několik výstav zabývajících se romským holocaustem, výstavu AFA „Oběti neonacismu po roce 1989“ a aktuální výstavu přibližující protesty v Turecku. Velký úspěch slavila „anarchistická střelnice“, kde si účastníci festivalu s chutí zaházeli šípkami - terče tvořila celá paleta současné politické elity. Za každého trefeného politika si mohl každý odnést některou z brožurek ČSAF. U „anarchistické střelnice“ se tak střídali mladí, starší i rodiny s dětmi.

VÝROČÍ POSLEDNÍ BITVY ATENTÁTNÍKŮ
NA HEYDRICHA

V pondělí 17. června se ve večerních hodinách v Resslově ulici sešli pražští antifašisté, aby zavzpomínali na výročí úmrtí atentátníků na nacistického pohlavára Reinharda Heydricha. S transparentem „Jedině překážky nám ukážou, kdo doopravdy jsme“ a vzpomínkovým věncem od skupiny Autonomní Antifa Praha přišli k chrámu sv. Cyrila a Metoděje, kde náslenně zazněl proslov, v němž mimo jiné stálo:

„Všichni, které si dnes připomínáme, zemřeli v době, kdy byla nacistická Třetí říše na vrcholu své síly. Šli do boje proti nepříteli, který vypadal, že je neporazitelný. A přesto bojovali. My dnes už víme, že jejich cesta byla nakonec cestou vítězství. Tím spíš si ale musíme připomínat jejich odvahu. Tím spíš nesmíme sejít z cesty, kterou nám ukázali.“

DUCHCOV PROTI NEONACISMU

Jako odpověď na shromáždění neonacistů svolané do Duchcova na sobotu 22. června Vandasovou DSSS proběhla ve městě ve stejnou dobu akce Čikhatar het!/Z bahna ven!, organizovaná sdružením Konexe. Akce měla podobu pokojného shromáždění a kulturního festivalu na podporu sousedských vztahů a společného vzoru černých a bílých proti všem formám rasismu. Oficiálně byla zahájena po poledni a trvala zhruba do 18 hodin. Zúčastnilo se jí kolem 250 lidí z různých míst od Prahy po Ostravu.

Policie se sice snažila průběžně program Čikhatar het! omezovat, ale nakonec se stala objektem útoku neonacistů, kteří chtěli proniknout na kontraakci, a tak silou zasahovala tentokrát výjimečně pouze proti náckům a jejich publiku z řad místních xenofobně naladěných občanů.

Protirasistickou akci podpořily aktivní účasti různé antiautoritářské organizace včetně ČSAF.

SOLIDARITA S RUSKÝMI ANTIFAŠISTY

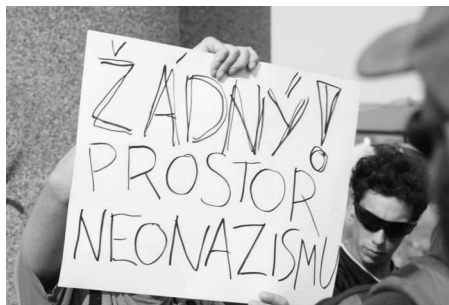
Anarchisté z olomoucké buňky ČSAF vylepili 29. června společně s několika aktivisty skupiny Pravá míra plakáty na podporu ruským antifašistům. Vedle nich se objevilo tematické číslo nástěnných novin A3 „Fašisté nastupují, když kapitálu teče do bot“ i aktuální číslo A3 „Nejsme děti! Nevěříme na bubáky!“. Celkově bylo vylepeno okolo 200 ks plakátů.

Po vylepování aktivisté ještě zavěsili na most plachtu s heslem „Neutahuj opasek, zatni pěst“ a poblíž průjezdu u Černé cesty zanechali menší transparent se vzkazem „Svobodu politickým vězňům“. Podle jejich vlastních slov rozhodně nejde o ojedinělou aktivitu spojenou s podporou stíhaných a vězněných ruských antifašistů.

V PRAZE NÁCKOVÉ NEUSPĚLI

Republikové turné odpadlíků od DSSS po českých městech nezačalo svým prvním shromážděním v pátek 26. července zrovna dvakrát

úspěšně. Okolo páté hodiny na místě demonstrace na Černém Mostě v Praze zjistila třicítka dorazivších neonacistů, z nichž někteří byli evidentně pod vlivem předchozí návštěvy nedávné putyky, že plácek u vchodu do metra byl již obsazen asi 40 protidemonstranty s pískalkami a plakáty.

Přesně v momentu, kdy chtěl Pavel Sládek Matějny zahájit svůj patetický projev, začali jej antifašisté a antifašistky přehlušovat pískáním, křičením a skandováním hesel jako „Nácky tady nechceme!“ apod. Proslov byl takto mnohokrát přerušován. Matějny se opakovaně pokoušel svůj nenávistný projev dokončit, ale byl pokaždé přehlušen. Po zhruba půlhodině marných pokusů se hrdinové bílé rasy rozhodli své shromáždění ukončit a vyrazili zpět do jedné z místních hospod.

PŘEDNÁŠKOVÝ STAN NA FLUFF FESTU

V rámci 14. ročníku hudebního festivalu Fluff fest, který se konal ve dnech 25. - 28. července tradičně na rokycanském letišti, byla na programu i série zajímavých přednášek.

V pátek promluví na dvou přednáškách mostečtí aktivisté. Nejprve o komunitním centru Ateneo coby součásti antikapitalistické praxe - vysvětlili, proč komunitní centrum vzniklo, na jakých pilířích stojí a jaká je jeho pozice v rámci antikapitalistického hnutí. Poté představili Mosteckou solidární síť, která je jedním z projektů, jež se zrodily právě v Ateneu. Páteční přednáškový blok uzavřelo povídání o anarchistickém projektu Crimethlnc. Dlouholetý člen tohoto kolektivu promluvil o proměnách obsahu antikapitalistického boje v USA, o tom, jak se anarchisté v USA posunuli od subkulturní rebelie ke strategii obecného odporu a revoluce, a o výhledech do budoucnosti.

Sobotní odpoledne odstartovalo přednáškový blok představení Autonomního centra Cologne následované přednáškou o současných protestech v Brazílii. Během ní se brazilský anarchista D. Mandioca, který se účastnil protestů v São Paulu v červnu 2013, zabýval motivem protestů, situací v São Paulu a jiných městech, odezvou v médiích a také tím, jak se situace snažila využít pravice, aby prosadila svoje politické zájmy.

Největší zájem, kdy se do přednáškového stanu vtěsalo asi 80 lidí, byl o přednášku na téma Pokusy o protiromské pogromy v Česku, a to i navzdory faktu, že se odehrávala v sobotu večer, kdy na pódiích vystupovaly neznámější kapely festivalu. Přednáška, které předcházelo promítání filmu 161>88, byla ze značné části představením situace pro přítomné zahraniční návštěvníky festivalu. Jedním z přednášejících byl i Jožka Miker, romský aktivista z Krupky. Otevřela se také otázka, co v situacích, kdy se schyluje k pokusům o pogromy, dělat.

Festival vedle hudby a přednášek nabízel jako vždy rozmanité veganské občerstvení a množství stánků alternativních dister s deskami, tričky, ziny a publikacemi, kterým rozhodně nechyběl angažovaný rozměr.

SYMBOLICKÉ OBSAZENÍ DOMU V ČESKÉ TŘEBOVÉ

V sobotu 10. srpna proběhlo symbolické obsazení dlouhodobě nevyužívané budovy koupaliště v České Třebové. Lidé kolem místního Libertinského filmového klubu tak upozornili na problém chátrajících budov, nedostatečné možnosti kulturního využití, problém bydlení a odchodu z chudobou.

Už několik dnů před akcí v budově probíhaly úklidové a přípravné práce. V sobotu v odpoledních hodinách se začali scházet první účastníci a účastnice. Ve zchátralé budově koupaliště mohli lidé zhlédnout výstavu fotografií, komiksových plakátů „Noční svět“ a básní od místních umělců, dále pak výstavu „Myslíte si, že je to za námi“ o obětech neonacismu po roce '89 a výstavu nástěnných novin A3 (2008-2012), připomínající politické kauzy uplynulých let. Prostory navštívilo něco málo přes 20 lidí. Rozpoutaly se zajímavé diskuse o pořádání podobných kulturních událostí, o nevyužívání objektů a spekulacích s nemovitostmi. Mezi další zajímavá témata pak patřila diskuse o globálním a lokálním textilním průmyslu, který patřil před lety v České Třebové mezi dominantní odvětví.

V prohlášení k akci, která je kritikou současného stavu společnosti, se mimo jiné uvádí: „Vleklá ekonomická krize stále víc dopadá na životy obyčejných lidí. Pro mnohé se stává myšlenka na vlastní bydlení nespílitelným snem. Pro další hazardem s obřím dluhem, který může vyvrcholit osobním bankrotem. Jedni si tak nemohou dopřát vlastní bydlení a nemají se kde projevovat, aniž by platili vysoké částky za pronájem. Jiní pak skupují nemovitosti, které buď chátrají, nebo jsou přebudovány na kanceláře, aby jejich bývalí nájemníci končili ve vyloučených regionech.“

ANARCHISTICKÝ TÁBOR 2013

Tak jako posledních devět let, i tento rok proběhl anarchistický tábor dospělých a dětí. Přípravy probíhaly jako vždy trochu tajemně, ale anarchisté a anarchistky si cestu na místo našli. I za nepříznivého počasí se lidé ze všech koutů sjížděli do tentokrát nového prostředí, které tvořila louka se stany, ohniště s amfiteátre, lesní umývárna, polní kuchyně a jídelna, udrna, lanová dráha...

Jako každý rok se tábor nesl v duchu „revoluce všedního dne“. Může se to zdát málo, ale anarchisté a anarchistky, kteří tu společně trávili čas, ho určitě nepovažují za promarněný. Společně vyráběli různé věci z recyklovatelných materiálů, společně vařili, pekli koláče z borůvek a malin natrhaných v lese, připravovali a hráli nejrůznější hry, společně diskutovali o více či méně závažných tématech a pomáhali si navzájem. Běžným nástrojem komunikace tu byla otevřená diskuse a dalo by se říct, že se pořád něco řešilo. Běžně tyhle věci nesdílíme a neprožíváme s více lidmi, takže tohle všechno určitě nebylo málo.

OSTRAVA PROTI RASISMU

Náckovská prázdninová víkendová turistika po českých městech vyvrcholila v sobotu 24. srpna ohlášenými pochody v Ostravě, Plzni, Duchcově, Českých Budějovicích a Jičíně a několika neohlášenými v dalších městech.

V Ostravě se očekávala nejpočetnější účast militantních rasistů a současně bylo naplánováno shromáždění tamních Romů, které se svou účastí rozhodli podpořit i členové ČSAF. Romská manifestační akce byla ohlášena na náměstí Svatopluka Čecha od 14 do 16 hodin. Sešlo se na 350 lidí a pěkně zaplněné náměstí mohlo vzbuzovat jisté naděje na to, že ti, kteří jsou určeni k roli obětinných beránků, začínají dávat veřejně najevo odhodlání tuto úlohu už nehrát.

Jenže organizátoři zjevně podcenili váhu principů, na kterých je jediné možné takové odhodlání dovést k legitimnímu boji za důstojný život. Neodmítli totiž spolupráci s místním romským mafianem Vladimírem Leškem, majitelem ubytoven v Cihelní ulici. Tenhle podnikatel s chudobou zdímá z lidí z ubytoven nehorázně peníze za ubytování, které by mohlo být novodobým vzorem lágrů pro neprivilegované všeho druhu, a drží je v šachu neustálou pohružkou vyhazovu na ulici. Leško v sobotu dopoledne posadil svou rodinu, jak obyvatele ubytoven blahosklonně označuje, do autobusů a přivezl je na náměstí Svatopluka Čecha. Půl hodiny po oficiálním začátku shromáždění vlezl na pódium, do mikrofonu oznámil, že se sem Romové přišli sjednotit a že se sjednotili rychleji, než se čekalo, takže mají nastudovat do autobusů a vrátit se domů. Leško tedy akci ukončil, aniž by byl jejím ohlašovatelem nebo oficiálním organizátorem - a vysloužil si za to děkvné poplácání po rameni od magistrátní vrchnosti, která se v tu chvíli na náměstí nenápadně objevila. Mafian pak už jen objížděl své území a za pomoci policejních antikonfliktů zaháněl „svou rodinu“ do domů, protože když jsou pryč vidět, vyvolávají násilí. Je třeba jasnější doklad toho, že Romové jako dvojí rukojmí nemůžou žádnému sjednocení pomoci, že účel nesvětí prostředky a že spojení s nepřitelem nepřítele je postupem, který způsobuje zase jen nové, určité přinejmenším morální, bezpráví.

To náckové v Ostravě nezklamali a táhli městem, aby se dostali k romským ulicím nebo aspoň potrénovali boj zblízka s policií. To druhé se jim podařilo a viditelným výsledkem byly „akční“ reportáže v médiích, která mají tak ráda katastrofy všeho druhu, a demonstrativní zadržení šedesáti nácků naštvanými policajty.

PLZEŇ PROTI RASISMU

V Plzni se nekonal pochod neonacistů několik let. Kdykoliv předtím se tu ale ukázali, vždy se setkali s mohutným odporem ze strany obyvatel města, loni tu dokonce Dělnická strana odvolala z obav z protestů svůj předvolební mítink. Nelibost se záměrem nácků masírovat městem přišla hned záhy. Vytvořila se neformální skupina Plzeň proti rasismu a svolala neohlášené shromáždění. Několik dní nato vznikla další iniciativa, za níž stáli zejména občanští a ekologičtí aktivisté z Plzně, a pod názvem Nácky v Plzni nechceme ohlásila hned několik protirasistických shromáždění - to ústřední na stejném místě jako Plzeň proti rasismu. Obě iniciativy spolu byly v úzkém kontaktu.

Iniciativa Nácky v Plzni nechceme se zaměřila na získávání podpory od místních občanských sdružení a stran. Iniciativa Plzeň proti rasismu zase získala podporu od subjektů antiautoritářského hnutí, jako jsou FNB Plzeň, Iniciativa Ne rasismu, ČSAF-Plzeň či Volná komunita VAP.

V sobotu 24. srpna po poledni začali antirasisté s přípravou piketů. K dispozici byly karty a barva, takže ceduli s vlastním vzkazem si mohl vyrobit každý. Od půl druhé začínali pomalu přibývat účastníci. Naprosto úžasné bylo, že se ve velkém počtu zúčastnili protestu také samotní Romové. U předchozích antifašistických protiakcí to totiž nebylo pravidlem. Skladba lidí byla opravdu velmi pestrá: Romové, ekologové, anarchisté, zástupci občanských sdružení, zelení, mladí sociální demokraté, věřící, ateisté, pracující, vysokoškoláci, důchodci. Celková účast asi 350 lidí.

V půl třetí se začalo s proslovem. Zahájil je plzeňský biskup F. Radkovský. Mezitím anarchisté rozdávali letáky „Rasismus je pro hlupáky“. Po prosloveh došlo k rozdělení shromáždění. Půlka zůstala na místě. Ta druhá se pod záminkou bohoslužby, která nemusí být nahlašovaná, chtěla vydat pod záštitou přítomného kněze po trase rasistického pochodu. Po nějaké době umožnila policie odchod „procesí“. To si však po 150 metrech posedalo v zúžené části komunikace a během bohoslužby započalo blokádu trasy. Tento projev občanské neposlušnosti se samozřejmě nelíbil policii, která asi po půl hodině přikročila po opakované výzvě k zásahu. Zadrženo bylo asi 15 blokádníků. Škrok se až na nějaké to tahání za vlasy a škrcení obuškem obešel bez větších hrubostí ze strany policie. Náckové měli tedy trasu vyčištěnou a mohli po dlouhém čekání konečně vyrazit.

Na to už čekalo pár stovek jejich odpůrců s transparenty a cedulemi. Když se náckové začali přibližovat, ozval se ohromný rámus - pískot a skandování -, který nepřestal, dokud nebyli z dohledu. Lidé skandovali různá hesla, nejvíce se ujalo „Černí, bílí, spojte síly“, „Rasismus je pro hlupáky, hej hej hej“ a hlavně „Náckové do práce“. Procházející rasisté takový projev odporu evidentně nečekali a vypadali poměrně sklesle a zahanbeně. Až když se dostali na druhý břeh řeky, začali s „hospodským poříváním“.

Vypískání neonacistického pochodu a jednotné skandování působilo ohromnou stmelující silou, kdy nehrálo žádnou roli, jaký odstín kůže kdo má. Byl to skvělý důkaz toho, že rasismus je anomálie a projev omezenosti. I když jsou náckové splachovací a zřejmě si to nepřipustí, utrpěli v Plzni další fiasko. Navíc museli potupně hodinu čekat na uvolnění cesty a díky neznalosti města ze strany nahlašovatele jejich pochodu se řádně prošli, aniž by měli nějaký dům obývaný převážně Romy.

POCHOD PROTI ČECHŮM

Další akce vyjadřující nespokojenost s pochody rasistů se v sobotu 24. srpna konaly v Duchcově, Jihlavě a Brně.

V Praze naopak několik desítek lidí uspořádalo parodický pochod proti Čechům. Na rasistické předsudky upozornili stereotypy spojovanými s Čechy. Akci pořádala volná iniciativa Čechy v ČR nechceme, průvod šel od Vyšehradu k Rašínovu nábřeží, kde jej zakončil koncert a poprava brouka Pytlíka, jenž představoval „typického Čecha“.

VARNSDORF 2013

Jedna z posledních víkendových akcí na podporu Romů, která proběhla před uzavěrkou tohoto čísla *Existence*, se konala 14. září ve Varnsdorfu. Vandasovi děsesáci si tu totiž udělali zastávku na své předvolební túře. Kromě standardní útočné agitky si sem přijeli vzpomínat na pokusy o pogrom na tzv. nepřizpůsobivé z roku 2011, které tehdy pomáhali vyvolat a k nimž se s takovou vervou přidávali stovky místních „přizpůsobených“ bílých. Jenže módní bezduchý anticiganismus se tentokrát ve Varnsdorfu předvedl ve velmi žalostné podobě: na náměstí Edvarda Beneše se sešla necelá stovka rasistů (a to bychom ještě měli odečíst partičku senzacechtivých novinářů), vyslechli obligátní projevy a zase si šli po svém.

Na sídlišti, kde žijí Romové, mezitím probíhal dětský den s divadelním představením a jediný, kdo se ho snažil „narušit“, byl vyslanec místní radnice, který si přijel zafňukat, že dětský den nemůže zakázat a že jeho organizátoři se ve městě objevují, jen když „se něco děje“. Člověk by ho skoro politoval, že si vybral dobře placenou práci, jejíž náplní je starat se o obyvatele města každý den.

Zkrátka Varnsdorf dva roky poté přes štvavé články v lokálním tisku i přes pěkné počasí tentokrát neudělal organizovaným ani příležitostným rasistům žádnou radost a možná nejpestřejší sobotní odpoledne tak měl jen jeden z nich, který bydlí v domku naproti sídlišti a po návratu z náměstí aspoň přes plot se zájmem sledoval program mezi paneláky, zorganizovaný platformou Blokujeme!.

BENEFICE, PŘEDNÁŠKY, PROMÍTÁNÍ...

Vedle výše (či jinde v této *Existenci*) zmíněných proběhly v uplynulém čtvrtroce ještě další akce, a to především osvětového charakteru. Jako obvykle jsme se pokusili o jejich přehled, i když s vědomím, že nejde zdaleka o všechny:

Přednášky, workshopy, diskuse: Genderové citlivé rodičovství (13. 6., Praha); Bělorusko a LGBTQ hnutí (14. 6., Praha); Romský holocaust (24. 6., Praha); O bezplatné dopravě v Praze (3. 7., Praha); Den pro ABC: Jock Palfreeman (9. 7., Praha); Krize, vzdělávání a boje v USA (10. 7., Praha); Shoplifting (18. 7., Praha); Proč bojovat proti jaderné energii? (22. 7., Praha); Protesty v Brazílii - pohled zevnitř (23. 7., Praha); CrimethInc. - odpor proti kapitalismu v 21. století (24. 7., Praha); Diskuse nad anarchistickou strategií (25. 7., Praha); přednáška na akci Spontana (25. 7., Brno); Protesty v Turecku, jejich kontext a limity (30. 7., Praha); Přednášky na Ffud festu (10. 8., Sered'); Workshop Všechnu moc imaginací (16. 8., 23. 8., 12. 9., Praha); Čím je a čím není etická spotřeba (22. 8., Most); Svobodná kultura (29. 8., Most); Beseda s aktivistou Anarchists Against the Wall (2. 9., Praha); Výstava Squat Ladronka (3. - 20. 9., Praha); Mostecká solidární síť (12. 9., Most); Bitcoin (19. 9., Most); Praha bez revizorů (20. 9., Praha).

Benefiční akce: 20. 7. na kampaň GNWP (Praha); 26. 7. pro Food not Bombs (Cheb); 27. 7. pro Food not Bombs (Plzeň); 7. 8. pro vystěhované obyvatele Přednádraží (Praha); 21. 9. pro Food not Bombs (Jihlava).

Bezpečnostní zóny: 21. 8. a 2. 9. v Mostě; 6. 9. v Kralupech nad Vltavou, 7. 9. v Praze.

Promítací večery: Pelhřimov (1x); Kralupy nad Vltavou (2x); Čáslav (5x); Most (11x); Plzeň (3x); Praha (8x).

Ostatní akce: Veganské hody (24. 8., Most); Veganské hody (24. 8., Praha); Fotbal proti rasismu (7. 9., Vršovka).

téma Existence:

POVSTÁNÍ NA TAKSIMU

DĚNÍ V TURECKU ZAUJÍMALO V PRVNÍ POLOVINĚ ČERVNA ČELNÉ MÍSTO VE ZPRÁVDAJSKÝCH RELACÍCH TELEVIZNÍCH STANIC A NA STRÁNKÁCH NOVIN PO CELÉM SVĚTĚ. MEDIÁLNĚ VDĚČNÉ ZÁBĚRY POLICEJNÍCH ZÁSAHŮ A LIDOVÉHO ODPORU PO ZHRUBA DVOU TÝDNECH ZMIZELY STEJNĚ RYCHLE, JAKO SE OBJEVILY. ZE STRUČNÝCH KOMENTÁŘŮ ZŮSTALO V PAMĚTI TO, ŽE V ISTANBULU JE NĚJAKÉ NÁMĚSTÍ TAKSIM A NĚJAKÝ PARK GEZI. V RYCHLÉM SLEDU ZPRÁVDAJSKÝCH ŠOTŮ ALE JIŽ TROCHU ZANIKLO, O CO TOMU OBROVSKÉMU MNOŽSTVÍ DEMONSTRANTŮ VLASTNĚ ŠLO, ZA CO BOJOVALI A ZDA VŮBEC NĚČHO DOSÁHLI.

Podobně proletěly záběry nepokojů v Turecku anarchistickými médii. Zůstalo nám z nich něco víc, než že nyní víme, že v Istanbulu je nějaké náměstí Taksim a nějaký park Gezi? Co se na tomto rozhraní Evropy a Asie vlastně odehrálo? Šlo jen o demonstraci za záchranu parku nebo o povstání s revolučními ambicemi? Jaká byla role anarchistů v tomto dění? A proč bychom se vlastně měli zajímat o to, co se děje v pro nás vzdálené zemi, když sami máme svých starostí dost?

„Povstání na Taksimu“ jsme zvolili jako hlavní téma tohoto čísla *Existence*, abychom se pokusili najít vodítka k odpovědím. Jako zdroje informací jsme vzali zejména zprávy a komentáře od tureckých anarchistů a zpravodajství zahraničních médií, která o událostech informovala objektivněji než ta turecká, závislá na přízní vládních kruhů.

BOJ ZA ZÁCHRANU PARKU GEZI

Jiskra, která zapálila oheň povstání, byla vykřesána policií při brutálním zásahu proti aktivistům, kteří se postavili na obranu parku Gezi v centru Istanbulu, jedné z mála zelených oáz v zastavěném městě.

První protesty v parku Gezi začaly 28. května, když se přibližně padesátka lidí rozhodla zabránit vykáčení tamních stromů, do kterého se za asistence policie pustila developerská firma. Ta chce na místě parku vybudovat obchodní komplex, který by měl zvětšit podobu osmanských dělostřeleckých kasáren, jež zde stály od roku 1740, dokud nebyly v roce 1940 strženy. Podobné komerční výstavby padly nedávno za obětí přímo na náměstí Taksim, které těsně sousedí s parkem Gezi, vyhlášená historická cukrárna İnci a staré kino Emek. Podporou pro přímou akci odpůrců stavby a negativních vlivů gentrifikace, mezi nimiž se nacházelo také množství istanbulských anarchistů, bylo stanovisko turecké komory architektů, která uskutečnění inkriminovaného projektu bránila už od loňského roku. Někteří z aktivistů se v parku utábořili ve stanech, pořádali pikniky nebo trávili čas čtením knih a společenskými hrami. Jejich protest byl naprosto mírumilovný a připomínal akce hnutí Occupy.

První policejní zásah proběhl ve čtvrtek 30. května nad ránem, kdy se lidé postavili do

cesty těžké technice, která začala likvidovat stromy. Policie aktivisty vytlačila za pomoci slzného plynu a bití a jejich věci včetně stanů zapálila. Snímky dokumentující policejní brutalitu se prostřednictvím sociálních sítí rychle rozšířily, takže ještě během téhož dne byli protestující zpět v několikanásobně větším počtu. V pátek ráno aktivisty policie opět s neutuchající brutalitou rozehnala. Policejní násilí vyvolalo obrovské pobouření, které v následujících dnech vyšly pod heslem „Taksim je všude“ vyjádřit tisíce lidí do ulic měst po celém Turecku, téma parku Gezi začalo hrát až druhotnou roli.

NAAKUMULOVANÝ VZTEK

Tento rok byl pro sociální opozici zatím nejrepresivnější. Na 1. máje vyhnala vláda demonstranty z náměstí Taksim. Došlo ke střetům a následně nebylo na Taksimu dovoleno demonstrovat. Vláda na tomto tradičním místě protestů zakázala jakýkoliv druh akcí, což mnoho lidí pobouřilo a vystupovali proti této situaci, jelikož Taksim má symbolický charakter - v roce 1977 zde bylo během prvomájové demonstrace zmasakrováno 34 lidí, v roce 2007 tu zas policie zatkla 600 lidí vyzyvajících vládu k rezignaci. Na Taksimu se již dříve neúspěšně demonstrovalo proti zmíněné demolicí kina Emek. Kvůli plánované likvidaci parku se tedy utvořila koordinovanější a odhodlanější koalice.

Události Arabského jara z roku 2011 se sice turecké společnosti vyhnuly, pod pokličkou však vřela nespokojenost s vládnoucí Stranou spravedlnosti a rozvoje (AKP) premiéra Recep Tayyipa Erdoğan. Tento bývalý starosta Istanbulu založil AKP v roce 2001, o rok později vyhrál volby a stal se premiérem. Zaváděl neoliberální reformy, oslabil moc armády a v počátcích své vlády si demokratizačními snahami získal přízeň liberálů a dalších částí společnosti. Úspěchy slavila i jeho sebevědomá zahraniční politika a v neposlední řadě smír a zahájení vyjednávání s kurdskou menšinou. Díky rostoucí popularitě i roztržité opozici vyhrál také následující dvojí volby, ty poslední mu dokonce vynesly absolutní většinu hlasů. Začal se ale chovat značně přezíravě a autoritářsky, protože nikdy nemusel nikomu ustoupit a vždycky dosáhl svého. Jakoukoliv kritiku začal považovat za nepřátelský útok, nesouhlas si zvykl paušalizovat coby „marginální“, rozpustil nejsilnější opoziční stranu, uvěznil řadu novinářů a začal omezovat svobody. V posledních letech začal společnosti vnucovat své konzervativní názory o tom, jak se má co dělat a jak má společnost vypadat: jeho poslanci bez diskuse přijímali restriktivní zákony o zákazu prodeje alkoholických nápojů, o vhodném oblečení i barvě rtěnek pro letušky Turkish Airlines, prosazuje úplný zákaz potratů, v istanbulském metru se lidé nesmějí veřejně líbat. Erdoğanova obsese modernizací se projevuje v prosazování megalomanských projektů. Stavebnictví zažívá v Turecku obrovský rozmach a veřejné zakázky pro developery a betonáře doprovází rozsáhlá korupce spojená s AKP. Problémovým projektem je například třetí most přes Bospor,

který má být navíc pojmenován po tyranském sultánovi Selimovi Hrozném.

Nominální ekonomický růst nedokázal většině lidí zlepšit kvalitu života. Navíc mladá generace i přes svou apolitičnost cítí, že nemá budoucnost jako plnohodnotná součást společnosti.

TAKSIM JE VŠUDE

Turecká média záměrně ignorovala protesty v parku Gezi a snahu o jejich policejní potlačení. Zatímco centrum Istanbulu připomínalo válečnou zónu, turecká televize vysílala pořad o tučňácích. Ignorace dění ze strany tureckých médií byla vedle policejního násilí a premiérový arogance další z věcí, která lidi naštvala. Mezitím ale informace běžely takřka on-line po sociálních sítích. Protesty se rozšířily prakticky do všech velkých měst (zasazeno bylo 78 z 81 tureckých provincií) a nabyly na masovosti. Většina z nich byla provázena střety s policií. Uvádí se, že 1. června v Istanbulu demonstrovalo v různých čtvrtích na dva miliony lidí. Ti, kdo nebyli v ulicích, se účastnili protestu například hlučným mlácením do hrnců a pánví v oknech svých bytů. Ve světě začaly probíhat akce solidarity s povstáním v Turecku.

K protestům se přidaly všechny opoziční síly, včetně kurdských organizací, nacionalistů, marxistů... Podpořily je některé známé osobnosti, do ulic společně vyrazily jindy znepřátelené týmy fotbalových fanoušků. Stavěly se barikády, byli zorganizováni zdravotníci, vznikaly tábory podobné tomu taksimskému.

Během krátké doby si policejní teror vyžádal životy tří demonstrantů. Dne 1. června byl v Ankaře střelen do hlavy mladý dělník Ethem Sarisülük. O dva dny později byl v Istanbulu zabit Mehmet Ayvalitas a ve stejný den v noci ještě Abdullah Comert. Více než desítka demonstrantů přišla o zrak díky zásahům gumovými projektily a slzotvornými granáty do obličeje. Desítky tisíc lidí byly zraněny, někteří demonstranti měli následky po chemikáliích, které policie přidávala do vodních děl. Tisíce jich byly vzaty do vazby. Desítky mladých aktivistů byly dokonce zatčeny za sdílení informací na sociálních sítích a obviněny z „šíření lživých informací“.

To vše vyvolalo spontánní požadavek generální stávky, která by byla silnější zbrání než pouliční demonstrace. Zaměstnanci nemocnic vyhlásili, že budou léčit jen akutní případy a demonstranty. Platforma Taksimská solidarita předložila požadavky na záchranu parku Gezi, ukončení policejního násilí a propuštění zadržených. Na 5. června byla vyhlášena generální stávka významné části zaměstnanců veřejného sektoru. Stávky se účastnily statisíce lidí, byla ale pod kontrolou odborů a odborový svaz KESK dokonce udělal s policií dohodu o neútočení.

Prezident Gül se snažil na oko dát demonstrantům z Gezi zpravdu, avšak premiér jakékoliv vstřícné gesto utnul svým nekompromisním postojem a trváním na likvidaci parku. Začal naopak s mobilizací svých příznivců a členů AKP, argumentoval svou parlamentní legitimitou a začal pořádat obří mítinky na

podporu své politiky, které však nevytlačily příliš spontánně. Příznivci vládní strany pak měli při mnoha příležitostech za přihlížení policie volnou ruku k pronásledování protivlád- ních demonstrantů. Premiér uskutečnil dokonce setkání s údajnými zástupci protestujících. Vláda přitom sama určila, kdo se v delegaci může zúčastnit.

Policie byla z náměstí Taksim vytlačena a přislíbila, že nebude v parku Gezi zasahovat. To rychle vedlo k obnovení tábora. Vše ale bylo ukončeno masivním policejním útokem na park Gezi večer 15. června. Zmobilizována byla i vojenská policie. Po násilném dobytí parku najely úklidové čtyři a jaly se odstraňovat jakýkoliv náznak předešlých protestů. Likvidovaly stany a přetíraly barvou veškeré nápisy, dokonce i kmeny stromů. Od té doby park okupuje policie. Díky postoji některých odborových svazů se příliš nevyvedla další generální stávka 17. června. Intenzivně pokračovalo pronásledování demonstrantů a razie v kancelářích opozičních skupin a bytech některých demonstrantů.

I když i dál docházelo k protestním akcím, nenabýly již takové mohutnosti a intenzity. Navíc se režim postaral, aby po celém Turecku co nejdříve zmizely všechny známky projevů nespokojenosti. Policejním dobytím parku Gezi se dá de facto mluvit o potlačení povstání. Premiér poděkoval represivním složkám za skvěle odvedenou práci a 9. července navíc schválil turecký parlament legislativní návrh, který nejenže nedává veřejnosti právo zasahovat do schvalování projektů, ale odnímá řadu pravomocí v této oblasti i odborným komorám.

BEZ VEDENÍ A V SOLIDARITĚ

Podle člena Devrimci Anarştist Faaliyet (Revoluční anarchistická akce, DAF), která se aktivně účastnila dění na náměstí Taksim, je pro tuto vzpouru důležité, „že v jejím čele nestála žádná politická organizace, žádný vůdce, žádná strana“. Na druhou stranu zde byli anarchisté, levičáci a další lidé, kteří již byli organizováni a měli zkušenosti v oblasti střetů. Jednotlivci z těchto politických skupin mluvili s ostatními o tom, jak postupovat na ulici, a každý se mohl rozhodnout, co bude dělat.

Docházelo k budování barikád, byli tu lidé, kteří organizovali první pomoc, vaření či diskuse o dalším postupu. „Lidé byli dychtiví hovořit o tom, co dělat. To je tady zcela nová věc. Informace, které byly sdíleny jednak prostřednictvím letáků v ulicích a zejména prostřednictvím sociálních médií, sdělovaly, jak čelit krokům policie, jak reagovat na slzný plyn, jaká jsou práva zadržených lidí apod. Musím uznat, že lidé využívali facebook a twitter užitečným způsobem,“ říká člen DAF.

Podobně jako po policejní vraždě Alexise Grigoropoulase v Řecku v prosinci 2008 i zde mělo neospravedlnitelné policejní násilí za následek, že někteří lidé pochopili skutečný účel státu, a jeho legitimita tím v jejich očích zmizela. „Před povstáním se věci jako ‚barikády‘, ‚plynové masky‘ a ‚házení kamenů na policii‘ zdály lidem nepřijatelné. To se však změnilo. Nyní lidé používají plynové masky a zpívají písně o barikádách.“ Demonstrace tak nebyly paralyzovány spory násilí versus nenásilí, postoupily militantních demonstrantů byl většinou chápán jako sebeobrana proti násilí nenáviděné policie.

Lidé na ulicích byli velmi různorodí. Různé skupiny lidí byly utlačovány různými způsoby a přišly to vyjádřit. Potkávali se zde ženy, mládež, fotbaloví fanoušci, anarchisté, komunisti, kemalisté, odboráři, levicové demokratické strany, nevládní organizace, environmentalisté, homosexuálové, Kurdi... Povstání bylo mimo jiné obrovskou ukázkou kolektivní solidarity. Všechny hotely a restaurace na náměstí Taksim poskytl útočiště zraněným a pronásledovaným demonstrantům. Jediný podnik, který před nimi zavřel své dveře, patří k nadnárodnímu řetězci Starbucks. Lidé si poskytovali prostředky ulevující od slzného plynu, organizovali úklid, přinášeli občerstvení. Některá shromáždění zorganizovala výbory starající se o různé věci, od přípravy a vydeje jídla po provoz knihoven. Individuální aktivity na náměstích nebyla ale na druhou stranu doprovázena kolektivní aktivitou na pracovištích. Zmíněné stávky byly ve svém rozsahu de facto neúspěchem a absencí přenesení boje na pracoviště připravila povstání o důležitý revoluční rozměr.

BUDOUCNOST?

Na otázku, jak červnové povstání ovlivní budoucnost sociálních bojů v Turecku, odpovídá člen DAF: „Myslím, že to závisí na organizovaných skupinách. Protože pro odpor je důležité nejen pokračovat v akcích, ale i kolektivně přemýšlet, jednat kolektivně a kolektivně formovat naše životy. Zkušenosti, které jsme získali při tomto povstání, nám pomohou v příštích bojích. Jestliže se poté, co stát ztratil legitimitu, podaří zkombinovat hněv vůči kapitalistickému procesu s odolností proti společenské represí a lidé si sami zorganizují celý život, pak se nebojme mluvit o sociální revoluci. Ale na to je příliš brzy. Jedná se o první kroky budoucí sociální revoluce.“

I když povstání z náměstí Taksim, které se odtud přelilo přes celé Turecko, podlehl represí, je pro nás důležité podívat se na něj více zblízka a poznat jeho dynamiku, strategie, které se osvědčily, stejně jako odhalit jeho úskalí. Žádná situace není stejná, avšak inspirace a obecné zkušenosti přenositelné jsou. Bylo by velkou chybou je ignorovat.

ZAHLÉDLI JSME POD DLAŽBOU PLÁŽ. ZDVIHLI JSME ČERNÝ PRAPOR VZPOURY

Na Astiklalské ulici, před francouzským konzulátem, 200 metrů od policie, držíte v jedné ruce kameny z pláže a v druhé prapor revoluce a střetáváte se s policií. Kus vlhké látky a tableta talcudu jsou vaši plynovou maskou, policie na vás stříká z vodního děla, hází na vás bomby slzného plynu jednu za druhou, zůstáváte uprostřed oblaku plynu, ustupujete, házíte kameny, lapáte po dechu, dusíte se, a v tu chvíli okolo vás někdo proběhne, postříká vás tvář vodou s protiplynovým přípravkem a zeptá se vás: „Jak je? Je to OK?“ Není vám OK, ale okamžitě je vám lépe. Vezmete do jedné ruky kámen z pláže, do druhé prapor revoluce. Opíráte se o barikádu, sotva dýcháte. Váš dech se občerstvuje svobodou vzpoury. Protože všude kolem tu vládne solidarita, solidarita je ozdobou této vzpoury, padáte, ale jiní vás zvedají, ptáte se, když jste unášeni, pískáte a křičíte právě ve chvíli, kdy explo- dovala zvuková bomba, dýcháte spolu, když dopadají bomby se slzným plynem. Když se blokáda uvolní, zpíváte společně a provoláváte svou vzpouru. Nekonečný tlak vody, plynu a odporu. Unaveni si sedáte na dlažbu, někdo přichází s vodou v ruce a dává vám napít, někdo jiný přináší sendvič. Nemáte žízeň ani hlad, protože všechno tu lidé sdílí společně, není tu ani „minea“ ani „oursa“.

Všichni jsou tu spolu. Není tu žádná slabina, kdybyste měli upadnout, ten vedle vás neupadne. Není tu žádná skličenosť, kdybyste měli upadnout, ten vedle vás neupadne. Zbavujete se strachu, který ve vás roky utvářel tento systém, a máte odvahu dělat to, čeho jste se obávali. A zakoušíte to. Vyvíjíte tlak na policii a postupujete vpřed. Policie dělá, co může, aby vás zastavila. Dokonce i když někdy polevíte, zvuk jiných bojů vám šeptá do ucha: „Postupujeme vpřed.“ Zmocňuje se vás nadšení a znovu a znovu vyvíjíte tlak. Po závěrečném úderu vidíte, že policie ustupuje, ne, vidíte, že utíkají, možná zažíváte to, co jste tak

dlouho očekávali. Setkáváte se s ostatními na Taksimském náměstí, máte radost, že zase vidíte své milované přátele. Poté co se s každým na chvíli obejmete, začínáte stavět barikády. Neztrácíte čas. Ostatní okolo vás začínají polohlasně zpívat písně z 30. let, písně španělských anarchistů. Přidáváte se. „Za chléb, spravedlnost, svobodu, každý na barikádu...“ Jak zpěv sílí, barikády jsou postaveny; z převrácených policejních aut, policejních dodávek, zátarasů, „ukořistěného materiálu“. Ať si přijdou, ať přijdou a vidí, že jednota a solidarita roste. Každý chce odhodit sobectví, založené na soutěživosti. Stany jsou vztyčeny a stoly postaveny. Vytvořilo se lidové náměstí. Je tu několik pokrytců, ale o ty se nestaráte. Protože v každém okamžiku přichází odevšad vzpoura - z Ankary, z Izmiru, z Anatolie, z Dersimu. Solidarita narůstá, roste počet těch, kteří se na ní podílejí. Revolva se rozšířila, protože vítězíme.

Vzpoura nám nyní vypráví sama o sobě, říká nám, co jsme zapomněli. Vypráví nám o významu společnosti, solidarity, organizace a o tom nejdůležitějším, o svobodě. Věčný žhavý uhlík v našich rukou zazářil vzpourou. Ted', uprostřed revoluce, se díváme jeden druhému do lesknoucích se očí. Držíme se navzájem za ruce, které svírají kameny z pláže, držíme prapor revolvy, která byla zapálena plynovými bombami. Objímáme se navzájem a v našich tělech jsou srdce plná revoluce. A ačkoli to neříkáme dost nahlas, říkáme jeden druhému děkuji, se štěstím, že spolu prožíváme tento okamžik. Je to dočasné poděkování, které není projevem spokojenosti. Nejsme spokojeni, očekáváme zítřek, ode dneška bok po boku.

TAKSIMSKÁ KOMUNA

ROZHOVOR S KARAKÖK AUTONOME O POVSTÁNÍ V TURECKU

NÁSLEDUJÍCÍ ROZHOVOR BYL VEDEN NA RADIO BERLIN KONCEM ČERVNA 2013. NA OTÁZKY ODPOVÍDAL ČLEN ŠVÝCARSKO-TURECKÉ ANARCHISTICKÉ SKUPINY KARAKÖK AUTONOME ([WWW.KARAKOK.ORG](http://www.karakok.org)), KTERÁ JE SOUČÁSTÍ SKUPINY FEDERACE NĚMECKY MLUVÍCÍCH ANARCHISTŮ (FdA), ČLENSKÉ SEKCE INTERNACIONÁLY ANARCHISTICKÝCH FEDERACÍ. NAHRÁVKU ROZHOVORU SI MŮŽETE POSLECHNOUT V ANGLIČTINĚ NA ARADIO.BLOGSPORT.DE/2013/07/12.

Můžeš nám prosím nejprve říci, za jakou skupinu mluvíš a jaký vztah máš k protestům v Turecku?

Jsem aktivista Karakök Autonome, anarchistické skupiny, která je zapojená do FdA. Mluvíme německy a turecky. Je to dáno tím, že jsme se nejprve ustavili v Turecku a teprve později založili skupinu, sekci, ve Švýcarsku. Mezitím došlo k tomu, že přestaly fungovat organizační struktury v Turecku a bývalí aktivisté tam působí spíše jako jednotlivci. To znamená, že jsme nakonec mnohem více soustředěni ve Švýcarsku. Ale i tak jsme samozřejmě v úzkém spojení s anarchisty v Turecku, mnozí z nás tam tráví hodně času, účastní se tamních aktivit a komunikují s tamními hnutími. Minulý týden byl jeden z nás v Istanbulu a zakusil vše na vlastní kůži.

Protesty kolem parku Gezi vyvolaly obrovský zájem médií, ale v podstatě se ztratil ze zřetele skutečný důvod, proč lidé vyšli do ulic. Co vlastně protesty vyvolalo?

Katalyzátorem nepokoju bylo shromáždění, k němuž vyzvali různí lidé a skupiny - šlo o protestní akci proti stavebním plánům na místě parku Gezi ve čtvrti Taksim. Jde totiž o jedno z mála míst, která jsou ještě zelená a kde stále stojí stromy, jelikož celé město bylo zaplněno budovami a novými stavbami. Středobodem protestu bylo kriticky přehodnotit tyto stavební plány a zasadit je do širších souvislostí procesu gentrifikace. Šlo zejména o lidi ze skupin zabývajících se urbanizací, o ekologická sdružení, aktivisty za práva zvířat a anarchisty, kteří se v té době přidali k akci. A během této akce byly v parku postaveny stany a rozběhly se různé diskuse. Tím vlastně protesty začaly, tu noc - tedy spíš brzy ráno kolem páté hodiny, když do parku vpadla policie a stany zapálila.

Zatímco byli uvnitř lidé?

Ano, zatímco lidé spali, policie zapálila stany. Následoval samozřejmě obrovský chaos. Lidé se probudili a zjistili, že jim hoří stany a že policie tam stojí, bije lidi obušky a snaží se je vyhnat z parku. Tato nevidaná represe vedla k vzednutí vlny odporu a měla velký dopad, jelikož šokovala a pobouřila hodně lidí. To byl ten hlavní katalyzátor nepokoju, jenž vedl k rozšíření rozhořčení.

O co dalšího v následných protestech šlo?

Na začátku šlo o téma, které bylo hodně zaměřené na urbanistický rozvoj a ekologii, což se poměrně rychle změnilo - lze říci, že počínaje tímto policejním zásahem přišli do parku podpořit protesty další jednotlivci a skupiny. Zpočátku se téma přímo neměnilo. Přišli také lidé z BDP, což je Strana pro mír a demokracii, která zastupuje zájmy kurdského obyvatelstva na parlamentní úrovni, byl tam poslanec, který si sedl mezi bagry a stromy a snažil se bagrům zabránit v likvidaci stromů. Jeho fotky se okamžitě objevily na internetu a v médiích. A to polekalo některé další kruhy, zejména ty kemalistické, které byly v podstatě ve válce s prokurdským hnutím, a také politické strany, hlavně CHP, která se označuje jako sociálně-demokraticky humanistická a byla vytvořena Mustafou Kemalem, zakladatelem moderního Turecka. Obávaly se, že by BDP mohla využít tyto protesty ve svůj prospěch a získat popularitu. Takže i oni napochodovali na náměstí, ale s množstvím tureckých státních vlajek a podobizen Atatürka. To byl vlastně první okamžik, kdy se na scéně objevily národní vlajky, obrázky Atatürka. A počínaje tímto okamžikem začaly obsah protestů náhle a významně ovlivňovat kemalistické myšlenky a ke slovu se dostala jejich kritika režimu AKP.

Skutečný zájem se tedy soustředil do jakéhosi antierdoğanovského hnutí. Erdoğan je premiér za současnou vládní stranu AKP. V tomto bodě vyšlo mnoho lidí do ulic, a to v různých městech, nejen v Istanbulu. Začali kritizovat vládu, vyzvali premiéra, aby odstoupil, a zejména požadovali posílení kemalismu. Je důležité si uvědomit, že AKP je první strana, která vlastně začala rozbíjet mocenské struktury a hegemonii kemalistických principů, tak kupříkladu omezila kemalistickou vojenskou moc a vliv, uvěznila lidi z armády, ale také uvěznila lidi z kemalistických kruhů. Program AKP je navíc islamističtější - proto bylo tolik lidí v ulicích při protestech pro návrat kemalistických myšlenek.

Postupně se objevilo mnohem více témat, a tak už v centru všeho nebyl jen kemalismus, ale spousta lidí vyšla do ulic z řady různých důvodů. Anarchisté byli v ulicích od začátku, stavěli se za ekologická témata reflektující okolní urbanizaci, ale přicházeli také s anarchistickým obsahem. V ulicích se objevilo opravdu hodně velmi mladých lidí z generace 90. let. Byli našťavani kvůli zákazům, které vyšly v posledních letech, jako je třeba zákaz alkoholu. Žádali více svobody pro mladé lidi, požadovali omezení represí a zákazů.

Pak tam bylo například také mnoho marxistů a marxistických organizací, které vyšly do ulic s vlastními požadavky, nebo antikapitalističtí islamisté, kteří se připojili k protestům. Bylo to opravdu velmi široké spektrum, kterému nedominovala jediná ideologie či strana. Ale lidé, kterým se dostalo nejvíce publicity, byli ti, co nesli národní vlajky a propagovali kemalismus a sekularismus. Byli pro veřejnost se svými symboly nejviditelnější.

Vytvořila se svým způsobem komuna. Můžeš o tom říci něco víc a také o plénech, která se tam konala?

To nastalo v době, kdy policie asi týden po začátku protestů odtáhla, protože viděla, že její přítomnost a represe nepokoje spíše vyvolávají, šlo asi o dočasný strategický tah. Zůstala částečně v pozadí, což otevřelo protestům nové možnosti. Takže lidé začali okupovat oblast parku, stejně jako mnoho dalších míst a zelených ploch ve městě a začali tam budovat tzv. komuny. Zejména v parku Gezi. Taksimská komuna byla nejznámější, velmi aktivní, a tento zelený prostor užívala skutečně kolektivně.

Byly tam postaveny stany, organizovány informační stánky, koncerty, promítání filmů, všechno možné... Bylo tam kolektivně organizováno a vařeno jídlo a každý večer probíhalo plenum, kterého se mohli všichni zúčastnit - ano, opravdu lidé každého věku a ideologie, každé barvy, na rozdílch prostě nezáleželo. A na těchto plénech se probíral přehled denních událostí, docházelo k výměně zkušeností, dělaly se analýzy (například aktuálních strategií policie či vlády), byly k dispozici informace o jiných regionech nebo dalších čtvrtích města a shromažďovaly se

nápady na budoucí aktivity a akce. Byla to opravdu shromáždění přímé demokracie, která byla otevřená pro všechny, neměla žádný ústřední výbor, nefungovala hierarchicky a nedominovala jim jedna osoba, jedna strana nebo jedna organizace.

Dovolíš si odhadnout, kolik lidí se takto scházelo a kolik jich celkově přišlo?

Co se týče Taksimské komuny, předpokládá se, že za celou dobu její existence ji navštívily zhruba dva miliony lidí. Lidé přicházeli opravdu z daleka. Po celém městě byly směrovky ukazující cestu na náměstí Taksim, na kterých stálo „Taksimská komuna“. Bylo tam také mnoho lidí z jiných zemí, dokonce i více či méně známí herci a fotbalisté, přišla opravdu celá veřejnost, i rodiny s malými dětmi, senioři. Opravdu řada lidí - a všichni, kteří dorazili, podporovali komunu. Spousta z nich přinesla věci jako jídlo, pití, filmy, které se pak promítaly. Komuna tam skutečně žila z podpory každého jednotlivce. Nepoužívaly se peníze, všechny potraviny se vydávaly zdarma, nápoje byly zdarma, fungovalo to díky podpoře a solidaritě každého jednotlivce.

Jako rozhlasový projekt máme samozřejmě zájem dovědět se něco o roli rádií. Četli jsme, že fungovalo rádio Gezi, které přinášelo zprávy o protestech.

Jasně, rádio Gezi bylo internetové rádio. Fungovala tam mimochodem také internetová televize. Rozhlasový projekt byl založen na přímé demokracii, což znamenalo, že se všichni mohli zúčastnit, mluvit o svých zkušenostech, dělat rozhovory, podávat zprávy a komentovat události. Musím však říct, že rádio ve skutečnosti nemělo nějak důležitou funkci, protože většina lidí byla na ulicích, a ne doma, kde by poslouchala rádio. Shromáždění a pléna v parcích měla větší funkci pro vzájemnou výměnu informací.

Co se děje s komunami nyní? Kam byly vypuzeny?

Taksimská komuna v této podobě už neexistuje, ale v téhle chvíli je ještě osm různých komun v rámci celého Istanbulu, jsou stále okupované a stále fungují v souladu s uvedenými principy, konají se infostánky, akce, diskuse atd. a stále probíhají pléna na principech přímé demokracie.

Média informovala poměrně dost o akci stojícího muže. Můžeš nám vysvětlit, o co šlo?

Tzv. stojící muž, či „duran adam“, je nebo byl aktivista, který vytvořil velký rozruch tím, že stál zcela nehybně na náměstí Taksim po dobu osmi hodin a tímto způsobem upoutal pozornost lidí, kteří to pak sdělili médiím. Začal s touto formou akce po vyklizení náměstí Taksim. Náměstí bylo vyklizené, všichni lidé byli vyhnáni a on pak přišel na náměstí a jen tam stál bez hnutí celé hodiny, aniž by se kamkoliv podíval nebo cokoliv říkal. Mnoho lidí to zpočátku nedokázalo vysvětlit. V jednu chvíli ale sdělil BBC, poté co se ho zeptali, co tam dělá a kdo je, že je anarchista dopouštějící se občanské neposlušnosti a demonstrující na náměstí.

Policie se ho pak několikrát pokusila zastrašit. Zkoušeli mu sebrat batoh, prohledali mu tašku, snažili se mu sundat kalhoty, ale nemohli se chovat tak represivně, protože by způsobili obrovské pobouření, jelikož on tam po tom všem jen klidně stál a nic nedělal. Takže ho nechali dělat, co chtěl. Šlo to velmi rychle, tato forma akce se rozšířila a spousta lidí se k němu připojila. V příštích několika dnech tu již stály stovky lidí, vedle něj, za ním, kolem něj všude na náměstí, aniž by něco říkali, ale stále protestovali jen svou nehybnou přítomností. Po několika dnech se rozhodl, že ho už není potřeba, a odešel z náměstí. Akce ale dál pokračovala a stále existují stovky až tisíce lidí, kteří stojí každý den na tomto náměstí, aniž by cokoliv dělali.

Celá ta věc měla dokonce paradoxní efekt, když někteří odpůrci těchto stojících lidí také přicházeli a stáli pak na náměstí. Byli to většinou stoupenci AKP. Stáli proti původně stojícím lidem a protestovali proti nim, jenže tím, že dělali to samé. A od minulého týdne dokonce i někteří policisté přišli a také protestovali nehybně proti oběma stranám, postavili si židle proti stojícím lidem a seděli na nich celý den, a četli si - nedělají nic jiného, než že celý den sedí a čtou si. A tak jsou teď na náměstí tři strany, které spolu nekomunikují, nic neříkají, nic nedělají, jen tam prostě zůstávají úplně bez hnutí. Jsme zvědaví, jak se to vyvine.

Do jaké míry byli anarchisté zapojeni do výzev k protestům a jejich strukturování?

Na začátku bylo na shromáždění samozřejmě přítomno mnoho anarchistů - na tom původním shromáždění, protože se přímo podíleli na jeho svolání v parku Gezi. Jasně, když se podíváte na celé levicové hnutí, pak anarchisté rozhodně netvoří většinu, což vedlo rychle k tomu, že se obsah protestů ubíral různými směry, jelikož anarchistický obsah nebyl tolik prezentovaný. Nicméně anarchisté zůstali v hnutí aktivní po celou dobu. Šlo ve skutečnosti asi o 500 lidí, kteří byli aktivní jako anarchisté, a pak tam bylo hodně těch, kteří používají slovo „anarchista“ nebo „anarchismus“, ale nejsou součástí anarchistických struktur. Takže tam třeba byli mladí lidé, kteří médiím tvrdili, že jsou anarchisté, nebo

lidé, kteří sprejovali A v kruhu, dokonce i lidé, a to i v rámci CHP, kteří říkali: „Jo, jsme nakloněni anarchismu.“

Takže pokud mluvíme o sympatizantech, pravděpodobně čítali během těchto protestů tak 1000 lidí. Nebylo tam mnoho organizovaných anarchistů, většinou šlo o lidi, kteří se účastnili protestů jako jednotlivci - byli na barikádách, rozdávali letáky, organizovali infostánky (v parcích byly tři infostánky provozované anarchisty) a hodně z nich nebylo zapojeno do žádných struktur. Jedinou organizovanou strukturou bylo DAF (Revoluční anarchistická akce), platformistická anarchistická organizace z Istanbulu. Ta se skutečně prezentovala jako organizace, po celou dobu s sebou nosili vlajky, po celou dobu měli infostánek s brožurami a knihami atd. Je mimo jiné třeba říct, že v hlavním městě Turecka Ankara se také konaly protesty a anarchisté se tam na nich do jisté míry prezentovali. Protesty tam byly radikálnější než v Istanbulu, docházelo k více konfliktům s policií a byly tam zapojeny 3 až 4 anarchistické organizace, celkem asi 350 anarchistů.

Projevuje se v rámci tradiční levice v Turecku krize legitimacy? Že třeba lidé už nejdou na demonstrace pořádané tradičními marxistickými skupinami, ale raději se zúčastní protestů nezávislé a neumožňují tak nikomu, aby je reprezentoval, například velkým marxistickým stranám?

Nevím, jestli bychom mohli mluvit o krizi legitimacy, ale dalo by se rozhodně říct, že v myšlení lidí došlo ke změně. U dřívějších protestů to bylo vždy tak, že je ovládaly organizace, u tohoto druhu protestů to byly obvykle marxistické organizace. Existovaly ústřední výbory, které rozhodly o strategii a všechno organizovaly, a množství příznivců, kteří v podstatě dělali to, co řekly vyšší struktury. Tentokrát to bylo opravdu poprvé v historii Turecka, kdy v centru dění nebyla žádná jednotlivá organizace, žádná strana. Prolínaly se tu opravdu různé myšlenky a skutečně se zdálo, že mnoho lidí nepocíťovalo potřebu být zastoupeno nějakou ideologií či organizací. Místo toho šli do ulic kvůli svým vlastním požadavkům a svým vlastním zkušenostem.

O změně vypovídá i to, že proběhlo hodně akcí individualistické povahy, jako například ta se stojícím mužem, ale bylo hodně podobných akcí, které byly realizovány jedinou osobou. Dříve by nebylo něco takového myslitelné, protože akce byly vždy plánovány a organizovány velmi silnými organizačními strukturami. Tentokrát tu bylo hodně malých akcí a malých akčních forem, které přicházely většinou od jednotlivců, ale pro hnutí hodně znamenaly, a našli se lidé, kteří je napodobovali.

Například minulý týden se na Taksimu začala svlékat mladá žena, až byla jen v bikinách. Tímto způsobem protestovala proti obrazu žen ve společnosti. Vyvolalo to hodně rozruchu, protože jde konečnou o kulturu, která je velmi ovlivněna islámem, a částečně také proto, že na tomto náměstí docházelo k útokům vůči ženám. Poté tančila kolem, skandovala hesla a prohlásila, že každý by si měl zvyknout na to, že ženy nyní mohou také chodit tak, jak chtějí. Došlo dokonce ke konfliktu, kdy ji napadla starší žena s šátkem na hlavě, jelikož měla dojem, že je akce nevhodná. A na druhou stranu spousta lidí mladou ženu bránila. Jde jen o jeden příklad tohoto druhu akční formy, která vychází od jednotlivce. Bylo jich mnoho a v tomto smyslu bychom mohli opravdu mluvit o novém způsobu myšlení a nové tendenci, kterou můžeme pozorovat zejména u mladší generace.

Máš představu, jak by mohly protesty pokračovat? Jaká je perspektiva a co můžeme ještě očekávat?

To je těžké odhadnout. S jistotou můžeme říci, že protesty přinesly změnu. Jakou formu bude mít, je těžké předvídat. Vidíme ale, že se lidé odvracejí od organizačních struktur a dělají více věcí z vlastní iniciativy. Dále je zřejmé, že jsme překročili práh zákazů, takže lidé jdou do ulic na obranu svých práv a svých požadavků, už se nebojí, a když je třeba, jdou do potýček s policií. A to se týká lidí různého věku a etnicity. Je to velký potenciál pro budoucí myšlenky a budoucí protesty. Může se stát, že bude celé hnutí mnohem silnější tlačit ke kemalistickému proudu. Mohli jsme si například všimnout, že zesílila kritika či útoky na Kurdy. Všudypřítomnost národních symbolů ovlivňuje lidi a posiluje nacionalismus.

Mohlo by se stát, že lidé budou stát za svými požadavky tak dlouho, až donutí vládu ustoupit, což by však stejně vedlo k situaci, kdy bude jedna vládnoucí strana nahrazena jinou. To by ovšem byla škoda, protože by to podle nás nic neměnilo na stávajícím systému. Je také možné, že díky tendenci vlastních iniciativ a nehierarchických struktur, které se staly nezanedbatelnou zkušeností, najde mnoho lidí způsob, jak se stavět k jednotlivým věcem. Přišli do styku s těmito druhy struktur poprvé ve svém životě a měli možnost zakusit, jaké to může být, když něco organizují nehierarchicky a na principech přímé demokracie. A je také možné, že tyto typy organizačních struktur ovlivní lidi natolik, že by se díky tomu mohly objevit nové myšlenky nebo dokonce nové organizační formy, nové struktury. To je stejně tak možné.

POULIČNÍ PROTESTY A TŘÍDNÍ SÍLA

REFLEXE UDÁLOSTÍ V TURECKU, EGYPTĚ A BRAZÍLIÍ A DŮSLEDKY ARABSKÉHO JARA

UDÁLOSTI, KTERÉ ROZBOUŘILY TURECKO NA KONCI KVĚTNA, MASOVÉ DEMONSTRACE V BRAZÍLIÍ BĚHEM POHÁRU FIFA A SOUČASNÉ UDÁLOSTI V EGYPTĚ SPOJENÉ S NÁMĚSTÍM TAHRÍR ZASE JEDNOU NAPLNĚNÝM DEMONSTRUJÍCÍMI, KTERÍ POŽADOVALI SVRŽENÍ PREZIDENTA, UKAZUJÍ JASNĚ, ŽE STÁLE JEŠTĚ ŽIJEME VE SVĚTĚ, JEMUŽ DOMINUJÍ UDÁLOSTI SPUŠTĚNÉ ČINEM MLADÉHO MUŽE, KTERÝ SE UPÁLIL V TUNISU 17. PROSINCE 2010, ZNÁMÉ JAKO ARABSKÉ JARO.

Demonstrace proti výstavbě obchodního centra a proti demolicí parku v centru Istanbulu vyústily na konci května v hnutí, které přivedlo do ulic miliony lidí v 79 z 81 tureckých provincií. Brzy nato začaly v brazilském São Paulu demonstrace proti nárůstu cen veřejné dopravy, a zatímco se světová pozornost soustředila na fotbalový turnaj, který zde začal, rychle se rozšířily po celé zemi a staly se hlavní událostí na prvních stranách novin, takže fotbal zůstal stranou. Egyptské demonstrace, které úspěšně požadovaly odchod prezidenta Muhammada Mursího a které se konaly po celé zemi, zjevně přitáhly větší množství lidí do ulic než ty před dvěma lety. Navíc byla masovými demonstracemi proti 44% nárůstu cen pohonných hmot zasažena Indonésie (ovšem o tom média informovala jen minimálně).

Jedná se zjevně o hnutí, pokud tímto pojmem označujeme to, co přerostlo původní arabské protesty a co, alespoň navenek, zašlo dále než protesty proti „diktátorům“ a za „demokracii“ přinejmenším v tom, že všechny protesty zasažené země jsou demokraciemi. Zvážíme-li všechna místní specifika, co můžeme říci o těchto hnutích?

DEMOGRAFICKÁ STRUKTURA DEMONSTRACÍ

Nejnápadnější na těchto hnutích je to, že se primárně jedná o hnutí mladých lidí. Anarchistická média mohou ukazovat obrázky babičky střelící prackou na policii na Taksimu, ale takové výjimky jsou sotva pravidlem. Není samozřejmě překvapující, že mladí lidé tvoří akční skupiny jakéhokoli sociálního zápasu, zajímavější je ale fakt, že se tyto zápasy odehrávají v zemích s převládající velmi mladou demografickou strukturou. V Turecku je například 43,3 % populace mladší 24 let. Data pro srovnání z Egypta, Brazílie a Indonésie jsou 40,7 %, 41,5 % a 44,1 %. Pokud tato čísla srovnáme se statistikami „Západu“, rozdíl je velmi ostrý. Stejně statistiky z Německa, Velké Británie, USA a Japonska jsou 24,1 %, 30,3 %, 33,8 % a 23,3 %.

Země, v nichž se tyto události odehrávají, nejen zažívají globální trendy zasahující mladé lidi po celém světě, ale mají navíc tyto trendy posílené mnohem větším podílem mladých lidí v populaci. Rozšíření univerzitního vzdělání je celosvětovým jevem. Například v Turecku roste podíl univerzitních studentů pět procent ročně již od roku 1995. Stejně jako v západních zemích, i zde existuje rostoucí množství lidí, kteří vycházejí z univerzity a zjišťují, že v porovnání s generací svých rodičů mají daleko menší šanci najít práci. To se samozřejmě ještě

zhoršilo po vypuknutí poslední ekonomické krize, tedy od roku 2008. Podle zdejších levicových odborů DISK je nezaměstnanost kolem 17 %. To zjevně ovlivňuje univerzitní studenty, ale také všechny mladé lidi, kteří jsou lapeni ve stejné dynamice studia, zkoušek a přecpaných škol. Je to převládající masa mladých lidí vychovaná ve vzdělávacím systému, který selhává v naplnění jakýchkoli slibů v tom smyslu, že by nabídl lidem jinou budoucnost než málo placenou a překerní práci, a tato sociální dynamika posiluje zmíněné druhy hnutí.

TŘÍDNÍ SLOŽENÍ

Skutečnost, že protestující jsou zejména mladí lidé, je nicméně sotva překvapující. Důležitější je pochopit třídní povahu těchto hnutí. Rozličné analýzy nastínily způsob, jakým sama sebe podle vlastního ideologického pohledu tato hnutí vnímají. Ten se v Turecku pohybuje od stoupenců Erdoğanů, kteří tato hnutí chápou jako hnutí elit protestujících proti demokratické vládě zvolené chudými, až k turecké levici, podle jejíž části se jedná o zcela proletářské hnutí. Faktem je, že mnoho lidí, kteří tvoří tyto druhy hnutí, pochází z pracující třídy. To ale také není překvapující. Většina městských obyvatel těchto zemí jsou pracující třídou a žádná účinná politická hnutí, ať už komunistické, fašistické, náboženské nebo nacionalistické, nemůže existovat, pokud nezíská podporu pracující třídy. Je jisté, že provládní shromáždění organizovaná Tayyipem Erdoğanem a jeho AKP jsou také tvořena pracující třídou, a samozřejmě by bylo možné argumentovat, že dokonce ve větší míře než u těch protivládních.

Dříve než se pokusíme vymezit třídní povahu těchto hnutí, je třeba si položit otázku, co určuje třídní povahu hnutí obecně. Sociální složení samotného hnutí není dostatečné pro takové posouzení. Pracující mohou být mobilizováni naprosto reakčním hnutím, a metody pracující třídy nejsou dostatečné pro vytvoření takového hodnocení, jak ukázaly stávky ve Velké Británii v 60. letech a Ulsterská rada pracujících v roce 1974. Stejně důležité jsou cíle, požadavky a směřování hnutí. Pokud chceme

takto hodnotit hnutí, všechny uvedené faktory musíme brát v úvahu.

Pokud se na tyto aspekty podíváme, víme, jak tato hnutí posuzovat. Je zřejmé, že některé sektory pracující třídy v nich převládají. Jak jsme už uvedli, toto je nutné předpokládat v každém hnutí. Použité metody, masivní demonstrace, shromáždění, dokonce i některé stávky korespondují s metodami pracující třídy. Přesto je zde klíčová absence aktivity na pracovišti, což je rozhodující součást jakéhokoli hnutí pracujících. Dokonce i v Turecku, kde je zdánlivě nejvyšší množství stávek, které zahrnují až půl milionu dělníků, se většina pracujících organizovaných v odborech do stávek nezapojovala. Ohledně cílů a požadavků hnutí lze říci, že se jednalo o jakousi směs. Jisté zde byly požadavky související s životními standardy dělnické třídy, jako jsou ty proti nárůstu cen veřejné dopravy v Brazílii, anebo opozice proti státní represii při demonstracích, ale stejně tak zde byly netřídní požadavky, tak jako při demonstracích v Egyptě, které volaly po armádním zásahu v podobě puče. Kdyby turecká armáda během posledních deseti let neutrpěla díky vládě AKP historickou porážku, nebylo by překvapením slyšet některé skupiny demonstrantů, jak vznášejí podobné požadavky.

Pokud chceme vykreslit poměrné zastoupení těchto hnutí, spolu s jejich neaktivitou na pracovišti, smíšenými požadavky a složením bez třídní báze, tedy spíše na demografické bázi jejich mládí, je jasné, že se jedná o mezitřídní hnutí. Jedná se spíše o masová hnutí v pravém slova smyslu, ne o malé mezitřídní kampaně. V rámci těchto hnutí se nacházejí dělníci bojující za své vlastní třídní požadavky. To bylo velmi jasně viditelné v Egyptě roku 2011, kdy se téměř zdálo, že vlna stávek v továrnách získávala převahu nad hnutím z náměstí Tahrír a vtiskla tak hnutí vlastní požadavky. Stejně tak se ale v těchto hnutích objevují na demonstracích dělníci podporující všechny druhy buržoazních požadavků.

Je důležité porozumět tomu, co to znamená. Z faktu, že je hnutí mezitřídní, nevyplývá, že by komunistické organizace měly hnutí zahrnout a izolovat se od něj, nebo hlasitě odmítat

jakoukoliv spojitost s ním. Komunistické organizace mají jistě povinnost zapojit se do těchto druhů hnutí, jako vždy při podpoře třídní autonomie a nezávislosti. A naopak je také důležité nenechat se unést čistě proletářským hnutím, nebo být zatažen do různých buržoazních frakcí. Tyto dvě věci jsou úzce propojené, a pokud neporozumíme tomu, o jaké hnutí se jedná a jaké tendence se v něm projevují, je možné skončit tak, že budeme podporovat mnoho druhů nesmyslných skupin.

OCCUPY A SHROMÁŽDĚNÍ

Je jasné, že zatímco hnutí tohoto léta jsou pokračováním Arabského jara a Zeleného hnutí v Íránu, hnutí Occupy má s těmito událostmi jen málo společného a bylo přinejlepším slabým odrazem události Arabského jara. Zatímco tato hnutí otráasají společnost a všemi vrstvami populace, otráasají vládami (a často způsobují jejich svržení) a jsou to vlastně masová hnutí, hnutí Occupy nikdy v podstatě nepřekročilo práh aktivismu.

Toto hnutí se těší značné mediální pozornosti, kterou vyvolalo, a to jak v mainstreamu, tak v levicovém tisku, což má spojitost s faktem, že fungovalo v Americe, velmi mediální zemi, kde je navíc pracující třída velmi slabá a úroveň boje je extrémně nízká. USA jsou bezpochyby velmi důležitou zemí, a libertiništní komunisté ji nemohou ignorovat. Zájem věnovaný těmto událostem ze strany amerických a světových médií a vzrušení pociťované americkou levicí po letech velmi slabých bojů nejsou ovšem dostatečnými daty pro posouzení velikosti tohoto hnutí. Occupy a ještě více události ve Wisconsinu jsou důležité, ale jejich význam spočívá spíše v tom, že ukazují potenciál obnovy boje v Americe než v samotných událostech.

Jednou z charakteristik hnutí Occupy, omílaných mnohými z levice, bylo použití shromáždění k rozhýbání hnutí. Tyto typy shromáždění byly zaznamenány v různých zemích Arabského jara, v Turecku a dnes také v Brazílii. Mnozí z levice vychvalovali tato hnutí, jako by se jednalo o jakési zárodky dělnických rad. Těmi ale nejsou.

Nejdůležitější rozdíl mezi těmito shromážděními a masovými mítinky tvořenými pracujícími spočívá v tom, koho vlastně reprezentují. Masový mítink na pracovišti jasně reprezentuje lidi, kteří tam pracují. Tato shromáždění ale nejsou konána na pracovištích. Ačkoli některá probíhala v dělnických čtvrtích, často to byly spíš demonstrace masy aktivistů, nikoli třídní masy. To, jak jsou demonstrující reprezentováni, se liší od „Taksimské solidarity“, což je amalgám mainstreamu a levých politických stran spolu s neziskovkami a levicovými odbory, směrem k nejhorším z Occupy, což bylo několik tuctů hipíků v kruhu, kteří probírají zprávy o „duchovní provizi“. Samozřejmě to neznamená, že by komunisté neměli zkoušet prezentovat své argumenty v těchto situacích, a neznamená to ani, že by tato shromáždění byla organizační formou nadcházející revoluce.

OD DEMONSTRACÍ KE STÁVKÁM

Nikde nebyla povaha těchto shromáždění jasnější než v jejich přístupu ke svolávání stávek. Pokus během hnutí Occupy svolat generální stávku v Oaklandu v Kalifornii selhal v přilákání mas pracujících, a dokonce i na takových místech, kde mělo hnutí podporu pracujících (přístav v Oaklandu, učitelé) vyústil v to, že si lidé brali dovolenou nebo volali, že jsou nemocní. Z toho je zřejmé, že aktivistické výbory nemohou svolávat pracující třídu ke stávkám, jak

je napadne. To mohou udělat jen sami pracující. Mnoho aktivistů v tomto druhu hnutí jsou pracující, ale pracují (jako mnoho mladých lidí dnes) často v překerních pozicích. Jenže hnací silou v pozadí širokého stávkového hnutí není tento druh práce a pracovníci. Největší sílu má hnutí pracujících na velkých pracovištích.

Pokud mluvíme ve velmi obecných termínech, demonstrující nejsou tou částí pracující třídy, která je nutná pro úspěšnou masovou stávku. V kontrastu s tím, co bylo před třiceti a více lety, kdy šel tento druh mladých lidí do velkých pracovišť, tedy do továren nebo do státního sektoru, dnes je takových pracovních míst méně a mladí lidé jsou spíše univerzitně vzděláni, a když získají titul, do těchto pozic směřují ještě méně. Samozřejmě, pokud takové pozice existují, pak se tam spíše „snižují stavy“ a noví lidé se nepřibírají. Při bojích ve státním monopolu TEKEL v zimě 2009/10 mladí pracující očividně absentovali, což bylo vysvětleno skutečností, že za posledních dvanáct let tu nepřibýlí noví pracovníci. Statistiky o demonstracích v Brazílii říkají, že skoro tři čtvrtiny účastníků mají univerzitní vzdělání. A to v zemi, kde pouze 19 % populace usedá do univerzitních poslucháren, a přestože se jejich počet během posledních let téměř zdvojnásobil, tyto tři čtvrtiny neodpovídají složení populace, v níž převažují pracující. Je zde zjevná propast a otázkou zůstává, jak ji překlenout.

Byly tu jistě okamžiky, kdy byla tato propast překonána. Pokud se vrátíme zpět k Zelenému hnutí v Íránu, proběhla zde událost v Khodro, největší íránské továrně, odkud vycházela solidarita s demonstrujícími vystavenými státní represí. Během Arabského jara se konaly stávky zejména v Tunisu a Egyptě. V Turecku levicové odbory svolávaly generální stávku a téměř půl milionu pracujících na ní participovalo. V Brazílii nyní hlavní odborová konfederace mluví o protestech, stávkách a pochodech chystaných na 11. července.

V Turecku, které předtím zažilo jednoduché „generální stávky“ organizované levicovými odbory, jako by společnost rozpoznala, že tyto stávky nejsou ani dost masové ve smyslu počtu participujících pracujících, ani dost dlouhé na to, aby je stát musel brát jako účinnou výzvu. Podobnou situaci bylo možné vidět v Řecku během odborově organizovaných stávek proti zavádění úsporných programů.

Ve všech těchto hnutích se v sociálních médiích objevovaly požadavky na generální stávku. Stejně jako v Oaklandu byly tyto stávky obecně neúspěšné. To neznamená, že by na nich nebylo nic pozitivního. Ukazuje se, že stávky mohou hnutí posunout kupředu. Facebook volající po generální stávce v Brazílii měl více než půl milionu podporujících, což je dokladem určité podpory stávek obecně. Problémem ovšem je, že svolání stávky nebylo úspěšné. Zprvu se zde projevil demografická mezeira v souvislosti s užíváním počítačů. Starší pracující užívají počítače daleko méně než mladí univerzitně vzděláni lidé, a v případě, že s počítači pracují, jen velmi málo je jich zapojených v sociálních sítích. O svolání stávky po facebooku nebo twitteru se nedozví lidé, kterých se má stávka týkat.

Nejde nám o znevažování internetu. Ten je dnes jedním z důležitých prostředků komunikace. Turecký stát si jistě myslí, že se jedná o nebezpečný prostředek, aspoň podle počtu lidí, kteří byli zadrženi za „tweeting“. Jistě si uvědomuje jeho potenciál, a nedívá se bláhosklonně na „klávesnicové revolucionáře“, jako to dělá jistá část levice. Zatýká je. Faktem nicméně zůstává, že zatímco tato média mohou přivést lidi do ulic na demonstrace, jsou

daleko méně efektivní ve svolávání stávek, a že nepropojují ty lidi, které by bylo potřeba propojit.

Jít na demonstraci je tedy rozhodnutí, které je možno udělat individuálně. Byly jistě případy lidí, kteří se těchto protestů zúčastnili kolektivně za své pracoviště, školu nebo univerzitu, ale není to většinová záležitost. Lidé se mohou rozhodovat, a také se rozhodují, jít na ně sami za sebe. Naproti tomu se nemůžete rozhodnout stávkovat samostatně, a takové rozhodnutí stojí mnohem více - ztratit peníze a riskovat práci -, což nás přivádí k ústřední otázce, tedy k nedostatku zkušenosti, sebedůvěry a uvědomění na pracovišti.

V posledním desetiletí došlo sice k oživení bojů na pracovištích v mezinárodním měřítku, není to ovšem oživení nijak velké. Skutečnost, že poslední desetiletí nebylo tak strašné jako 90. léta, ukazuje spíše na to, jak špatné, a ne jak dobré toto desetiletí bylo. Zápas na pracovišti dnes nejsou na té úrovni, na jaké byly v osmdesátých letech, natož na jaké byly v letech sedmdesátých. Kontinuita s tímto obdobím je pryč. Pracující se zkušeností z těchto bojů již pobírají své peníze či se alespoň blíží důchodové věku. Zkušenost se ztratila a noví pracující zjišťují, že se musí tyto věci učit znovu. Na pracovištích, kde už jednou pořádlí nějaký masový mítink, byly tyto tradice zpretrhány a pracující čekají na to, až něco udělají odbory.

OČEKÁVÁNÍ DO BUDOUČNA

Zdá se, že tyto druhy hnutí budou pokračovat. Stát nenabízí žádná řešení. Svržení prezidenta Mursiho v Egyptě nezmění ekonomickou situaci, se kterou se bude potýkat jakákoliv nová vláda. Problémy, které zapříčinily vznik těchto hnutí, nemohou být jen tak odsunuty stranou. Konkrétně můžeme konstatovat, že světový kapitalismus nezajišťuje mladým lidem vycházejícím z univerzit a dalších vzdělávacích institucí žádné jisté zaměstnání. Přestože však tato hnutí mohou pokračovat ve svém rozmachu, není tu možnost pokroku, pokud se nerozvine aktivita na pracovištích. Bez této síly bude pouliční hnutí směřovat k vlastnímu zániku nebo, což je horší, se změní v konflikt obračející pracující proti pracujícím, tak jako je tomu v Sýrii. Možnost podobného vývoje jako v Egyptě, pokud sledujeme střety způsobené vojenským převratem, je přinejmenším znepokojivá.

Pracující zapojení do těchto hnutí jako jednotlivci nebyli dosud nikde schopni potvrdit svoji autoritu jakožto pracující. Až s rozvojem třídního boje tu bude možnost, že by se mohli prosadit v budoucích bojích. Je také možné, zejména na Blízkém východě, že lidé z pracujících tříd budou zataženi do vzájemného zabíjení ve jménu různých ideologií, jako je sektářství, náboženství a nacionalismus. Dojde-li v Egyptě k občanské válce, bude to pohromou nejen pro pracující Egypta, ale pro celou oblast. Samostatná aktivita pracující třídy je prvním krokem v určení další cesty. Toto sebeorganizování musí nejen najít vhodné organizační formy masové účasti, ale také poskytnout politický nástroj, jenž by změnil vlády i celý ekonomický a politický systém, který takové vlády umožnil. Myšlenka, že kapitalismus může být reformován, musí konečně přejít v ideu, že je třeba ho nahradit.

Devrim Valerian

Přeložil Michal Syrový

Zdroj: libcom.org/library/street-protests-class-power

ERDOĞAN U NÁS NENÍ VÍTÁN

ANARCHISTICKÉ PROJEVY SOLIDARITY S POVSTÁNÍM V TURECKU

V RÁMCI ČESKOSLOVENSKÉ ANARCHISTICKÉ FEDERACE (ČSAF) JSME SLEDOVALI UDÁLOSTI V ISTANBULU I VE ZBYTKU TURECKA OD SAMÉHO POČÁTKU PROTESTŮ PROTI LIKVIDACI PARKU GEZI A NÁSLEDNĚ PROTI VLÁDĚ PREMIÉRA ERDOĞANA. VEDLE PROTESTŮ JAKO CELKU JSME SE ZAMĚROVALI TAKÉ NA ROLI NAŠICH ANARCHISTICKÝCH PŘÁTEL, KTERÍ BYLI DO UDÁLOSTÍ AKTIVNĚ ZAPOJENI. V PRŮBĚHU ČERVNA JSME PŘINÁŠELI INFORMACE O DĚNÍ V TURECKU NA NAŠEM WEBU A STEJNĚ TAK JSME SE ZAPOJILI DO CELOSVĚTOVÉ VLNY PROJEVŮ SOLIDARITY S LIDMI, KTERÍ DEMONSTROVALI V ULICÍCH TURECKÝCH MĚST.

PROTESTNÍ DOPIS

Bylo nám od začátku jasné, že pro protivládni demonstranty v Turecku toho nemůžeme vedle vyjádření naší solidarity udělat mnoho. Mohli jsme však alespoň slíbit, že jestli se někdy nenáviděný premiér Erdoğan objeví na státní návštěvě v České republice, postaráme se o to, abychom mu připomněli, že má krev na rukou. V tomto smyslu také ČSAF v polovině června zaslala velvyslanci Turecké republiky v ČR následující otevřený protestní e-mail:

Pane velvyslanče,

i když Turecko leží stovky kilometrů daleko, doléhá k nám hlas tureckého lidu. Hlas, v němž je slyšet bolest, nenávist a solidarita. Bolest, kterou způsobují s nevidanou brutalitou policejní jednotky vyslané na protestující premiérem Erdoğanem. Nenávist k fašistickému režimu a jeho diktátorovi. Solidarita mezi obyčejnými lidmi, kteří si nechtějí nechat šlapat na krk policejní botou, která má zadusit jejich hlas.

I když Turecko leží stovky kilometrů daleko, nese se k nám oduševnělý hlas. Štípe do očí. Stejně jako slzy smutku nad zabitými demonstranty, nad desítkami lidí, kteří přišli o oko, nad tisíci zraněnými. Naše zraky sledují záběry nesmyslné brutality, napadání zdravotníků, zatýkání právníků a další desítky podob diktátorské zvůle.

I když Turecko leží stovky kilometrů daleko, naše srdce jsou tam - s tureckým lidem, na barikádách, na náměstí Taksim, ve městech, která se postavila na odpor. Stejně jako lidé v tureckých ulicích, i my jsme plni nenávisti k diktátoru Erdoğanovi a ujistíme je o naší solidaritě s jejich bojem.

Erdoğan je možná hrdinou ostatních státníků, jejichž zájmem je udržovat lid v poslušnosti. Pro nás je to ale zločinec s krví na rukou. Požadujeme, aby zastavil rozjetou mašinerii krvavé represe, aby nechal propustit všechny zadržené a aby odstoupil.

V opačném případě mu doporučujeme, aby ho nikdy nenapadlo vydat se na návštěvu do České republiky. Jsme totiž připraveni mu jeho jednání připomenout. Bude přivítán jako zlovolný diktátor a odjíždět bude s ostudou.

Nepřejeme tureckému lidu nového vůdce, přejeme mu svobodu.

Československá anarchistická federace

Zároveň jsme znění tohoto e-mailu zveřejnili na našem webu a v anglickém znění na webové stránce Internacionály anarchistických federací, jejíž je ČSAF členskou sekcí. Připojit se tak mohl kdokoli. K výzvě se u nás přidala například Volná komunita VAP, která svůj vzkaz velvyslanci odeslala jak ve fyzické, tak elektronické podobě a poskytla médiím (i my jsme zaslali tiskovou zprávu komentující náš vzkaz médiím, jak se ale dalo očekávat - bez odezvy). Naopak třeba skupina Priama akcia výzvu odmítla, jelikož pro ni byl nepřekonatelnou překážkou výraz „turecký lid“, který neodpovídá třídnímu pojetí společnosti. Je nám jasné, že výraz to není nejvhodnější, nehledě na to, že nepřímo ignoruje nezanedbatelnou účast kurdských aktivistů na protestech. Samotné protesty ale neměly explicitně třídní charakter, byli do nich zapojeni lidé napříč třídami a politickými směry - od anarchistů po nacionalisty, od nezaměstnaných po bohaté liberály. I když stojíme zejména za našimi anarchistickými kamarády z Turecka, nemůžeme ignorovat, že protivládní protesty měly široký záběr a provázely je okamžiky, které nám mohly

být velmi sympatické, nebo naopak takové, s nimiž jsme se nemuseli zrovna ztotožnit. I když povstání mohlo vzbuzovat velké naděje, přistupujeme k němu spíše jako k výbuchu emancipačních aspirací, jako k vlně bojovného nesouhlasu podstatné části společnosti s utahujícími se šrouby státní a náboženské moci.

AKCE V ULICÍCH

Anarchisté a anarchistky v Česku a na Slovensku vyjádřili své opovržení nad brutalitou tureckých represivních sil a solidaritu s tamními demonstranty vedle informování ve svých médiích také různými akcemi.

Nejaktivnější v tomto směru byla skupina ČSAF-Střed. V pondělí 3. června uspořádali časlavští anarchisté a antiautoritáři informační večer v Infocafé La Victoria, kde proběhlo promítání videí z tureckých protestů spojené s krátkým shrnutím situace a navazující diskusí. Po promítání se přítomní pustili do výroby transparentu. Následujícího dne

se místní členové ČSAF a sympatizanti opět sešli, aby vyjádřili solidaritu s protesty lidí v Turecku tím, že na frekventovaném železničním mostě ve směru na Chrudim vyvěsili transparent „Solidaritu s bojem tureckého lidu. Pryč s fašistickou vládou!“.

Ve čtvrtek 6. června se před tureckou ambasádou v Praze uskutečnila demonstrace reagující na násilí ze strany turecké policie vůči protestům, které zprvu hájily istanbulský park Gezi před likvidací a zástavbou obchodním centrem a posléze se změnila v protivládní protesty po celé zemi. Akci svolala česká pobočka mezinárodní organizace Amnesty International (AI). Požadavkem demonstrace bylo zastavení policejního násilí a nezávislé vyšetření jeho „přílišného“ užití. Akce se zúčastnilo asi 150 převážně mladých lidí (včetně několika anarchistů), někteří oblečení v tureckých barvách a s vytištěnými fotografiemi, zachycujícími policejní brutalitu v Turecku posledních dní. Na dav stojící za ohrádkou dohlíželo jen několik policistů, byl přítomen štáb jedné malé televize, jinak byl zájem novinářů téměř nulový. Proslov zástupkyň AI nebyl příliš výrazný, ostatně stejně jako akčnost celého davu. Nebyť jednoho mladíka, který inicioval skandování, bylo by ticho. Řečnice závěrem předala protestní dopis s peticí, kterou bylo možné předtím podepsat, pracovníkovi ambasády, který si pro ni dokonce sám přišel.

V pátek 14. června se místní anarchisté a antiautoritáři z okruhu ČSAF-Štřed opět sešli, aby vyjádřili solidaritu s protesty naštvaných lidí v Turecku. Ve večerních hodinách nainstalovalo 15 lidí před čáslavským kinem výstavu fotografií z protestů v Turecku doplněných doprovodnými texty. Člen ČSAF krátce popsal přítomným aktuální vývoj událostí. K uctění památky lidí, kteří položili to nejcennější, co mají, své životy, a za tisíce zatčených a zmlácených byly zapáleny svíčky. Organizátoři vzkázali: „Nepolevíme ve svých aktivitách, svými srdci jsme s lidmi na náměstí Taksim, v parku Gezi a na dalších místech, kde si nechtějí nechat vzít svobodu.“

V sobotu 15. června byla členy ČSAF instalována stejná výstava na hudebním festivalu Pallasit. Kolínští anarchisté umístili v úterý 18. června solidární výstavu poblíž nákupního centra Tesco tak, aby se s ní mohli seznámit co nejvíce lidí. I zde byly zapáleny svíčky na znamení solidarity a vzpomínky na oběti policejního násilí.

Odeslání výše uvedeného protestního dopisu a související tiskové zprávy zdůraznila místní skupina ČSAF-Ostrava tím, že se spolu s dalšími

aktivisty a aktivistkami spontánně sešla na ostravském Masarykově náměstí. Zhruba desítka účastníků zde rozvinula dvojязыčný transparent „Barikáda má jen dvě strany. Solidarity with Turkey“. Byly přečteny dva projevy. První shrnul celkovou situaci v Turecku posledních dní a zdůraznil spojitost tamních protestů a útlak neoliberálního kapitalismu na dalších místech světa, včetně Česka. Druhý proslov byl zkrácenou verzí prohlášení ze 4. června, které nám zaslali turečtí kamarádi z Revoluční anarchistické akce. Transparent byl poté vyvěšen na mostě nad frekventovanou silnicí. Během proslovů byly také rozdávány letáky, které obsahovaly text dopisu adresovaného tureckému velvyslanci. Řada oslovených lidí však - byť se sympatiemi k akci - přiznala, že o dění v Turecku nemá přehled.

Projevy solidarity s protivládními demonstracemi v ulicích tureckých měst šlo zaznamenat i na Slovensku. Bratislavští antifašisté a antifašistky vyvěsili ve svém městě na frekventovaném místě transparent s nápisem „Antifa podporuje boj tureckého lidu“ a ve svém prohlášení na Black-Blagu mimo jiné uvedli: „Je víc než symbolické, že v den, kdy turecký premiér Erdoğan pohrozil ještě tvrdším zásahem proti demonstrantům, svoji podporu mu vyjádřil právě Róbert Fico. Doufáme, že důsledkem protestního hnutí nebude jen výměna vládní garnitury, ale že dojde k širší politicko-ekonomické změně, kterou bychom velmi rádi viděli i v Evropě a jinde ve světě.“

Další solidární akce se opět konaly v režii regionální skupiny ČSAF-Štřed. V sobotu 22. června nainstalovali místní anarchisté výstavu o dění v Turecku v Kutné Hoře na rušné ulici u chrámu sv. Barbory. Mělo ji tak možnost vidět poměrně hodně lidí, mnozí se u ní zastavovali a podepsali i protestní dopis, který byl na místě k dispozici. V následujících dnech proběhly další solidární akce v Ronově nad Doubravou a Kutné Hoře, v České Lípě byla instalována výstava a v Čáslavi místní aktivisté vyvěsili transparent vyzývající k poslání protestního dopisu s odkazem na web csaf.cz.

S násilným vyklizením náměstí Taksim a zavedením jeho faktické policejní okupace sice mediální zájem o vizuálně vděčné dění v Turecku opadl, my však nadále sledujeme i následné záchvěvy vzpoury a rozhodně nemíníme přestat s podporou našich přátel z anarchistických skupin v Turecku.

-mm-

SPOLUPRÁCE, AKTIVITA, SOLIDARITA

Československá anarchistická federace (ČSAF)

sdrhuje místní skupiny a jednotlivce, kteří se hlásí k anarchistickým myšlenkám. Jsme svobodomyšlný kolektiv fungující na anarchistických zásadách, kterými se rozumí federalismus, samospráva a aktivita zdola. Nemáme žádné vůdce, všechna rozhodnutí jsou přijímána všemi členy, případné funkce jsou volitelné a kdykoli odvolatelné zdola. ČSAF usiluje o vytvoření svobodné a samosprávné společnosti založené na územní a výrobní svobodě, federalismu, rovnosti, solidaritě a sociální spravedlnosti. Společnosti, kterou budeme spravovat my samotní, obyčejní lidé - pracující, studenti a důchodci. ČSAF se věnuje propagaci anarchistických myšlenek, různorodým akcím, aktivitám a kampaním, které považuje za důležité. Sdílíš podobné myšlenky a myslíš si, že vzájemnou spoluprací můžeme snadněji dosáhnout změny, účinněji bránit svá práva a prosazovat své zájmy? Pak by právě ČSAF mohla být odpovědí na tuto otázku.

Považuješ se za anarchistu/ku nebo ti jsou jejich myšlenky sympatické? Máš zájem a chuť něco aktivně dělat? Nechceš už jen nečinně sedět a přihlížet věcem, které se kolem tebe odehrávají a se kterými nesouhlasíš? Uvědomuješ si, že se stav věcí sám od sebe k lepšímu nezmění? Nejlepším řešením je aktivně se zapojit. Pokud chceš, aby se realizovaly myšlenky svobodné, samosprávné, sociálně spravedlivé a zdola organizované společnosti, musíš těmto myšlenkám aktivně pomoci. Nemá cenu spoléhat se, že to udělá někdo jiný. Kdo jiný by měl prosazovat naše požadavky a potřeby v místě našeho bydliště, ve škole nebo na pracovišti než my sami společně s ostatními. Je potřeba začít se efektivně bránit a sdrůžovat se s lidmi s podobnými názory. Aby byl člověk aktivní, nemusí být přímo členem/kou nějaké organizace. Přesto budeme rádi, když nám napíšeš na e-mailový kontakt csaf@csaf.cz, zapojíš se nebo budeš alespoň spolupracovat na dílčích aktivitách.

Pro inspiraci přinášíme několik tipů, jak se můžeš zapojit nebo s čím můžeš pomoci. Přirozeně je vítána každá vlastní iniciativa a nápady. Každý/á z nás má jiné záliby, přednosti a předpoklady a je jen na nás samotných, jakým způsobem je uplatníme.

★ Rozdávát letáky ČSAF, vylepovat samolepky, plakáty či nástěnné noviny A3, rozšiřovat anarchistické materiály ve svém okolí, mezi ka-

marády, kolegy a spolužáky. Vyvěšovat tematické transparenty či vytvářet angažovaná graffiti.

★ Pomoci s pořádáním projekcí, přednášek, besed, výstav, divadelních představení či benefičních koncertů, nebo podobné akce přímo pořádat. Například pokud máš k dispozici vhodné prostory a techniku, rozjed' filmová promítání - filmy rádi dodáme.

★ Pomoci s distribucí našich časopisů a publikací mezi známými, ve škole, na pracovišti, na kulturních či protestních akcích.

★ Aktivně se účastnit a zapojovat do akcí pořádaných (nejen) ČSAF, pomoci s organizací a propagací těchto akcí. Stačí jen sledovat přehled chystaných akcí na webu csaf.cz.

★ Spolupracovat na tvorbě a aktualizaci webových stránek, přispívat do periodik ČSAF, psát články, eseje, recenze, krátké zprávy nebo překládat zahraniční texty. Titulovat filmy a podílet se na multimediálních projektech.

★ Propagovat web ČSAF v tvém okolí a pomoci tak alternativním a anarchistickým myšlenkám dostat se do povědomí co nejširšího okruhu lidí.

★ Pokud máš možnost zdarma či levně kopírovat letáky, samolepky, brožury apod., rozhodně to bude velkým přínosem.

★ Ovládáš grafiku nebo maluješ? Pak můžeš pomoci s vytvářením samolepek, plakátů, brožur, knížek, komiksů, kalendářů atp.

★ Pomoci pronásledovaným aktivistům/kám v podobě peněžních sbírek, letákových kampaní, piktetů, posíláním dopisů. Zapojit se do aktivít Anarchistického černého kříže (ABC), který se orientuje na pomoc stíhaným a vězněným anarchistům.

★ Zapojit se do projektů věnujících se regionálním problémům, popularizaci anarchismu, organizování se na pracovišti a odborářským aktivitám, feminismu, solidárním sítím, antifašismu, ekologii a ochraně přírody, právům zvířat, pomoci potřebným (Food not Bombs), samozásobitelství a mnohemu dalšímu, co je ti blízké a co považuješ za důležité

Způsobů, jak se zapojit, je mnoho. Vždy je však potřeba řídit se vlastním rozumem a citem, zachovávat si kritický přístup a vědět, že jiný svět je možný.

NA ŠEDO NATŘENÝ ISTANBUL

KRÁTKÉ DOVOLENKOVÉ ZASTAVENÍ NA NÁMĚSTÍ TAKSIM

Stanislav Rubeš

JELIKOŽ LIDSKÉ ZDROJE JE TŘEBA TAKÉ TROŠKU UDRŽOVAT, ABY MOHLY CO NEJLÉPE PRACOVAT V KAPITALISTICKÉM SOUKOLÍ, DOSTÁVAJÍ OBČAS NĚJAKOU DOBU NA REGENERACI FYZICKÝCH A PSYCHICKÝCH SIL. ŘÍKÁ SE TOMU DOVOLENÁ. NEDÁVNĚ JSEM VIDĚL FILM, Z KTERÉHO MI V HLAVĚ UTKVĚLA JEDINÁ HLÁŠKA, DEFINUJÍCÍ DOVOLENOU JAKO NĚKOLIK DNÍ, KTERÉ JSOU DÁNY OTROKOVÍ PRO CHVILKOVOU ILUZI SVOBODY. A TAK JSEM SI I JÁ PO NĚKOLIKA LETECH DOVOLIL STRÁVIT NĚKOLIK DNÍ V KUSE MIMO PRACOVÍŠTĚ A VYRAZIT ZA HRANICE VŠEDNÍCH DNŮ.

Podobně jako většina pracujících musím mít dovolenou nahlášenou dlouho dopředu a na přesný počet dní a jelikož jsem zároveň pohodlný a o dovolené si chci hlavně odpočinout a o nic moc se nestarat, objednal jsem zájezd, který měl dojet až do Turecka.

To ještě nikoho nenapadlo, ani v samotném Turecku, jaké věci se v této zemi budou od konce května dít. Vše jsem sledoval jak na stránkách ČSAF, tak i na cizojazyčných odkazech, které zde byly uvedeny. Neskutečně mě vytáčely nespočetné záběry policejní brutality a naopak jsem oceňoval aktivní odpor lidí, kteří se v Turecku této represí a vládě postavili přímo v ulicích. Jelikož jsme se ale do Istanbulu, kde vše začalo při obraně parku Gezi, který přímo sousedí se známým náměstím Taksim, měli dostat až na úplném konci června, tušil jsem podle vývoje situace a neutichající represe, že místo revoluce spíš narazíme na projevy postupující kontrarevoluce. Na posledních videích před odjezdem jsem totiž viděl zmobilizované stoupence vládní strany AKP, kteří ozbrojení a v doprovodu policie brázdí ulice a o diskuzi jim opravdu nejde.

Do Istanbulu, kde celé povstání začalo, jsme se dostali předposlední červnový den. Uplynulo asi deset dní, kdy jsme byli úplně bez informací a nevěděli, co se přesně děje. Ve městě jako takovém byl ale klid a evidentně se premiéroví

Erdoğanovi dařilo plnit závazek, že vše bude navenek vypadat v nejlepším pořádku. Po prohlídce starého města jsme oželeli zdoluhavé prolézání bazarů, nasedli na tramvaj a přešli do modernější části Istanbulu, kam se nikdo ze zbytku zájezdu neodvážil, a mířili na Taksim. Když už jsme tu, byl by hřích se na něj nepodívat. Nehledě na to, že prostřednictvím fotek a videí jsem na něm byl před odjezdem na dovolenou takřka bez přestání.

Pozornější pozorovatel si už během cesty musel všimnout na zdech a plotech míst nedávno natřených šedivou barvou. Čím blíž Taksimu, tím více šedivě. Jelikož jsme měli na tento dílčí výlet vymezenou pouhou hodinu, strmou cestu, která vedla od moře na náměstí, jsme i přes pětaticetistupňové vedro skoro vyběhli.

Přes zdánlivou snahu, aby vše vypadalo normálně, byla atmosféra na Taksimu stejně šedivá jako nátěr překrývající revoluční nápisy z předšlých dní. Další věc, co mě zarazila – náměstí bylo najednou daleko menší, než jsem ho vnímal na videích ze střetů s policejními jednotkami. Naproti Atatürkovu centru stály zaparkované antony a vodní dělo. Park Gezi, do něž se ze strany zahryzávaly bagry, byl natříkrát obehnán policejní páskou. Jediní „lidé“ v tomto prostoru byli policisté a převažovali ti v civilu. Postávali nebo posedávali u chlazených nápojů a byli evidentně v celkem dobrém rozmaru. Na náměstí přijela malá historická tramvaj, jejíž druhý vagon sloužil jako pódium pro kapelu hrající veselé songy. Neubránil jsem se pocitu vynucenosti a marné snahy zamaskovat, že jde ve skutečnosti o prostor pod policejní okupací.

Celé mi to připomnělo Václavské náměstí po Palachově týdnu v lednu 1989. Všude tajní i uniformovaní policisté, kterým se v předšlých dnech podařilo potlačit odpor, a neúspěšný pokus, aby vše vypadalo, jako že se nic nestalo a vše je v naprostém pořádku. To vše jen s tím zdánlivě paradoxním rozdílem, že policie bolševického režimu nezasahovala s takovou brutalitou a na rozdíl od té v Erdoğanově „demokratické“ režii za ní nezůstali

mrtví, těžce zranění a tak obrovské množství zadržovaných.

Všiml jsem si, že na náměstí stojí bez pohnutí několik desítek roztroušených lidí, všichni čelem k Atatürkovu centru, jako mrtvé duše mezi pohybujícími se turisty. Člověka z toho až zamrazilo. Po chvíli zašla moje přítelkyně za jednou dívkou, která tam takhle po celou dobu, co jsme byli na náměstí, bez hnutí stála, a zeptala se, o co jde. Prý je to jediná policie tolerovaná možnost protestu. Žádná slova, žádný pohyb. Vyjadřuje tak svůj protest proti brutalitě, které se režim proti svým odpůrcům dopouští. Kdyby se stojící lidé pohnuli nebo začali skandovat, policie proti nim ihned razantně a nekompromisně zakročí. Pak se omlula s tím, že je pro ni velmi obtížné vyjádřit to, co se zde děje, a pokračovala v tichém protestu.

Bylo jasné, že režim prozatím zvítězil a potlačil odpor proti vládě AKP a naději na lepší a svobodnější život. Cestou z náměstí zpět na tramvaj jsme opět procházeli kolem šedivých nátěrů a po dlouhé chvíli ticha diskutovali o tom, že jestli má fašismus nějakou barvu, je to šedá. Minimálně v Istanbulu to tak je. Režim si dal velmi důkladnou práci, aby zametl všechny viditelné stopy vzpoury. Jedno áčko v kroužku na naší cestě ale jeho pozornosti uniklo. Budiž symbolem toho, že ani sebešedivější nátěr nedokáže překrýt veškerou touhu po svobodě a životě bez útlatu.

Když jsme pak v hotelu zapnuli televizi, viděli jsme hlavně dlouhé záběry z proslovů Erdoğanova před davy jeho příznivců. Nedokázal jsem se ale při pohledu na ně ubránit pocitu, že jejich tváře mají úplně stejně sterilní a neosobní výraz nevěrohodného nadšení jako ty, které jsem před více než třídaceti lety každý rok sledoval v Televizních novinách při reportážích z „dobrovolně povinných“ oslav Prvního máje.

Abychom nebyli na pochybách, že se z Turecka vracíme do lepšího světa, vynutili si celníci Evropské unie na našem řidiči úplatek.

PODOBA ANARCHISMU V OKUPOVANÉ ZEMI

OTÁZKY, O KTERÝCH DISKUTUJÍ PALESTINŠTÍ ANARCHISTÉ

Joshua Stephens

„FAKT SE POŘÁD SNAŽÍM ZBAVIT NACIONALISTICKÝCH NÁVYKŮ,“ VTIPKUJE AKTIVISTA AHMAD NIMER, KDYŽ SPOLU ROZMLOUVÁME PŘED KAVÁRNOU V RAMALLÁHU. TÉMA NAŠÍ KONVERZACE SE ZDÁ BÝT NEPATŘIČNÉ: ŽÍT JAKO ANARCHISTA V PALESTINĚ. „V KOLONIZOVANÉ ZEMI JE DOCELA OBTÍŽNÉ PŘESVĚDČIT LIDI O NEAUTORITÁŘSKÝCH, NESTÁTNÍCH ŘEŠENÍCH. HODNĚ NAŘÁŽÍTE NA STRIKTNĚ PROTIKOLONIÁLNÍ – ČASTO ROVNOU NACIONALISTICKOU – MENTALITU,“ STĚŽUJE SI NIMER. ANARCHISTÉ V PALESTINĚ MAJÍ V SOUČASNÉ DOBĚ OPAVĚDU PROBLÉM S PROSAZENÍM. I PŘES POMĚRNĚ VYSOKÝ KREDIT MEZINÁRODNÍCH A IZRAELSKÝCH ANARCHISTICKÝCH AKTIVIT SE NEZDÁ, ŽE BY EXISTovalo ODPOVÍDAJÍCÍ PŮVĚDOMÍ O ANARCHISMU MEZI SAMOTNÝMI PALESTINCI.

„V současné diskusi o anarchistických tématech se posouvá důraz směrem k otázce přístupu k moci: odmítnutí moci nad ve prospěch moci s. Když mluvíme o anarchismu coby politickém konceptu, je definován jako odmítnutí státu,“ vysvětluje Saed Abu-Hijleh, přednášející sociální geografii na univerzitě An-Nadžáh v Nábulusu. „Hovoří o svobodě a společnosti organizující samu sebe bez zasahování státu.“ Jak ale zaujmout lidi bez státní příslušnosti pro anarchismus, termín, který předpokládá odpor k nějaké formě státu jako podmínku své existence?

V Palestině byl historicky lidový odboj často sebeorganizovaný. I když není výslovně ztotožňován s „anarchismem“, „lidé už učinili krok k horizontálnímu či nehierarchickému organizování celého svého života,“ říká Beesan Ramadan, další místní anarchistka, která popisuje anarchismus jako „taktiku“ spíše než jako otázku potřeby nějaké nálepky. A pokračuje: „Je to už v mé kultuře a ve způsobu, jakým palestinský aktivismus fungoval. Během první intifády, když byl například zbourán něčí dům, lidé se zorganizovali, aby ho znovu postavili, takřka spontánně. Jako palestinská anarchistka vítám návrat ke kořenům první intifády. Nevzešla z politického rozhodnutí. Přišla proti vůli OOP.“ Jásir Arafat vyhlásil nezávislost v listopadu 1988, po první intifádě, která začala v prosinci 1987, jak říká Ramadan, „aby se zmocnil snah první intifády“.

V posledních desetiletích se palestinská věc dále komplikovala. Terén převážně horizontální sebeorganizace během první intifády byl v roce 1993 narušen podpisem Dohod z Osla a shora dolů organizovanou Palestinskou samosprávou (PS), kterou vytvořily. „Teď tady v Palestině,“ poznamenává Ramadan, „nemáme valné mínění o orgánu, kterému ostatní lidé vzdorují... Máme PS a okupaci a naše priority jsou vždy smíšené. PS a Izrael jsou na stejné úrovni, protože PS je nástroj Izraele k útlaču Palestinců.“ Nimer rovněž sdílí tento názor a tvrdí, že se mnohem více rozšířil a že mnozí nyní nahlíží na PS jako „okupaci v zastoupení“.

„Být anarchistou neznamená třímát černo-rudou vlajku či pochodovat v bílých blouzách,“ upozorňuje Ramadan s odkazem na ustálenou anarchistickou taktiku protestů spočívající v nošení černého oblečení a zakrývání obličeje. „Nechci napodobovat jakoukoli západní skupinu v tom, jak oni „dělají“ anarchismus... to by se tady neujalo, protože potřebujete u lidí vůbec vytvořit nějaké povědomí. Lidé tento koncept nechápou.“ Přesto se Ramadan domnívá, že mizivé povědomí o palestinských anarchistech a o anarchismu vůbec mezi Palestinci nutně neznamená, že tu sotva existují. „Myslím, že v Palestině existuje slušný počet anarchistů,“ poznamenává, ale o něco později připouští: „...protože jde ale většinou o individuální přesvědčení, i když jsme všichni svým vlastním způsobem aktivní.“

Tato absence jednotného anarchistického hnutí v Palestině mohla nastat v důsledku skutečnosti, že se západní anarchisté nikdy nesoustředili na kolonialismus. „Západní autoři nemuseli,“ tvrdí Budour Hassan, aktivistka a studentka práv. „Jejich boj byl jiný.“ Nimer k tomu dodává: „Pro anarchistu ve Spojených státech může být dekolonizace součástí antiautoritářského boje, pro mě je to ale prostě něco, co se musí stát.“

Důležité je, že Hassan rozšiřuje své vlastní chápání anarchismu nad rámec pozic omezených bojem proti státu nebo koloniálnímu autoritářství. Odvolává se na palestinského romanopisce a arabského nacionalistu Ghassána Kanafáního, když poznamenává, že ačkoli napadal okupaci, „napadal také patriarchální vztahy a buržoazní třídy... To je důvod, proč

myslím, že my Arabové - anarchisté z Palestiny, Egypta, Sýrie či Bahrajnu - musíme začít přeformulováním anarchismu takovým způsobem, který odráží naše zkušenosti s kolonialismem, naše zkušenosti coby žen v patriarchální společnosti a tak dále.“

„Být pouhou součástí politické opozice vás nezachrání,“ varuje Ramadan, která dodává, že pro mnoho žen platí, že „když se postaví proti okupaci, musí se také postavit proti rodině“. Ve skutečnosti příliš zdůrazňované zobrazení žen na protestech, jak tvrdí, zastírá fakt, že mnohé ženy musí bojovat, aby tam vůbec mohly být. Dokonce i účast na večerních schůzích vyžaduje od mladé ženy překonání sociálních hranic, kterým nečelí jejich mužské protějšky.

„Jako Palestinci potřebujeme navázat spojení s arabskými anarchisty,“ říká Ramadan, která je ovlivněna četbou materiálů od anarchistů v Egyptě a Sýrii. „Máme toho tolik společného a kvůli izolaci nakonec potkáme internacionální anarchisty, kteří někdy stejně jako jejich politici uvíznou ve svých mylných představách a islamofobii.“

V článku zveřejněném na webu Jadaliyya a nazvaném „Anarchistická, liberální a autoritářská osvěta: Poznámky z arabského jara“ tvrdí Mohammed Bamyeh, že nedávné arabské povstání odráží „ojedinělou kombinaci anarchistické metody a liberálního cíle“, a poznamenává, že „revoluční styl je anarchistický v tom smyslu, že vyžaduje jen minimální organizaci, vedení či dokonce koordinaci a má sklon být nedůvěřivý vůči politickým stranám a hierarchiím, a to i po revolučním úspěchu“.

Pro Ramadan představuje nacionalismus také podstatný problém. „Lidé v období boje potřebují nacionalismus,“ připouští, „někdy se ale stává překážkou... Vite, co znamená odvrácená strana nacionalismu? Znamená, že myslíte pouze jako Palestinci, že Palestinci jsou jediní, kdo na světě trpí.“ Nimer ještě dodává: „Mluvíte o šedesáti letech okupace a etnických čistek a šedesáti letech vzdoru, a to díky nacionalismu. Je to příliš dlouho, je to nezdramé. Lidé mohou sklouznout od nacionalismu k fašismu poměrně snadno.“

Prosincové davy na náměstí Tahrir v Káhiře mohou ještě dát palestinským anarchistům naději. Když prezident Muhammad Mursí konsolidoval výkonnou, zákonodárnou a soudní moc ve svých rukou, anarchistické skupiny se připojily k demonstracím. Tito Egyptané sami sebe skutečně nazývají anarchisty a přijímají anarchismus jako politickou tradici. Po návratu do Ramalláhu se Nimer ohlíží: „Jsem často skeptický, ale nesmíte Palestince podceňovat. Mohli bychom vybuchnout kdykoliv. První intifáda začala autonehodou.“

ZDROJ:

anarchiststudies.org/2013/07/19/palestinian-anarchists-in-conversation-rebalancing-anarchism-in-a-colonized-country/

Článek se původně objevil v únorovém čísle libanonského časopisu *Outpost*.

JOSHUA STEPHENS je spisovatel, vydavatel a fotograf. Působí v radě Institute for Anarchist Studies. Autorův blog: joshua.someideas.info.

AUTONOMNÍ VZDĚLÁVÁNÍ V CHICAGU

SVOBODNÁ ŠKOLA PRO SPOLEČENSKOU ZMĚNU

James Anderson

RODIČE I STUDENTI V CHICAGU (STÁT ILLINOIS), KONFRONTOVANÍ SE ZKOSTNATĚLÝMI ŠKOLAMI A ZISKEM MOTIVOVANÝMI REFORMAMI, SE POOHLÍŽÍ JÍ PO AUTONOMNÍCH PEDAGOGICKÝCH ALTERNATIVÁCH. SVOBODNÁ ŠKOLA WASHINGTON PARK NABÍZÍ V ČÁSTI CHICAGA ZVANÉ SOUTH SIDE VOLNÉ, KOMUNITNĚ ZALOŽENÉ VZDĚLÁVÁNÍ.

Marissa Brownová, nespokojená v tradičních třídách s nedostatkem kritického myšlení a po vyčerpání všech možností v rámci běžného systému, se rozhodla pro autonomní vzdělávání pro svého syna Omara. Usilovala o nezávislé vyučování nejen pro svou rodinu, ale pro celou okolní komunitu.

Až dosud měla Svobodná škola Washington Park jednoho studenta na úplné studium a zhruba dva tucty studentů v částečném studijním programu. Brownová předpokládá, že další deset jich přibude na podzim. Brownová jako bývalá komunitní organizátorka, která se zúčastnila v rámci Occupy Chicago hnutí Occupy the Hood a Occupy the South Side, zde viděla příležitost znovu oživit výuku bez ohledu na pomoc institucionální hierarchie.

„Dalším naším úkolem, a to je věc, která je stále ještě na pořadu dne, je dovést hnutí Occupy do South Side v Chicagu a přivést South Side k hnutí Occupy,“ říká Brownová. „Snažila jsem se přesvědčit lidi z Occupy, aby nám pomohli odlepit se od země. A několik z nich zareagovalo a pomohli.“

Minulý rok schválilo hnutí Occupy návrh na otevření prvních tříd Svobodné školy v jeho ústředí na W. Cermac č. 501. Vyučování začalo na podzim roku 2012. V listopadu se škola přestěhovala, neboť někdo z Occupy Our Homes (Okupuj naše domovy) jí nabídl nevyužitý prostor. Pokud jde o studijní plán, Brownová a ostatní aktivisté věděli, že není nutné začínat úplně od začátku, existuje-li tu bohatá historie Svobodné školy a autonomního vzdělávání v USA i jinde. „Trochu jsme se zabývali Svobodnou školou a zjistili jsme, že už existuje v rámci Occupy Los Angeles,“ vypráví Brownová. „Načerpali jsme odtud jistou inspiraci.“ Dalším zdrojem pro studijní plán byla rovněž výuka na Svobodné škole Mississippi počátkem 60. let.

Svobodná škola Washington Park se v pedagogickém přístupu a v komunitní orientaci do jisté míry podobá „bachillerato populares“, tedy „lidovým školám“, které vyrostly v Argentině po ekonomické krizi v roce 2001, jež zemi tvrdě zasáhla a představovala přelom, ale také otevřela nové možnosti pro vytvoření společenských vztahů, jak to popisuje aktivistka a socioložka Marina Sitrinová v knize *Everyday Revolutions* (Každodenní revoluce). „Bachilleratos“ působí prostřednictvím „schůzek tváří v tvář, užívají přímou demokracii, snaží se přitom o plnou participaci a to vše dělají bez hierarchie,“ píše Sitrinová. Studenti si v těchto autonomních vzdělávacích organizacích v Argentině „mohou zvolit svou cestu k diplomu a vybrat si předměty jako kooperativismus (studium, jak kooperativně pracovat), které jsou obzvláště populární“.

Podobně se zhruba 10 studentů v Chicagu na Svobodné škole Washington Park momentálně

účastní školní Freedom Summer Challenge, kde se osm týdnů od pondělí do pátku od 9 ráno do 14 odpoledne učí netradiční předměty. Každý týden je tu také jedno všeobecné téma, které je spojené s principy, jež škola zastává. Tématem druhého týdne Summer Challenge v Chicagu byly přátelství a solidarita, což souzní s pojetím politica afectiva, tedy „politika a společenské vztahy, založené na lásce a důvěře“, jak o tom píše Sitrinová v souvislosti s revolucemi probíhajícími v každodenním životě v Argentině.

Arianna Norris-Landryová z Belleville ve státě Illinois přicestovala do Chicagu, aby pomohla s druhým týdnem. Diskutovala se studenty o emocionálních vazbách v opozici ke komodifikovaným vztahům směny, které redukuje lidi na spotřebitele. „Jste přítelem nějaké osoby, potom své komunity, potom svého města a dále jste přítelem celého světa,“ vysvětlovala Norris-Landryová s tím, že odkazy na národní stát byly z výučby vyloučeny, protože není „nacionalistka“ kvůli neustálým hrozbám amerického imperialismu a problematickému šovinismu, jež plodí.

Jako zkušená aktivistka se podílela na Occupy Saint Louis v roce 2011, ale měla možnost praktikovat rozhodování prostřednictvím konsenzu už mnohem dříve, v 80. letech, během přímé akce, plánované proti výstavbě nukleární elektrárny v Diablo Canyon. Norris-Landryová se silně angažovala v antinukleární kauze a v participativním budování konsenzu během protestů v Diablo Canyon spolu se známým aktivistou Starhawkem, jehož medailon napsal znalec společenského hnutí James Jasper v knize *The Art of Moral Protest*. Norris-Landryová od té doby „vyznává tento model“ konsenzu a používá ho, kdykoli je to možné. Některé jeho stránky poznamenaly i její pomoc na Svobodné škole: „Byla jsem učitelkou v Montessoriho modelu, takže nejsem normální učitel. Vždy jde o to přistupovat k věci ze šedesáti různých úhlů a o to, že dítě může kolikrát dělat a naučit se samo od sebe a se svými vrstevníky... Je to založeno na spolupráci... vzájemném učení, starší učí mladšího, mladší učí staršího - je to princip sítě.“

Kromě jiných týdenních témat, která zahrnují budování komunity a péči o zdraví, zde existuje výslovná snaha o interdisciplinární výuku. Studenti a pomocníci vedou dialog o aktivitách, jež se týkají často přehlížených předmětů, jako je obnovování spravedlnosti, a sami tyto aktivity provozují. Marginalizovaná hudba je součástí hodin téměř každý den. Diskutují o otázkách strukturálního rasismu a privilegování bílých. Konvenční předměty jako matematika, gramatika, čtení, psaní či přírodověda jsou rovněž vyučovány, ale praktickou formou. Norris-Landryová a účastníci Summer Challenge se v tomto druhém týdnu procházejí komunitní zahradou ve Washington Park a diskutují o lokálním zahradničení v centru města. V reakci na špatnou stravovací situaci před několika lety začala s městským zahradničením - „prostě taková malá zahrádka, která změnila lidské životy“, říká v souvislosti s projektem komunitního pěstování potravin v severním Saint Louis. „Začala jsem lidi učit jak pěstovat vlastní potraviny,“ říká o tom. „Jsem prostě praktická, protože vím, že nemůžeme jen sedět a nechat věci běžet, říkat, že banky stále více utahují

šrouby. Dnes jsou lidé zasaženi na základní úrovni: jde o jídlo, bydlení, o holé přežití.“

Ve Washington Parku je k dispozici množství základních potřeb jako bezplatná snídaně (například ovoce či sušené potraviny). Podává se také oběd. Kolektivně se učí i během jídla a při vysvětlování receptů se studenti - někteří z nich jsou velice mladí - učí používat matematiku v každodenních situacích. Někdy poskytují potraviny rodiče studentů.

Ale Svobodná škola nabízí více než jen pokrytí základních potřeb. Myšlenkou je poskytovat bezpečné, svobodné a radikálně demokratické vzdělání, které je zodpovědné vůči komunitě a neodcizuje studenty. Praktikují zde jistý druh kriticko-konstruktivistické pedagogiky, jak říká A. J. Segneri, další pomocník Svobodné školy. „Nejsou tu rigidní,“ zdůrazňuje Segneri, jenž pomáhá škole se strategickým plánováním, přičemž současně také vede vlastní neziskovou organizaci Foundation for United Front, která se snaží upozorňovat na chyby politického systému budováním komunity a věnuje se otázkám společensko-ekonomické a ekologické spravedlnosti. Segneri dodává, že zde není použita žádná předem daná metodologie. Není tu ani dogmatismus, ani žádná doktrína, která by byla nekriticky spjata s touto školou.

Jistě, praxe Svobodné školy je zčásti formována předchozí emancipační teorií. Velký vliv tu má dílo brazilského pedagoga Paula Freireho. Na základě vzhledu do Freireovy filozofie jsou studenti ve škole pojímáni nikoli jako škatulky k ukládání zlatých cihlíček předem zabaleného vědění pomocí bezmyšlenkovitého memorování. Bankovní model vzdělání je přímo protichůdný jejich záměrem. Segneri uvádí, že studenti jsou naopak povzbuzováni, aby se účastnili výuky. Podobně se Hnutí pracujících bezzemků (MST) v Brazílii v současnosti snaží transformovat školství v souladu s cíli jejich společenského hnutí, přičemž zapojují aspekty Freireovy filozofie a podněcuje studenty, aby se podíleli na výuce, jak dokládá práce Rebecy Tarlanové, studentky UC Berkeley.

Freire, zastánce dialektického myšlení a dialogu, zdůrazňuje význam komunikace jako „života a ukazatele dalšího rozvíjení života“, a navrhuje, aby se role žáka a pedagoga v učebním procesu často střídaly. Brownová vyjadřuje podobné názory v souvislosti s iniciativou ve Washington Park: „Necháváme hodně prostoru dětem, aby vystoupily a odpovídaly na otázky, protože si přejeme dosáhnout tohoto obousměrného učení. Neučíme jen třídu děti. Tak to vůbec není. Stejně tak se během dne učíme my od dětí.“

Drastický rozchod se starým způsobem učení je částečně tím, co činí Svobodnou školu tak zvláštní, zatímco dominantní způsoby pedagogiky jsou daleko přesvědčivější v jiných oblastech. Brownová dodává, že v převládajícím, hierarchii infiltrovaném systému masového vzdělávání v USA se reprodukuje sociální stratifikace a upevňuje internalizovaná represe.

Většina obecně dostupného vzdělání se také omezuje na vytváření korporátních zisků. „Není žádný důvod pro existenci CEO ve vzdělávání,“ říká a poukazuje na pozici, v Chicagu dříve zastávanou současným americkým hlavním tajemníkem pro vzdělání Arnie Duncanem. Duncanova agenda usilovala o zavedení drahých plošných testů - kritizovaných učiteli jako sporná metoda hodnocení - a o alokování veřejných peněz do výběrových škol provozovaných soukromými společnostmi. Podle Brownové ohrožují v dlouhodobém výhledu na zisk zaměřenou pedagogiku vnitřní rozpory. „V jistém smyslu je mi líto lidí, kteří se rozhodli hledat štěstí ve vzdělávání a proměnili jej v obchodní model, protože směřují ke krachu. My jsme obchodováni ze vzdělání vyloučili a poskytujeme kontrolu nad školami komunitě. Myslím si, že tak by to mělo být.“

Shodou okolností začala Svobodná škola fungovat ve stejnou dobu, kdy Chicagská unie učitelů (Chicago Teachers Union, CTU) vstoupila do stávky proti přístupu ke vzdělání vedenému obchodním modelem, který si vynucovala administrativa, a proti státům prosazované reformě, o níž aktivisté tvrdí, že privilejuje soukromé podniky před lidmi, kteří učí a studují na školách.

Eric (Rico) Gutstein, profesor na Illinoiské univerzitě v Chicagu (University of Illinois, Chicago, UIC), který se zabývá studijními plány

a vyučováním, spolu s další profesorkou UIC Pauline Lipmanovou vyzdvihlí vystoupení CTU jako sociálního hnutí a konstatovali, že „Chicago, místo zrodu neoliberální restrukturalizace veřejného vzdělání v USA, je nyní centrem odporu proti němu“. Ostře kritizují „nexus neoliberální urbánní a ekonomické politiky zaměřený na nemovitosti a rozvoj centra města, na subvence korporacím a na privatizaci, která restrukturalizovala město pro akumulaci kapitálu a vytlačila z něj nízkopříjmové komunity barevných“. Oba dva vidí nově založené sociální a odborové hnutí CTU jako dobrodini pro veřejnost.

Brownová, její patnáctiletý syn Omar, Norris-Landryová a Segneri podporují boj za práva učitelů a rovné veřejné vzdělání pro všechny. Všichni však také věří, že Svobodná škola Washington Park je zásadním příspěvkem k veřejnému školství v Chicagu, jestliže rozkládá převládající systém a neustále standardizované testování. Pro některé je podle Brownové komunitně orientované vzdělávání ve skutečnosti nezbytnou alternativou na této křižovatce. A jako protagonisté sousedské pedagogiky v Argentíně, které popisuje Sitrinová, nechtějí mít mnozí aktivisté v Chicagu nic společného s nerozuzlitelným spletním spojujícím stát a korporace.

„Svobodná škola Washington Park je autonomní,“ tvrdí Brownová. „Stát nám neposkytuje žádné zázemí a my o žádné zázemí od státu nestojíme.“ Byla by ráda, aby svobodné a kriticky orientované, decentralizované vzdělávání bylo dostupné každému, bez jakýchkoli doplateků. Brownová trvá na tom, že takový druh vzdělání je lidským právem. „Jsme pro to, aby systém veřejného vzdělání kontrolovala komunita,“ vysvětluje. „To, co děláme ve Svobodné škole, by mělo být kopírováno ve veřejném

systému školství, protože jsou to konečností naše daně, jimiž jsou placeny tyto instituce - a měli by je tedy řídit obyčejní lidé.“

Mezitím pokračuje v rozšiřování konceptu Svobodné školy skrze veřejnou pedagogiku a používá sítě osobních vazeb a sociální média k šíření svého poselství. Svobodná škola Washington Park bude mít brzy literaturu a prostory, které jí umožní asistovat při jiných autonomních vzdělávacích projektech. Také Segneri vidí, s pohledem zaměřeným do budoucnosti, jak autonomie proniká do velké dálky. „Je to více než projekt,“ říká, „je to skutečný úděl.“

Letní čtvrtletí školního roku bude končit „Festivalem svobody“, kde budou mít studenti příležitost předvést dovednosti, jež získali, a poznatky, které se naučili během Summer Challenge. Bude to také doba padesátého výročí „Pochodu na Washington za práci a svobodu“, při němž Martin Luther King Jr. přednesl svou řeč „Mám sen“. Tématem posledního týdne Freedom Summer Challenge je občanská neposlušnost. Je to zcela na místě, uvědomíme-li si, že program vyvrcholil 28. srpna masovým pochodem k městské radnici za mír a spravedlnost, aby byl Kingův sen stále živý. Při organizaci této masové akce spolupracuje Occupy South Side s Chicagskou aliancí proti rasismu a politické reprezi. „Chceme, aby naše komunita vyšla spolu s tisíci dalších do ulic a pochodovala k radnici,“ říká Brownová a připomíná tak úhlavní kámen autonomního vzdělávání Svobodné školy - praktické angažování za společenskou změnu.

Přeložil -čp-

Pro Existenci kráceno z originálu dostupného na zcommunications.org/autonomous-education-in-chicago-freedom-school-for-social-change-by-james-anderson-1

VIOME: EXPERIMENT PRACUJÍCÍCH

TOVÁRNA NA SEVERU ŘECKA POD SAMOSPRÁVOU ZAMĚŠTNANCŮ

Augustine Zenakos

„KAŽDÝ PRACUJÍCÍ JE I AKCIONÁŘEM, KAŽDÝ AKCIONÁŘ PRACUJÍCÍM,“ ŘÍKAJÍ ZAMĚŠTNANCI TOVÁRNY VIOME NA ZPRACOVÁNÍ NEROSTŮ V SEVERNÍM ŘECKU. JEJICH PLÁN NA PŘEVZETÍ A NÁSLEDNÉ ŘÍZENÍ TOVÁRNY VYVOLAL VLNU SOLIDARITY PO CELÉM SVĚTĚ. CHRISTOS AVRAMIDIS A ANTONIS GALANOPOULOS V REPORTÁŽI PRO MAGAZÍN UNFOLLOW ZKOUMALI POZADÍ SOUČASNÝCH UDÁLOSTÍ A PTALI SE, CO MŮŽE PRACUJÍCÍM A JEJICH PLÁNU PŘINĚST BUDOUCNOST, JESTLI TENTO STAV UDRŽÍ, JAK REAGUJE ŘECKÁ VLÁDA A ZDA JE SAMOSPRÁVA PRACUJÍCÍCH PROVEDITELNÁ V KAPITALISTICKÉM REŽIMU.

„Vy nemůžete? My ano!“ Tak reagovali pracující z VIOME (zkratka pro Viomichaniki Metalleutiki - Průmyslové nerosty) na rozhodnutí uzavřít další továrny na území Soluně. VIOME je továrna vyrábějící chemické produkty pro stavební průmysl založená v roce 1982. Je pobočkou společnosti Philkeram-Johnson S. A., jejímž vlastníkem je Philippou Family. Ačkoli VIOME ještě v roce 2006 patřila mezi dvacet nejúspěšnějších firem v severním Řecku, v roce 2008 ji poznamenaly první problémy nejen kvůli krizi ve stavebním sektoru, ale i kvůli špatným rozhodnutím vedení.

V roce 2011 firma Philippou Family předložila Philkeramu dlužní úpis. Netrvalo dlouho a projevil se důsledek pro VIOME. V červenci 2011 vedení firmy nedodrželo dohodnutý rozpis splátek stále narůstajícího dluhu, což byl první náznak toho, že majitelé továrny opustí.

Zaměstnanci reagovali opakovanými dvoudenními stávkami, 12. září začali se sabotováním práce. Myšlenka samosprávného řízení byla prodiskutována již na prvním shromáždění pracujících a při hlasování dostal tento návrh 97 % hlasů.

Jakmile Philkeram zbankrotoval, všechna aktiva, včetně nemovitostí a akcií, byla předána správci konkurzní podstaty. Na setkání tripartity, které se konalo v listopadu 2011 na ministerstvu práce za přítomnosti

náměstka ministra Yiannise Koutsoukose, dala viceprezidentka skupiny Philippou jasně najevo, že nemá v úmyslu továrnu znovu zprovoznit.

Předseda odborů VIOME Makis Anagnostou říká: „V tu chvíli jsme vytáhli svůj vlastní transparent a s jednoduchým sloganem „Žádných dalších 70 nezaměstnaných dělníků, ale okamžité obnovení provozu“ jsme začali demonstrovat a stávkovat za nové zprovoznění továren.“

Po období relativní nečinnosti odbory v dubnu 2012 požádaly o pomoc další asociace a odborové svazy. Jejich souhlas pozvedl morálku pracujících a dal novou perspektivu jejich boji, který vyvrcholil vytvořením Solidární iniciativy na podporu dělnické samosprávy ve VIOME v červenci 2012.

V říjnu 2012 se uskutečnila tzv. solidární karavana, která se po zastávkách ve městech Larissa a Volos dostala do Atén, kde pracující z VIOME předali poradci ministra práce svůj návrh na opětovné zprovoznění továrny. Jeho reakce byla vcelku pozitivní, ale prohlásil, že věc není pod jeho jurisdikci, a předal požadavky ministroví.

Návrh pracujících zahrnoval:

- ★ Získání akcií VIOME, aniž by podnik musel splácet dluh způsobený minulým vedením.

- ★ Vytvoření právního rámce, který zvýší bezpečnost pracovníků-akcionářů, kteří se budou podílet vstupním kapitálem, nikoli svým vlastním majetkem, a to bez dalších závazků.

- ★ Financování prostřednictvím dotací OAED (Manpower Employment Organization - Organizace pro pracovní síly a zaměstnanost) pro nové podniky (část těchto prostředků pochází z ESPA - národních referenčních programů strategického rámce Evropy), plus paušální částky na podporu v nezaměstnanosti (postup, jenž byl zopakován v kauze Petzetakis).

- ★ Navrácení 1,9 milionů eur, které byly půjčeny Philkeramské mateřské společnosti.

Dne 21. ledna 2013 konečně proběhla schůzka dělníků s ministrem práce Panagiotopoulou s správcem Philkeram. Dělníci znovu předložili svůj návrh. Ministr poněkud mlhavě odpověděl, že nyní jsou podmínky zralé pro předání uzavřených továren do rukou pracujících. K ničemu konkrétnímu se ale nezavázal.

Pracující samozřejmě s ministrovou odpovědí nebyli spokojeni a prohlásili, že zatímco vláda vytváří příslušný zákon, začnou okamžitě pracovat. Je dobré poznamenat, že podle předsedy pracujících nevzněl správce továrny žádné námitky proti tomuto záměru. 12. února se tedy plán uskutečnil a tovární brána se znovu otevřela.

NOVÝ ZPŮSOB FUNGOVÁNÍ

První dny v továrně byly věnovány kontrole výrobků ve skladišti, recyklování materiálu a úpravě prostor, které byly několik měsíců opuštěné. Pracující se částečně spoléhají na zásoby ze skladu, jež mají v úmyslu prodávat za dvě třetiny tržní ceny s odhadovaným výnosem asi 200 000 eur. Zahraniční odbory se je rozhodly finančně podpořit. Peníze z těchto zdrojů by pak mohly tvořit základní kapitál.

Zatímco dělníci čekají na odpověď od ministerstva, rozhodně nepolevují v činnosti. Zjišťují například alternativní zdroje financování. Jedním z nich je nevládní organizace Working World (Pracující svět), jež financovala obdobné podniky v Argentině.

Nicméně, je možné v těchto podmínkách přežít? Předseda odborů VIOME Makis Anagnostou tomu věří a poukazuje na to, že pracující z VIOME mají řadu potenciálních výhod. A snižování cen produktů bude mít také stěžejní význam. Pan Anagnostou zmiňuje například to, že cena lepidla klesne o 25 % pouze v důsledku nahrazení materiálu, který byli dělníci až doted nuceni používat k výrobě jen proto, že jej vyráběla jiná dceřiná společnost Philkeram. Továrny by si rády udržely předchozí klienty, ale současně se bude rozšiřovat prodej prostřednictvím úplného výprodeje skladu. Velký důraz je kladen na získání přístupu na velký ruský trh a nové trhy na Balkáně. V tomto ohledu už byly navázány kontakty. „*Našli jsme jiné, ekonomičtější způsoby*“, říká Anagnostou. „*Ti, co slouží kapitalismu, by se je taky měli naučit*.“ Ustanovení týkající se rozdělení příjmů jsou zahrnuta do finančního plánu odborů. Podle pana Anagnostou půjdou 2 až 3 % z příjmů do fondu solidarity, 8 % do rezervního fondu a 30 % bude znovu investováno. Pracující jsou nakonec přesvědčeni, že skutečnost, že pracují ve prospěch kolektivního úsilí, a ne kvůli zisku podnikatelů, zlepší jejich práci v mnoha ohledech.

V pracovní smlouvě VIOME se pracující mimo jiné zavazují, „*že továrna bude fungovat na principu úplné samosprávy a bude pod kontrolou dělníků [...], na základě rovnosti v možnosti účasti a rozhodování, na základě přímé demokracie [...]. Diskriminace a vyloučení jsou samozřejmě zakázány*.“

ZKUŠENOSTI Z ARGENTINY

Argentinská zkušenost s dělnickou samosprávou podporuje tento typ experimentu, zároveň ale nabízí některá témata k zamyšlení. V roce 2001 byla míra nezaměstnanosti v Argentině 25 %, dalších 20 % lidí bylo podzaměstnaných a 60 % lidí žilo v chudobě. Dělníci začali obsazovat továrny ve snaze bojovat za své přežití. V současné době existuje asi 300 pracovišť s více než 13 000 zaměstnanci, která jsou spravována demokraticky samotnými dělníky. Princip „jeden pracovník = jeden hlas“ byl aplikován ve všech těchto továrnách. Symbolem tohoto hnutí je továrna Zanon.

Je pozoruhodné, že některé z továren dostaly definitivní povolení k provozu. Jiným bylo ale naopak odebráno a některé byly dokonce s posvěcením soudu znovuobsazeny svým bývalým majitelem. V mnoha případech byli navíc pracující nuceni převzít dluhy, nebo dokonce platit za stroje, což mělo za následek, že určitou dobu pracovali úplně zadarmo. Některé továrny začaly ve snaze obstát na kapitalistickém trhu najímat placené zaměstnance nebo pronajímat prostory, a čím dál víc se tím přibližovali „formálním“ podnikům volného trhu.

SOLIDARITA, POLITICKÁ PODPORA A FINANČNÍ POMOC

Velkou nadějí boje VIOME je solidární hnutí, jež kolem ní vzniklo. Otevřená iniciativa solidarity v Soluni hrála rozhodující roli v podpoře dělníků - od zajišťování potravin, organizování propagačních akcí, benefičních koncertů až po pořádání velkých demonstrací.

Hnutí se rozrostlo na mezinárodní úroveň, solidární výbory už vznikly v USA, Argentině, Austrálii, Vídni, Kodani nebo Polsku a informace o hnutí se skrze obsáhlé zprávy šíří po celém světě až do Japonska. Podporu vyjádřili také známí spisovatelé a aktivisté, například David Harvey, Naomi Kleinová, Avi Lewis, John Holloway, Silvia Federici a David Graeber. Podporu pracujícím z VIOME vzkázali dokonce i zapařistí z Mexika. „*Převzeti továrny VIOME dělníky*“, řekl John Holloway magazínu *Unfollow*, „*je skvělou zprávou. Krize v Řecku ukázala celému světu, že kapitalismus selhal. Teď máme šanci to převzít, tohle je jediná cesta vpřed*.“

Podpora se netýká jen pomoci na morální nebo politické úrovni, soustředí se i na finanční pomoc pracujícím. Další z prohlášení o podpoře pochází od Brendana Martina, zakladatele Working World, který časopisu *Unfollow* potvrdil, že je v kontaktu s VIOME. Myslí si, že podnik může být životaschopný a že představuje mimořádně důležitý boj. „*Podobných projektů jsme už viděli stovky, a fungovaly*“, říká Martin. „*Chceme tyto snahy podpořit ve všech směrech. Nyní zkoumáme, jaké má podnik vyhlídky, a pomáháme s vypracováním plánů na zotavení továrny po přerušení provozu*.“

Working World, nevládní organizace se sídlem v Argentině založená v USA, funguje jako solidární fond poskytující finanční podporu v podobě malých půjček spolupracujícím skupinám pracujících či malým podnikům. Příjmy pocházejí z vládního programu Argentiny zaměřeného na financování nižších tříd, z darů a ze sítě spolupracujících podniků, které do fondu přispívají. Jako nezisková společnost nedává Working World výnosy svým vlastníkům. Jediným cílem tohoto fondu je být životaschopný. Jak říká Brendan Martin: „*Role kapitálu je pouze podřízená a napomocná. Nejdůležitější jsou zisky těchto družstev. Úvěry se splácejí jen z těchto zisků. Navzdory zřejmému riziku bylo 98 % půjček v Argentině splaceno a přineslo pracujícím zisky. Věřit pracujícím se vyplácí*.“

VLÁDA KOKETUJÍCÍ S DĚLNICKOU SAMOSPRÁVOU?

Řecká koaliční vláda v čele s premiérem Antonisem Samarasem si už nemůže dovolit žádný další ekonomický „výbuch“, a tak se zdá, že na VIOME pohlíží s jistou opatrností. Vláda má výhodu, že je již dáno, jak se problém vyvíjel od počátku, neboť vláda nejenže drží kapitál nutný k rozběhnutí výroby, ale vyhrazuje si také nárok rozhodnout o legálním rámci pro činnost takového podniku. Je to ale plán vlády na kontrolování „výbuchu“, nebo na odzbrojení?

„*Požadujeme výrobu*“, říká Anagnostou. „*Požadujeme placení daní. Kapitalisté se o produkci nezajímají, jde jim jen o zisk*.“ To je přesně to, co bere vládě obvyklé argumenty proti takovým návrhům. Ti, kteří představují skutečný „problém VIOME“, nezaměstnaní a nevyplacení dělníci, jsou jediní, již nabízejí cestu ven. Vláda s reakcí otálí, ale možnost silného potlačení VIOME zůstává otevřená. Podle některých náznaků, konkrétně třeba rozhodnutí dovolit dělníkům otevřít továrnu, vláda prosazuje myšlenku „kontrolované exploze“ s cílem manipulovat s dělníky. V Řecku v době memoranda nezaměstnanost dosahuje 27 % a čtyři miliony lidí žijí pod hranicí chudoby. Vláda zoufale hledá způsob, jak zvrátit veřejné mínění. Mít VIOME pod kontrolou se zdá být dobrou příležitostí - VIOME, jež bude fungovat bez pokrokových prvků dělnického boje, bez politických důsledků, jen s představou sebeorganizace. Znovu-otevření by mohlo zaujmout investory z Evropy, a tím posílit „růst“ zaměřený na „reálné hospodářství“ se „zdravým obchodním duchem“. Navíc by, namísto toho, aby bylo „o 70 nezaměstnaných dělníků víc“, klesla nezaměstnanost. VIOME se dokonce může stát příkladem „modernizovaného syndikalismu“.

Je to cesta k asimilaci? Najímání neakcionářských zaměstnanců, zrušení solidárního fondu - to jsou některé změny, které bude vláda po pracujících požadovat. Pokud by se takové změny uskutečnily, VIOME přestane představovat příklad emancipace pracujících. To by navíc připravilo půdu pro nové kompromisy, jež by pracující a podzaměstnané držely ve výrobě, čímž by je odřízly od pouličního boje.

JE SAMOSPRÁVA SLUČITELNÁ S KAPITALISMEM?

Snahou pracujících z VIOME je kritika pravice i levice. Nejdůležitější otázkou je, jak si představit dělnickou samosprávu, jež potřebuje pomoc od EU a vlády. Pokud je tato pomoc nakonec poskytnuta, je pravděpodobné, že pracující budou ve snaze zachovat továrnu otevřenou čelit řadě dalších dilemat. Některá lze překonat právními kličkami, ale některá ne. Těžko říci, jak se situace vyvine, protože je velmi dynamická a dělníci své vize podle všeho neprodávají tak lacino. Navíc nebude jednoduché dosáhnout plánu Evropské unie na „sociální ekonomiku“ v podmínkách vykořisťování. Pracující, kteří jsou s VIOME v kontaktu, aby následovali její příklad, by s tím také souhlasili. Jaká dilemata díky vládě nastanou a jak naléhavá budou, záleží nakonec na rozšíření příkladu VIOME i na neustávající solidaritě.

Dělníkům, kteří se stali, v mezích systému, novými „kolektivními vlastníky“, loajálními k podmínkám trhu, hrozí vždy jisté nebezpečí. Většina podobných podniků v minulosti nedosáhla úplně všech cílů, které si stanovila. Ta možnost tím ovšem není vyloučená, jen je její naplnění oslabeno danými sociálními a ekonomickými omezeními. Jsou však tato omezení tak nepřekonatelná? Možná ne.

Přeložil -kt-

ZDROJ:
borderlinereports.net/2013/05/23/viome-a-workers-experiment-with-global-appeal/

VZPOMÍNKY NA BUDOUCNOST

REPORT Z ROZSÁHLÉ SQUATERSKÉ AKCE V PRAZE

Tonda Kováč

POSLEDNÍ SRPNOVÝ VÍKEND USKUTEČNILA PRAŽSKÁ AUTONOMNÍ SCÉNA SQUATERSKOU SLAVNOSTI NAZVANOU „VZPOMÍNKY NA BUDOUCNOST – OBSAĎ A ŽIJ!“. DOŠLO K POKUSU O OBSAZENÍ OSMI BUDOV, KTERÉ DOPOSUD CHÁTRALY.

Domy byly vyzdobeny protestními transparenty a v některých se ihned rozjel čilý kulturní ruch. Squaťeři a jejich sympatizanti tak upozornili na hlavní příčiny sociální krize a vzrůstající intolerance ve společnosti. Podobná akce se ten samý den odehrála i v Brně.

KULTUROU K ODPORU

V sobotu od jedenácti probíhal na Letné hudební festival „Vzpomínky na budoucnost“. Zde byl distribuován letáček s následným programem v obsazených domech. Po třetí hodině se účastníci začali rozcházet do míst, která už byla jednotlivými kolektivy předem zútlulena. Obsazené domy byly vybrány jako příklady nesmyslnosti a neudržitelnosti současného stavu bytové politiky a trhu s nemovitostmi obecně. V prohlášení vysvětlujícím širší souvislosti akce stálo: „*Squating nejen jako řešení bytové situace, ale především jako aktivní politický postoj. Squating nadřazující základní lidské právo na střechu nad hlavou nad „právo“ kšeftování s domy. Squating odeírající domy těm, kdož si je zjevně nezaslouží, a vracející je zpět místním komunitám, čtvrtím, městům a jejich obyvatelům. Squating jako odpověď na současnou bytovou politiku, neúprosně ústící v sociální vyloučení, vznik ghatt a nárůst rasismu.*“ Akci podpořila také organizace památkářů Klub za starou Prahu, které není lhostejný skandální přístup spekulantů ke kulturním památkám.

Program byl vskutku masivní. Ve Washingtonu měl být obsazen dům v majetku ministerstva spravedlnosti a zahájena spravedlnost v režii squaťerů. Dveře domu se však nepodařilo prolomit. Před domem se tedy alespoň rozdávaly letáky. V Křesomyslově došlo k oživení domu ve vlastnictví spekulanta Martina Truhláře. Na místě proběhl rychlokurz romštiny a rychlonácvik první pomoci, dále výstava obrazů a fotografií. Nechyběla hudba, freeshop, darkroom a vegan guláš. Na programu bylo také promítání několika krátkých filmů. Hned dva domy byly zasquatovány na Pohořelci – jeden patřící realitnímu impériu CPI a druhý ve vlastnictví města. Za dobrovolnou cenu jste mohli ochutnat veganskou zmrzlinu, něco z grilu, nebo se nechat namasírovat. Stěny domu zdobily transparenty, např. „*Mrtvé domy města pražského*“ či „*651 000 prázdných bytů - 30 000 lidí bez domova*“. Svě výtvory zde vystavilo množství umělců. V domě čp. 24 proběhlo promítání, autorské čtení a hudební projekce. Afterparty pokračovala do ranních hodin. Na další obsazený dům v ulici Dukelských hrdinů byly vyvěšeny transparenty „*Cikáni nemůžou za vaše zkurvený životy*“ a „*Smrt státu a kapitalu!*“. V obsazeném domě v ulici Tomáše Štítného proběhla veganská hostina a sklepní prostory rozduňel sound systém. Fasádu domu zdobily balonky a transparenty. Transparenty byl vyzdoben také dům v Přístavní, který iniciativa Food not Boms věnovala bezdomovcům. Na zchátralý dům v Peterské byly vyvěšeny černé prapory. Další domy byly údajně obsazeny v ulicích Křížkova a Rytiřská.

ÚDER DO HNÍZDA

Akce squaťerů přichází v době, kdy se část veřejnosti uchyluje k intoleranci a konzervativním postojům, aby ukázala na viníky současné sociální krize. Prohlášení k obsazení domu v ulici Dukelských hrdinů říká: „*I absence sociálního bydlení, ekonomická krize, stát a kapitál podněcují pogromistické pochody...*“ Vlastníkem některých obsazených objektů je stát, v jehož institucích zasedají politici přímo odpovědní za deklasování velké části společnosti a za rozkvět obchodu s chudobou, na kterém se někteří z nich výrazně podílí. Mezi další vlastníky patří pionýři transformace ekonomiky ČR. Tito lidé si de facto přes noc nahrabali obrovský kapitál. Další kusy chátrající městské zástavby jsou vlastněny „*neprůhlednými firmami, osobami s cizí státní příslušností, akciovými společnostmi se sídlem v daňových rájích*“.

Vlastníkem budovy na Pohořelci je realitní impérium CPI miliardáře Radovana Vítka, který podvodně „vystudoval“ plzeňská práva a jehož majetek se odhaduje na 55 miliard. Základní kapitál pro další obchody získal vytunelováním družstva Včela, později se podílel v kuponové privatizaci na rozkradení průmyslové struktury Slovenska, posléze byl vzat do vazby a obviněn z kuplířství. V roce 2010 se přiznal na pádu společnosti Sazka. CPI je ukázkovým příkladem developerské korporace, která se podílí na sesterhování chudých z center měst do vyloučených lokalit. Následně získané bytové domy předělává na lukrativnější prostory. Dům v Rytiřské vlastní uhlobaron Antonín Koláček. Je mozkiem, který stál za rozkradením mosteckých dolů. V souvislosti s touto činností mu letos švýcarská justice zmrazila 5,6 miliard korun.

NA POHOŘELCI!

Nejvíce pozornosti sklidil Vítkův dům na Pohořelci. Tato část města už není určena pro lidi, ale jako skanzen pro turisty. Možná právě proto zde na úrodnou půdu padla kritika posvátnosti soukromého vlastnictví a vytěsňování bytových prostor z center měst. Sousedé, kolemjdoucí, ale i turisté zvědavě nakukovali do obsazeného domu a někteří se i přišli podívat, co se děje uvnitř. Asi kolem desáté večer opustily všechny kolektivy ostatní domy a přesunuly se na Pohořelec. To už zde probíhala volná zábava a spontánní diskuse. Prokřehlé ruce na dvorku zahříval rozdělaný oheň. V rohu dvorku rozjel své sety DJ. Pohodová atmosféra navozovala dojem, že používat dům a bydlet v něm je víc než ho vlastnit, spekulovat s ním a nechat ho chátrat. V ovzduší navíc poletovala naděje, že tady by se to mohlo povést. Vybudovat sociální centrum a bydlení pro chudé přímo před balkony hradní a parlamentní šlecht. Ráno byl dům navštíven několika jeho původními obyvateli, kteří squaťerům poskytli prohlídku s výkladem a popřáli mnoho štěstí do budoucna.

VZPOMÍNKY NA BUDOUCNOST

To vše přesně dvacet let od obsazení legendárního squatu Ladrónka. „*Žijeme ve městě, v němž před 20 lety obsadila skupina mladých lidí prázdnou usedlost Ladrónka a na sedm let jí vdechla život,*“ stojí v jednom z prohlášení „*půjždeme obsazovat prázdné domy jako symboly absurdity posvátnosti soukromého vlast-*

nictví. Vdechne jim život, vneseme do nich kulturu, kterou dělají lidé pro lidi, ne pro zisk. Vystoupíme proti tržní logice, která čím dál více obnažuje svou nehumánní podstatu a ozebračuje čím dál širší vrstvy obyvatelstva. Půjždeme bořit zdi, které si staví lidé v hlavách, budeme rozporovat jednoduchá řešení plná nenávisti, která staví chudé proti zbídačným, a svůj hněv obrátíme proti těm, kteří vidí jen maximalizaci zisků a minimalizaci nákladů. Nejsme němé publikum, které unese cokoli.“

GAME OVER

V neděli podnikla policie první návštěvu domu. Že prý musí zabezpečit kanceláře před poškozením. Přece jen tu má sídlo a adresy kanceláří 150 firem. A tak policajti chodili sem a tam, nahoru a dolů a hledali a hledali... Když žádné kancly nenašli, vyklidili prostor a začali chystat zásah. Vevnitř zatím probíhala čilá diskuse na téma „jak sem dostat co nejvíc lidí a začít program ještě předtím, než to fizlově zavrou“. Žel už kolem jedné hodiny odpolední se objevil sám majitel a požádal policii o vyklizení. Začalo běžné kolečko zahrnující obehání celé ulice policejní páskou, nájezd desítky policejních aut, aktivizaci médií i horečné přípravy uvnitř samotného baráku. Kdo si pamatuje vyklizení Milady, chápe, že se zevnitř domu začaly okamžitě stěhovat cenné věci, batohy, a vůbec všechno, na co by neměla šlapat noha policajta. V prostranství před domem se začali shromažďovat narychlo zmobilizovaní sympatizanti, ale i velké množství sousedů, místních a kolemjdoucích. Z domu byl přečten projev a pronesena výzva o umožnění přítomnosti nezávislého novináře v místě zásahu - marně. Když to pak kolem půl třetí vypuklo naplno a desítky těžkoooděnců za hlasitého nesouhlasu ulice a v dešti padajících konfet pronikly dovnitř, zuřil už před barákem celkem slušný hukot - nutno podotknout, že někteří obyvatelé okolních ulic řvali na policajty snad ještě víc než přítomní anarchisté a anarchistky.

Squaťeři byli za pomoci „hmatů a chvatů“ naloženi v poutech do autů a i přes pokus o fyzickou blokádu silnice ze strany sympatizantů odvezeni k výslechu. Hlasitá solidární party se pak přesunula před služebnu v Bartolomějské. Zadržení byli do několika hodin na svobodě.

SLOVA NESTAČÍ

Squaťeři a jejich sympatizanti dali celému antiautoritářskému hnutí, a možná i celé ne-parlamentní levici, najevo, že pokud chceme zasahovat do politického dění, pouhá slova nestačí. Neprivilegovaným lidem, kteří se stávají položkami obchodu s chudobou a na jejichž bedra směřuje hněv celé společnosti, předvedli, že je třeba chopit se přímé akce a řešit své problémy kolektivní iniciativou. Ukázali nám také, že nestačí bránit naše práva, o něž jsme neustále okrádáni, je třeba klást i ofenzivní požadavky, které posunou naše úsilí o svobodný svět vpřed. „*Porušujeme zákon, jenže také dobře víme, proč to děláme. Tuto cestu volíme s čistým svědomím a při plném vědomí skutečnosti, že už žádná jiná nezbývá. Žijeme... a žít znamená také bouřit se a vzdorovat, protože jen tak je možné rozpoznat hranici, která rozděluje to, co je legální, ale není legitimní. Jen tak je možné vidět zdi, které nás dělí.*“

21. SRPEN: PONĚKUD NEPŘÍJEMNÝ POHLED DO ZPĚTNÉHO ZRCÁTKA

PŘÍSPĚVEK JAKUBA POLÁKA K VÝROČÍ OBSAZENÍ ČSSR „BRATRSKÝMI“ ARMÁDAMI

JAKO PŘIPOMÍNKU UDÁLOSTÍ SPOJENÝCH S 21. SRPNEM 1968 PŘINÁŠÍME ČLÁNEK, KTERÝ NAPSAL PŘED 20 LETY JAKUB POLÁK K 25. VÝROČÍ OBSAZENÍ ČESKOSLOVENSKA ARMÁDAMI VARŠAVSKÉ SMLOUVY. TÍMTO TAKÉ CHCEME NA STRÁNKÁCH NAŠEHO ČASOPISU PŘIPOMENOUT PRVNÍ VÝROČÍ ÚMRTÍ AUTORA NÁSLEDUJÍCÍHO TEXTU.

„Jasně, a Muzeum taky oklovali holubi!“ Tohle úsloví se v „normalizačních“ dobách používalo, když jste chtěli někomu naznačit, že mu nevěříte, že lze a překrucuje obecně známá fakta.

Dlouhé roky čněla fasáda Národního muzea, rozstřílená 21. srpna 1968 kulometnými dávkami, nad Václavským náměstím jako nemá, a přece výmluvná připomínka, že tady v osmašedesátém o cosí šlo. O cosí natolik nebezpečného, že bylo proti tomu třeba povolat půl milionu vojáků. Nelze vyloučit, že oprava byla odkládána záměrně, aby lidé měli před očima připomínku, že výhrůžky „nedozírnými následky“ nemusí být plané.

I když se o tom nesmělo moc mluvit, všeobecně se vědělo, že „bratrská pomoc“ byla pěkně krvavá. Odpor proti okupantům nebyl jenom nenásilný. Podle neúplných statistik zahynulo 21. srpna a v následujících dnech zhruba 90 lidí - jenom před pražským rozhlasem bylo zastřeleno nebo rozdrceno tankovými pásy 15 lidí. Ještě za rok při prvním výročí 21. srpna museli být proti rozsáhlým spontánním demonstracím nasazeny desetitise vojáků a stovky tanků a obrněných vozidel. A byli další mrtví.

Co nejvíc děsilo tehdejší držitele moci, nebyly ani tak jednotlivé demonstrace, jako spontánní pohyb v celém národě, tlak zdola, snaha o zásadní změny v celé společnosti, které neudusily ani tanky okupačních armád. Tento tlak dlouhou dobu silil jako stoupající voda před hrází. V 60. letech pak vrcholil. Na přelomu roků '67 a '68 se našlo na vrcholku pyramidy moci v Československu pár lidí, kteří, částečně z taktických důvodů, částečně z dobrých úmyslů, trochu pootevřeli stavidla. Přival si ale velmi rychle začal rozšiřovat otvor a rozhodávat celou hráz. Politici, i ti progresivnější jako Dubček a spol., se ocitli víceméně ve vleku události. Veřejná diskuse „nastolovala stále nové a nové problémy“, jak s nelibostí často opakovali. Lidé znovu získali naději, že mohou ovlivnit svůj život, intenzivně se zajímali o veškeré dění, začali mezi sebou komunikovat a sdružovat se při prosazování společných zájmů. Celková atmosféra ve společnosti byla podstatně odlišná od té nynější. Lidé se neuzavírali do svých soukromých zájmů, ale naopak pocítovali potřebu solidarity s druhými. I když se dnes o tom moc nemluví, navzdory diskusím na pracovištích všeobecně vzrostla produktivita práce, a především významně poklesla kriminalita. Lidé viděli, že je tu šance na spravedlivější uspořádání společnosti a i sami se chovali poctivěji.

Dnešní kritikové osmašedesátého mají pravdu v tom, že nešlo o převrat ve smyslu návratu ke kapitalismu. Pro socialismus byl tenkrát i Václav Havel. Kapitalistický svět procházel intenzivní krizí a s nadějí vzhlížel k našemu experimentu. Na Západě vrcholila kritika systému - bouře a revolty otřásaly zavedenými představami a naznačovaly cesty k budoucnosti. Právě vycházela najevo zvěřstva amerických vojáků ve Vietnamu a k odpůrcům nesmyslné války patřil i dnešní americký prezident [Bill Clinton - pozn. Existence]. Kapitalismu mělo plné zuby dost lidí a vypadalo to, že jeho poslední hodinka je nablízku.

V takové situaci nikoho nenapadlo vážně tvrdit, že soukromé vlastnictví všeho také všechno vyřeší. Nikoho nenapadlo požadovat navrácení majetku šlechticům a církvi. Nikomu se příliš nestýskalo po velkouzenářích a pánech domácích. Nikomu nechybělo handrkování politických stran a kupčení s hlasy poslanců. Skutečná demokracie se rodila na ulicích, ve veřejných diskusích, kterých se mohl účastnit každý. Nikdo si také příliš nepohrával s představami národů a ras více či méně vyvolených - k privilegiím a blahobytu - snad proto, že příklad hrůzných konců, k jakým to vede, byl sotva víc jak dvacet let starý.

Ve slabém politickém vedení neviděli lidé nevýhodu, ale první signál konečného odumírání státu a jeho nahrazení samosprávou a přímou demokracií. Postupně byli nuceni k odchodu neschopní straničtí koryfeové a nepoctiví státní úředníci. Darebáci se začali trást o své posty

a koryta. Nároky na privilegia elit všeho druhu byly zpochybňovány v samých základech. Vznikala tu alternativa centralizovanému byrokratickému systému. Nebezpečná pro mocenské elity nejen na Východě, ale i na Západě. I proto Západ tak ochotně souhlasil s okupací.

GENERÁLNÍ STÁVKA JAKO VYVRCHLENÍ ODPORU

Pro nás je asi nejzajímavějších prvních zhruba deset dní po 21. srpnu. Po zatčení tzv. nejvyšších představitelů a jejich odvezení do Moskvy zůstala státní správa bez hlavy zcela ochromená. To, co následovalo, je důkazem, že anarchie - stav „bez vlády“ neznamená chaos a rozklad, ale naopak umožňuje mobilizaci nejlepších vlastností a schopností lidí a umožňuje zvládat i ty nejtěžší situace. Dokonce i ti největší byrokraté, státní úředníci, když zjistili, že nemohou očekávat pokyny shora, začali jednat jako svobodní lidé. Prakticky celý národ odmítl spolupracovat s okupanty (úřednické dušičky se mohly uklidňovat tím, že k tomu nedostaly příslušné pokyny). Okupantům se nepodařil hlavní bezprostřední cíl - ustavení tzv. revoluční dělnické vlády a vytvoření zdání, že vojska přišla na základě pozvání legitimních orgánů a z vůle většiny Čechoslováků. Nepodařilo se jim ovládnout sdělovací prostředky, přestože vojenské jednotky obsadily podle klasického pučistického scénáře všechny strategické body - sídla vlády a ústředních úřadů a institucí, včetně rozhlasu a televize.

Naopak lidé, když se najednou ocitli bez svých „vůdců“ a autorit a přestali se spoléhat na jejich „osvědčenou moudrost“, dokázali spontánně zorganizovat velmi účinný a efektivní odpor. Přestože se tomu okupační vojska intenzivně snažila zabránit, začalo improvizované ilegální rozhlasové i televizní vysílání. Podobně pokračovalo i vydávání novin. Lidé, často s nasazením života, zajišťovali rozšiřování informací, které napomáhaly k jednotnému a důslednému odporu vůči okupantům. Autoři zvaciho dopisu, místo aby s velkou slávou převzali moc, jak si to představovali, se zbaběle schovávali pod ochranou okupačních jednotek.

Vyvrcholením pak byla všeobecná generální stávka, která na několik hodin ochromila život v celé zemi. Přestože se organizátoři neodvážili vyvzvat k veřejným shromážděním, musel být jednotný postup milionů lidí pro okupanty pořádným šokem.

AKTIVNÍ ODPOR NEMUSEL BÝT BEZNADĚJNÝ

Jak by asi vypadal další vývoj, kdyby Moskva nerozpoznala včas svou chybu s odstraněním „představitelů“ a po týdnu je nedosadila, příslušně zpracované, zase zpátky? Jak by se vyvíjela situace, kdyby odpor pokračoval a okupační vojska se pokusila o tvrdší zásah? O systematickou analýzu zkoumající události z hlediska šancí aktivního odporu se, pokud vím, nikdo, disponující přístupem ke všem materiálům a dokumentům, nepokusil. Dovolím si k tomuto tématu připojit pár poznámek.

Naše armáda, i když paralyzovaná předem připraveným rozkazem neklást odpor a spolupracovat, v těchto dnech spolupráci odmítla, nepustila cizí vojáky do svých objektů a byly dokonce útvary, kde vyhlásili bojovou pohotovost a byli připraveni k aktivnímu odporu. Své uplatnění našly i mobilizační plány a technické prostředky Civilní obrany, zejména vysíláčky. Ba i Lidové milice stály tentokrát skutečně na straně lidu. Elitní výsadkářská jednotka - naše obdoba comandos, umístěná tehdy na letišti v Holešově - se dokonce připravovala k osvobození zajatých představitelů, rozvědce se ale nepodařilo přesně určit místo, kde byli zadržováni.

Já sám jsem tehdy shodou okolností bydlel v Holešově. Bylo mi 16 let a dobře si pamatuji na bouřlivou atmosféru před holešovskými kasárnami, na davy obklopující ruské tanky a transportéry, na náladu lidí, u kterých nad zklamáním a rezignací jednoznačně převládal vztek. Nesměřoval proti řadovým vojákům, ale proti politikům, kteří je sem poslali. Snažili jsme se, mnohdy úspěšně, vtáhnout vojáky do diskuse a přesvědčit je o neoprávněnosti jejich zásahu. Přinejmenším se nám dařilo podstatně nalomit jejich morálku. Bylo vidět, že jsou chováním obyvatel obsazené země šokováni. Podle instrukcí svých politruků byli připraveni buď na přestřelky s „kontrarevolucionáři“, nebo na obyvatelstvo jásavě vítající bratrskou pomoc. Voják je cvičen uvažovat v jednoduchých kate-

goriích přátel nebo nepřítel, střelím nebo dělám družbu. Co ale s lidmi, kteří po tobě nestřílejí, ale přesto žádají tvůj odchod a říkají ti, že jsi hlupák, který naletěl? Sotva kdy se dopátráme, kolik jednotek muselo být pro nespolehlivost předčasně staženo z akce, kolik sovětských vojáků odmítlo plnit rozkazy a bylo bez průtahů zastřeleno. Počet zůstane asi navždy zahalen tajemstvím, nesporně však k takovým případům docházelo.

Na základě všech dostupných informací jsou možné tyto závěry:

- ★ Obsazení Československa bylo z vojenského hlediska perfektně připravenou akcí. Klasický politický scénář s ustavením loutkové vlády a okupační správou ale nevyšel. Narazil na fenomén, který okupanti ve svých plánech nedocenili - spontánní schopnost sebeorganizace.

- ★ Klasické mocenské struktury byly vojenským zásahem ochromeny, místo nich se ale bleskově vytvořily neformální struktury nové, schopné pružně se adaptovat na nové podmínky a klást účinný odpor. Okupanti záhy zjistili, že efektivní výkon státní správy s pomocí hrstky kolaborantů je iluzí.

- ★ Z fungování nových organizačních a informačních sítí se dalo vyvodit, že zesílení tlaku povede i k zesílení odporu. Zprávy o případných represích se ihned rozšíří, vyvolané vášně povedou k prudké eskalaci násilí.

- ★ Protože se nepodařilo získat plnou kontrolu nad ozbrojenými složkami - armádou, policií a milicemi -, lze očekávat, že proti okupačním jednotkám nebude stát pouze bezbranné obyvatelstvo.

- ★ Prvosledové jednotky, které v prvních dnech přišly do přímého kontaktu s obyvatelstvem, byly značně demoralizovány a jejich použitelnost k ráznějším akcím problematická. S druhým bojovým sledem se nepočítalo a případné vystřídání jinými dostatečně připravenými a bojeschopnými jednotkami je komplikované a zdlouhavé.

- ★ Použití armády složené z řadových vojáků v základní vojenské službě k masakrům civilního obyvatelstva je problematické a jednotky záhy přestanou být spolehlivé. Vzhledem k velkému plošnému rozsahu odporu nebyl dostatek speciálně vycvičených jednotek. Je dostatečně známo, že při demonstracích většího rozsahu standardní policejní metody jako obušky, slzný plyn a vodní děla přestávají být účinné (odhady kritického čísla se pohybují okolo 20 000). Použití armády vede k masakrům, jejichž dopad bývá velmi problematický. V případě Rumunska se nasazení armády proti demonstrantům v roce 1989 ukázalo jako chyba, která diktátora Ceausescu stála krk. Nakonec to byli sami vojáci, kteří se postavili proti němu, zajali ho a popravili. I Číňané na náměstí Nebeského klidu v roce 1989 použili armádu pouze k jednorázové akci, provedené navíc v noci, která milosrdně zakryla největší hrůzy očím nejen veřejnosti, ale i vojáků. Mohli si to dovolit také proto, že protestní hnutí zůstávalo prozatím omezeno na jen malou část společnosti - především studenty a intelektuály.

★ Z mezinárodního hlediska byla další eskalace vojenských akcí rovněž nežádoucí. Po prvních relativně klidných dnech byla teze o probíhající ozbrojené revoluci neudržitelná. (Uprostřed Evropy je přece jenom jiná situace než v horách Afghánistánu, kam vtrhla sovětská vojska o deset let později.)

NEBEZPEČNÁ ANARCHIE – JAK PRO KOHO

Okupanti si zřejmě brzy uvědomili, že odstraněním „nejvyšších představitelů“ vlastně uvolnili prostor pro spontánní sebeorganizaci společnosti a vytvořili podmínky pro růst široce založeného hnutí odporu. „Představitel“ rázně zpracovali a zlomené a podrobené je vrátili na vrcholek mocenské pyramidy. Ještě včas, dokud se definitivně nezhroutil, dokud se společenský systém definitivně netransformoval. Lidem se podařilo vsugerovat, že jde o ústupek okupantů a alespoň částečné vítězství hnutí odporu. Ve skutečnosti to byl pravděpodobně jediný možný způsob jak ho zlikvidovat.

Začaly opět fungovat po generace vštěpované principy úcty k Autoritě, respektování vůle nadřízených. Mnozí s úlevou odhodili břímě odpovědnosti za své rozhodování a odevzdali své osudy do rukou „povoláných“ a ani se moc neptali *kým povoláných?* Stali se zase loajálními občany a přestali být svobodnými lidmi.

Je třeba říci, že ne všichni, nebo alespoň ne hned. Vzpomínka na opojný a povznášející pocit, kdy člověk vzal svůj osud do vlastních rukou, a to i navzdory ostře nabitým kulometům, zůstávala v nás živá ještě dlouho. Snad může ožít ještě po letech, snad je ji možné předat dalším generacím. Velké demonstrace v roce 1988 začaly právě 21. srpnem. Jestli převrat v listopadu 1989 nesplnil naše očekávání, je to opět proto, že jsme si příliš snadno nechali vnutit představu, že se musíme nechat vést našimi „vyvolenými“.

Poučení pro přítště je nasnadě. Pokud ale k němu nedospěje především každý sám, je to k ničemu. Příručky vydávané centrem se jaksi nikdy neosvědčily. Bohužel dnešní režim má opět sklony vynášet kategorické soudy nad událostmi s razancí orwellovských přepisovačů dějin. Autoři prvního „Poučení z krizového vývoje“ přišli s tezí 68. roku jako hry temných politických sil, svádějících boj o moc. Každá liška soudí podle svého ocasu. Vydřeli u moci dobrých dvacet let. Dnešní držitelé moci jako vykladači osmašedesátého používají v podstatě obdobného schématu - sváru dvou křídel státostrany.

Doufejme, že vydrží podstatně méně.

Záleží to koneckonců i na nás.

Nebo jsme odsouzeni na věky věků nechat se manipulovat?

Jakub Polák

Článek vyšel v časopise *A-kontra* č. 12-15/1993.

NEUZNÁVEJTE ŽÁDNOU AUTORITU

ROZHOVOR S JANEM TESAŘEM O AUTORITÁCH, KAPITALISMU A HNUTÍ ZDOLA

S HISTORIKEM JANEM TESAŘEM JSME SE SEŠLI NĚKDY POČÁTKEM LÉTA, ABYCHOM MU POLOŽILI OTÁZKY, KTERÉ SE NÁM ZDAJÍ TAK NALÉHAVÉ A NA KTERÉ JSME POTŘEBOVALI SLÝŠET ODPOVĚĚ OD ČLOVĚKA, KTERÝ CELÝM SVÝM ŽIVOTNÍM DÍLEM A OSOBNÍMI POSTOJI GARANTUJE PRINCIPY A HODNOTY, O NICHŽ MLUVÍ. NA ČTENÁŘI PAK JE, ABY ZVÁŽIL, JAK VELKÉ JSOU VLASTNĚ ROZDÍLY V REÁLNÉM BOJI PROTI MOCI, KTERÝ KAŽDÝ Z NÁS VEDE. JAK NA ZÁVĚR NAŠEHO SPOLEČNÉHO SETKÁNÍ PODOTKL JAN TESAŘ: „MÁME K SOBĚ BLÍŽ, NEŽ SI ASI MYSLÍTE.“ JISTĚ, NE NÁHODOU HO UŽ JEHO NĚKDEJŠÍ OPATRNÍ KOLEGOVÉ Z DISENTU OZNAČOVALI ZA ROMANTIKA, ANARCHISTU, DOBRODRUHA ČI EXTREMISTU...

Dvacetiletá demagogická propaganda zhuštěná do hesla antikomunismu nastolila v dnešním veřejném mínění jednoznačné černo-bílé pojmání minulosti. Takové primitivní zjednodušení pak může mnoha lidem bránit, aby mluvili o vlastní minulosti...

To se jistě týká většiny mých bývalých kolegů-historiků z doby před srpnem 1968 a přinejmenším aspoň některých disidentů ze 70. a 80. let, ne však mne. Já naopak zdůrazňuji, že jsem zásadně a upřímně souhlasil s poúnorovým režimem, který nebyl sice socialistický podle našich již tehdejších ideálů, ale nesporně odstranil kapitalismus, o němž jsem si tenkrát myslel a i dnes myslím, že je neštěstím lidstva. Na komunistech v předúnorové i poúnorové době se mi líbilo, že se definovali jako mluvčí vykořisťovaných a utlačovaných, a to ne těch, kteří vyvolávají sentimentální pláč a charitu, nýbrž těch, co se pozvedli a jdou si vzít, co jim patří. Jejich režim jsem zásadně podporoval, a právě proto jsem chtěl odstraňovat, co jsem považoval za jeho „nedostatky“, tj. hlavně křivdy takzvaným „malým“ pracujícím lidem. Za to jsem po celou dobu až do roku 1968 na svou pést a všemi možnými způsoby bojoval, a omezení bafuňáři režimu mne proto považovali za nepřítele. Leccos jsem musel překousnout, ale také je pravda, že často se mi podařilo zjednat spravedlnost pro ty, za které jsem bojoval, a nakonec i pro sebe.

Já si ovšem mohu dovolit říci tu pravdu, protože mám naprosto čisté triko. Nejenže jsem nikoho nepotlačoval a nepodporoval represe ani svým souhlasem (tak jako to prý „musela“ dělat většina lidí vynucenými rezolucemi), ale hned po prvních politických popravách v naší zemi jsem ve svých 16 letech poslal ministru spravedlnosti Čepičkovi dopis, navrhu-jící zrušení trestu smrti. A víte, co následovalo? Čepička mně samozřejmě neodpověděl, poslal to k vyřízení okresnímu výboru KSČ a ti nad tím mávli rukou, ani z gymnázia mne nevytlačili - jenom mně dal přes hubu ředitel, zasraný strachem, co si partaj pomyslí o něm. Napsal mé matce, že se prý předvádím, že nechci být jako ostatní. Takové jsem měl „pedagogy“, nedovedli vůbec pochopit nejčistší motivaci mladého člověka! A tak jsem se potom těmto „vychovatelům“ mstil, dělal jim všechno nejhorší, kompromitoval jsem je v jejich úslužnosti komunistům, které vskrytu nenáviděli, a vyvolával jsem jejich strach. Tak se jim podařilo vychovat ze mne vzbouřence a ničitele všech takzvaných autorit. Takže nakonec bych jim měl být vděčný za to, co dodalo mému životu pŕvab! Ovšem musím říci, že se mne vždy pokoušeli zlikvidovat hlavně skrytí antikomunisté přebarvení na červeno, podělaní strachem a ochotní dělat vše, cokoli se jim přikáže, a že mne obvykle z průseru vytáhl nějaký tvrdý komunista, který svou víru cítil upřímně, ale dovedl ocenit čistou motivaci mých protestů a mé revolty; to se v mém životě několikrát opakovalo.

Zákonitě jste tedy skončil i ve vězení.

Zavřeli mne poprvé v září 1969. Podstata našeho tehdejšího zločinu byly takzvané koordinační výbory ROH: nápad Rudolfa Battěka, který já jsem převzal a ocenil jako to nejlepší, co se tenkrát dalo dělat. Základní organizace odborů si svobodně volily představitele a ti se hned ustavovali jako nové vyšší odborové orgány, svobodně bez stranické kurately. Byl jsem v těchto nových strukturách zvoleným zástupcem nejdříve ČSAV a potom podniku Energetika kladenských Spojených oceláren. Bohužel naše zavření vyvolalo paniku představitelů tohoto hnutí. Všechno vzdali a nás prý výšeších zradili. Kdo se trochu zajímá o dělnické hnutí, ví, že je to vcelku obvyklý příběh z jeho počátků (jinak každému doporučuji krásný film režiséra Monicelliho *Stalo se v Turíně*).

Vystupoval jsem pak před soudem (který byl teprve v roce 1972) jako „představitel socialistické a demokratické opozice“, jenže mne bohužel nikdo za svého představitele neuznal, což možná souvisí s tím, že se z protihusákovské opozice časem vypařila socialistická idea. Z krimu

jsem vyšel po plně odezených 6 letech krátce před vyhlášením Charty 77, stačil jsem být jedním z prvních podepisovatelů, ale nezučastnil jsem se práce na textu. Považoval jsem ho za nijaký. Potom jsem se snažil rozšířit ho v ohledu sociálních práv, ale neměl jsem úspěch. Ostatně se dá říct, že moje skoro úplná izolace mezi chartisty a neúspěch většiny mých podnětů mne vedly k poznání, že doma už nic nedokážu, a tedy ke šťastnému rozhodnutí, jemuž jsem se od roku 1968 úporně bránil - odejít do emigrace. Takže při dalším zatčení v květnu 1979 jsem si řekl, že kriminál by mi už žádné poznání nepřinesl, a zvolil jsem cestu za poznáním emigrace a „svobodného světa“, který jsem do té doby vůbec neznal.

To jsem se pak nestačil divit nad těmi zázraky Západu! Když jsem měl možnost v Británii mluvit s labouristickými levými, upozornil jsem je, že nerozhodné přešlapování západních socialistů a jejich váhání, zda se postavit na stranu Kremlu či „disentu“, způsobí, že zvítězí disent podporovaný CIA, takže pro západní socialisty se vrátí situace, kterou poznali v 19. století: Rusko bude zase oporou reakce a nepřítelem sociálního pokroku Evropy; tentokrát však budou nastoleny antisociální režimy v celé tehdy sovětské Evropě! „Zajímavá myšlenka“, blekotal v ohromení ten tehdejší slavný levicový poslanec, nevím už, jak se jmenoval. A já jsem rok po svém příchodu na Západ a zkoumání všech možných ideových prostředí poslal domácím disidentům dopis se sdělením, že jediným opravdovým spojencem pro autentické československé hnutí za svobodu jsou na Západě radikální socialisté. Ten dopis se našťástí náhodou zachoval pro dějepis. Je jisté, že tento můj postoj vedl k mé úplné izolaci od domácího disentu závislého na emigraci a jejich cizích protektorech.

Co jste minil těmi radikálními socialisty?

Byli to někdejší Mladí socialisté z Vestfálska, soudruzi, s nimiž dodnes úzce spolupracuji. (Před několika lety jsem zprostředkoval besedu s nimi v ostravském Levém klubu.) Sám jsem v Německu v roce 1980 vstoupil do exilové československé sociální demokracie a stal jsem se potom dokonce členem jejího ústředního výboru. To mně asi umožnilo vidět věci více zblízka, takže jsem krátce nato v otevřeném listě označil tuto stranu za nástroj cizích zájmů, a proto jsem z ní vystoupil. Od té doby nejsem a už nebudu členem žádné strany. Pracuji v Mezinárodní dohodě pracujících, kde spolupracuji mimo jiné s trockisty, anarchosyndikalisty, ruskými novotrudoviky a jinými socialistickými radikály. Sám ale neakceptuji žádné členství a žádnou závaznou ideologii.

To je stará bolest mezi mnou a většinou socialistů (nemám teď na mysli členy stran, které se podvodně označují jako „socialistické“, nýbrž opravdové socialisty): problém mezi námi není ten či onen moderní trend, ale nešťastné pseudonáboženství mnoha socialistů a podle mne významná příčina všech porážek dělnického hnutí, Karl Marx a jeho historická mašina.

Narážíte na „dogma“ třídního boje?

Třídní boj není Marxův vynález ani objev. Zuřil už ve Staré říši egyptské, byl příčinou jejího pádu. Neuznávat ho je něco jako neuznávat například mikroby. Taky to má podobné důsledky pro neuznávajícího.

Není to ovšem jediná skutečnost dějin. Ale mé výhrady se týkají něčeho jiného: údajně kdysi „pokrokové role“ kapitalismu a faktické Marxovy fascinace kapitalismem a kapitálem. Podle mne byl Marx ubožák fascinovaný burzou, jemuž chyběla odvaha pustit se do hry. Podle mne není náhodou, že někteří moderní kapitalističtí ekonomové Marxe objevují a obdivují. Vulgární materialismus je spojuje.

Kapitalismus je podle mne devíciade novověké civilizace a bude možná příčinou jejího úplného zhroutení. Těžko se o tom dá do hloubky diskutovat v rámci naší besedy. Namísto toho vám doporučím podívat se na údajnou „pokrokovou roli“ kapitalismu v době jeho bouřlivého rozvoje z pohledu soudruhů z černé Afriky. Běžte do muzea zřízeného v ohromné tržnici v přístavu, odkud byly odváženy statisíce otroků na plantáže do Ameriky jako zvířata. Zkuste tam přednášet jim o pokrokové roli prvotního kapitalismu. Vy byste to nedokázali, bylo by vám hanba; však byste museli být úplná polena, abyste to necítili. Někteří socialističtí teoretikové to necítí. Zde máte existenciální vysvětlení, proč se „čistý“ marxismus špatně snáší s černou kůží. Jinak je ovšem zajímavé, že v podstatě tutéž výhradu ke svému příteli Marxovi zformuloval už Heinrich Heine: „*Nájemce lodi mynheer Van Cook / v své kajutě sedí a sčítá / kolik že náklad váží tun / a jaký profit mu skýtá... svých pět tisíc procent já dostanu / zbydou-li naživu způli.*“ - Ale kdo to přece jen dokáže bez uzardění, kdo i tváří v tvář těmto hrůzám (vymykajícím se měřítkům předchozího evropského temného středověku) bude hovořit o „pokrokové roli kapitalismu“, měl by být důsledný a velebit také *pokrokovost* například stalinových průplavů či polární železnice: co pražec, to lidský život; fabrika jako pokrok vystavěný na zotročení práce; kolektivizace jako pravý hodokvas Smrti: je to stále totéž absolutní preferování ekonomických hledisek a ignorování základního kritéria *lidskosti*, které přece je tím hlavním, čím žijeme a končí socialismus a co spojuje všechny nás, kteří se k němu hlásíme.

Z toho důvodu si také myslím, že dokud se nové dělnické hnutí nezbaví tohoto svého kapitalisticko-materialistického pseudonáboženství, vředy znovu mu hrozí devíciade podobná stalinismu. Kapitalismus je devíciade naší civilizace, a marxismus je materialistická devíciade dělnického hnutí.

V tom se s vámi jako anarchisté shodneme.

Ano, a hned dodám: neuznávejme žádnou autoritu, ani mrtvé, a vůbec už ne živé! Každý je sám za sebe zodpovědný a nikdo ho odpovědnosti nezbaví, každý má svůj mozek a své srdce, proto musí mít svůj rozum

a své svědomí. Někdy je to dost těžké, když tak vyjdete na palouček a najednou vidíte, že jste jen sám a sám, zvěř na odstřel. Tak si řeknete, že lepší je být odstřelen jako divočák kvůli vlastní chybě nežli být ostříhán jako tupá ovce. Opora v autoritách je zrádná, a mít autoritu v živém člověku, to je to nejhorší. Když se někdo začne chovat jako takzvaná autorita, byť třeba měl za sebou účtyhodnou minulost a třeba má i dobré úmysly, od toho momentu, co chce být autoritou, zpronevěřil se sám sobě a vlastně sám sebe ztrácí - a toho, kdo šel slepě za ním, zavede do beznaděje. Podívejte se, jak dopadli někdejší „sametoví“ mladíci: končí v cynismu. A když máte autoritu v mrtvém (třeba filozofu nebo umělci), je jen otázkou času, než zjistíte, že jste v situaci, na kterou vám žádná ze starých autorit nedává recept. Když se ale místo toho budete dívat na dávné mrtvé jako na své přátele, kdysi stejně jako vy dnes toužící, hledající a chybující (samozřejmě mám na mysli takové mrtvé, které si z minulosti vybíráme jako sobě blízké), když se budete snažit vžít se do jejich vnitřního zápasu a jejich rozhodování, pak zjistíte, že - nehlédě na vnější okolnosti, které jsou podružné - máte nespočet blízkých přátel napříč staletími, počínaje například Spartakem (a ti sídli jeho nám jméno neznámých kamarádů), a to vás posílí. Nespočet „lidstva reků“ (jak říká Jan Neruda) se shromáždilo okolo *praporu červeného*, všichni žili tímž stejným ideálem a drželi se ho jako životodárného zdroje, který je pozdvihoval nad špinu světa násilí a peněz a nabízel jim tutéž věčně krásnou představu všech lidí jako nezadatelně svobodných a navzájem si rovných, jejich sbratření a vzájemné pomoci.

Tento ideál nikdy nepomine, i kdyby měl být ještě dalších třeba tisíc let zadupáván. A já jsem hrdý na to, že jsem se do té štafety mnoha milionů lidí uchvácených tou skvostnou ideou, ve vši skromnosti zařadil.

Co můžeme podle vašeho názoru dělat, když nechceme být stále jen poraženi?

Vytvářet družstva všeho druhu, v nejširším smyslu, nejen ekonomickém. Ať se to dnes zdá jakkoli utopické, socialismus nemůže vzniknout jinak než zdola, jako lidové hnutí. Samozřejmě budeme také potřebovat, aby tato svobodná lidová sdružení nebyla státní mocí ubíjena, jako je tomu dosud. Kdo pamatuje dobu před dvaceti lety, ví, že družstevnictví bylo úmyslně, plánovitě a násilně zničeno (namísto co mělo být osvozeno od byrokratické kurately). To patří mezi největší zločiny havlárny a toho, co přišlo po ní. Bohužel jsme to bez dostatečného odporu dopustili. Ale máme politická občanská práva, a předkové nám je vybo-

JAN TESAŘ

se narodil roku 1933 ve Skutči. V šesti letech byl poprvé konfrontován s „absolutním zlem“ - s nacistickou okupací. Patřil do rodiny, která na ně odpověděla odbojem. Únor 1948 přivítal, a brzy nato začal reagovat aktivně a po svém - stálými návrhy na „zlepšení“ a potom osamělým zápasem proti jednotlivým křivdám. Vystudoval dějepis a již jako téma diplomové práce si zvolil dějiny partyzánského hnutí na Českomoravské vysočině. Na základě toho byl v roce 1956 přijat jako vědecký pracovník do Vojenského historického ústavu. Když byl v roce 1958 z politických důvodů z VHÚ vyloučen, zprvu pokračoval ve studiu dějin partyzánského hnutí jako nezaměstnaný, potom se věnoval svému studiu soukromě. Koncem roku 1961 byl politicky rehabilitován a vrátil se do VHÚ. Ještě předtím napsal spolu se Zdeňkem Štěpánkem a Václavem Kurelem první přehledovou historickou práci o českém partyzánském hnutí (Kural - Benčík /ed./, *Partyzánské hnutí v Československu za druhé světové války*, 1961). Na ni později navázal souborem dokumentů *Slovenské národní povstání a české země*, kterou zároveň předložil jako příklad řešení problémů archeografických (1964). Mezitím mu 1964 byla (s ohledem na novátorské pojetí otázky) udělena hodnost kandidáta věd za již předtím uveřejněný článek *Poznámky k problému okupačního režimu tzv. „protektorátu“*. Patřil mezi první členy Výboru pro dějiny protifašistického odboje, který koordinoval studium našeho odboje v mezinárodních souvislostech. Díky takto vzniklým spojením zejména do Polska, Jugoslávie, Itálie a Francie se Výbor zároveň stal důležitou základnou pro šíření myšlenek tzv. „československého jara“. Jan Tesař se intenzivně podílel

na vědecké i politické práci Výboru. Jedna jeho historická práce z té doby paradoxně vyšla, když byl autor již ve vězení: zákaz publikovat na něj asi právě proto zapomněl (viz *Z počátku odboje*, 1969, ve skutečnosti vyšlo až 1970). Další Tesařovy historické práce vyšly teprve v roce 2005 v nakladatelství Triáda (*Traktát o „záchraně národa“*). Texty z let 1967-1969 o začátku německé okupace).

Od počátku 60. let se v rámci Výboru silně angažoval také politicky: spolupracoval na vytváření celonárodní sítě historiků, zúčastnil se mnoha diskusí se slovenskými intelektuály (podporoval od počátku slovenské požadavky na federalizaci státu) a podílel se na jednání s kolegy v zahraničí (zejména v Jugoslávii). Když uvolnění společenské atmosféry umožnilo jeho přijetí do KSČ, bez váhání se v r. 1966 stal členem strany. V revolučním roce 1968 byl dokonce místopředsedou důležité útvary organizace ve Vojenském historickém ústavu a zasloužil se o její radikálně reformní stanoviska. Avšak poté, co Dubček a spol. podepsali v srpnu 1968 v Moskvě kapitulaci, odmítl jakékoli další diskuse a stranu opustil. Z toho důvodu také musel hned na podzim 1968 odejít z VHÚ; akademik Macek ho přijal do Historického ústavu ČSAV. Díky tomu mohl být na jaře následujícího roku zvolen delegátem na Valné shromáždění Akademie (a stát se jedním ze dvou delegátů, kteří hlasovali proti podpoře Gustáva Husáka). Málo znám je zcela ojedinělý čin akademika Macka, který z titulu funkce ředitele Historického ústavu podepsal tzv. společenskou záruku za obžalovaného Tesaře - což pak na jedné straně přispělo ke zdržení politických procesů o více než rok, na druhé straně bylo bezprostřední příčinou sesazení Macka a potom rozehnaní celého Historického ústavu.

V létě 1972 byl Tesař byl odsouzen na 6 let (se započítáním dosavadního věznění bez soudu). Následujícího roku se jemu, Vašíčkovi a Šabatovi podařil vůbec nejlepší „podvratný“ čin: v podmínkách přísné izolace zorganizovali kolektivní dopis vězňů Světovému mírovému kongresu v Moskvě, který tam pak přečetli nizozemští a francouzští delegáti. Poselství se omezilo na konstatování, že političtí vězni v Československu podporují hnutí za mír a připomínají, že mezi základní předpoklady míru patří respektování práv národů a občanských práv každého jednotlivce; to však stačilo vyvolat prudkou polemiku na Kongresu a v důsledku toho i natrvalo vymanit mírové hnutí zpod poručnickování Kremlu.

Po vykonání celého trestu se Tesař vrátil právě včas, aby se mohl stát jedním z prvních signatářů Charty 77. Do dalšího vývoje se zapsal zejména svým podnětem k založení Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných. V souvislosti s represí VONS však zvolil odchod do emigrace.

V emigraci (nejprve v Německu, potom ve Francii) vydával vlastní časopis *Dialogy*, pracoval v redakci polského měsíčníku *Kontakt* a jako tajemník polské organizace na podporu afghánského odboje redigoval polsko-československý *Afganský zpravodaj*. Od počátku také spolupracoval s francouzskou trockistickou skupinou okolo Pierra Lamberta, která se v době první války v Zálivu v r. 1990 na základě *Manifestu proti válce a vykořisťování* sdružila s anarchosyndikalisty (Alexandre Hébert) a odstěpenými skupinami z komunistických a socialistických stran z celého světa, aby společně vytvořily Mezinárodní dohodu pracujících. Ve vydávání jejího *Bulletinu* ve slovenském a českém jazyku pokračuje Tesař až dodnes.

jovali právě k tomu, abychom kolektivní silou dokázali ovlivnit politickou moc na podporu práv sociálních. Začíná to zápasem o odbory a politická sdružení, která mají sloužit námezdním pracujícím a nikoli takzvané všeobecné prosperitě ani takzvanému ekonomickému pokroku.

A to, co může dělat každý sám, teď hned a každý den, je přesvědčovat lidi kolem sebe, že krize, do níž se všechno a před očima všech ponořuje, je všeobecná krize kapitalismu, která nemůže být vyřešena jinak než zespolčenštěním velkých výrobních prostředků. Každý si může v dostupných statistikách přecíst, že za této krize stoupá odbyt všeho luxusního. Největším boháčům krize vyhovuje. Jak je možno věřit, že ti, kdo jsou páni všeho, se sami zbaví svých výhod? Krize světa nepřestane, dokud nebude kapitál vyvlastněn. Náš první úkol je překonat převážující odpor proti této myšlence, zlomit faktický duchovní monopol obhájců kapitalismu či dokonce zakazování propagace socialistických idejí zákonem. Mezinárodní kapitál, kterému se podařila ve světovém měřítku dalekosáhlá restaurace, usiluje o kriminalizování samotného hesla vyvlastnit kapitál. Jemu vyhovuje zatím to neříkat otevřeně. Tím spíše my na to musíme upozorňovat a ne se stavět, jako kdybychom to nepozorovali (jako to dnes dělají mj. mnohé komunistické strany). O tuto klíčovou součást našeho praktického programu musíme již dnes a každodenně svádět zápas. To, že jsme tak dost důrazně nečinili v době takzvaného „komunismu“, je náš podíl spoluviny za katastrofu, která nastala po roce 1989. Odpovědi na tuto smutnou pravdu není mlčet o tom dnes!

Dále si myslím, že z hlediska této hlavní praktické otázky - co teď - se můžeme vrátit i k našemu zamyšlení, v čem máme a v čem nemáme spatřovat pokrok, případně co je podstatou našeho ideálu jako socialistů. Je to skutečně takzvaná „vyšší ekonomická efektivita“? Anebo nás má navzájem spojovat (a od jiných odlišovat) preference lidského hlediska?

Nebot' at' se šaškové v obrázkových bednách a časopisech snaží sebevíc, otáčení zeměkoule nezastaví. Už zanedlouho se začne prosazovat nová (západní!) móda, postupně zas bude všechno do červena, tentokrát už ne pouze na Východě. Bylo by pro naše potomky zdrojem nových nekonečných útrap, kdyby zmíněná otázka zůstala nevyjasněna až do budoucí přeměny. Tento úkol naší generace můžeme chápat jako velkou šanci pro nás: stalinismus a potom zvlášť kapitalistická restaurace dovedly až do absurdních důsledků všechno, co jinak nebylo tak docela zřejmé. My, díky tomu, že žijeme v této jinak smutné době, můžeme skvěle rozpoznávat, co zůstávalo skryto předkům. Díky tomu také chápeme, že zaprvé pro socialisty musí být rozhodující kritéria lidská a nikoli ekonomická a zadruhé naším nepřítelem je ideologie, hlásající opak, nikoli však upřímně smýšlející soudruzi, doposud nesprávné ideologii poplatní: také prosazení všestranné plurality přístupů mezi socialisty navzájem je předpokladem skutečného socialismu, jehož základy je třeba klást již dnes, právě dnes.

S Janem Tesařem rozmlovali

Dagmar Magincová, Čestmír Pelikán a Ondřej Sláček.

MAMA TATA

ANARCHISTICKÝ RODIČOVSKÝ DISKUSNÍ PROJEKT

OD ZAČÁTKU ROKU 2013 SE V PRAŽSKÉM INFO-CENTRU SALÉ PRAVIDELNĚ SCHÁZÍ SKUPINA RODIČŮ, KTEŘÍ SE SPOLEČNĚ VZDĚLÁVAJÍ A DISKUTUJÍ NAD VÝCHOVOU A POTŘEBAMI SVÝMI I SVÝCH DĚTÍ. SNAHA ZALOŽIT RODIČOVSKOU SKUPINU VYCHÁZELA Z POTŘEBY VYTVOŘENÍ SÍTĚ RODIČŮ Z ANARCHISTICKÝCH KRUHŮ, JIŽ SE DOSUD VZÁJEMNĚ NEZNALI, A NÁSLEDNĚHO NARUŠENÍ DOMÁCÍ ISOLACE NĚKTERÝCH. CÍLEM JE ŘEŠIT AKTUÁLNÍ TÉMATA I MIMO ATOMIZOVANOU RODINU, SDÍLET PROBLÉMY A NABÍZET VZÁJEMNOU PODPORU V NELEHKÝCH ČASECH ČI JEDNODUŠE PŘÍJEMNĚ TRÁVIT ČAS SPOLEČNĚ.

Nelze zcela mluvit o návštěvnických setkání, raději snad o členech a členkách skupiny, kteří sami tvoří program a spolupodílejí se na chodu skupiny. Jádrem tvoří především nastávající a čerství rodiče, vřele vítáni jsou i ti zkušenější. Ne všichni přicházejí z anarchistického prostředí, a tak se seskupil inspirativní mix mnoha přístupů i náhledů na rodičovství.

Přítomnost dětí na setkáních je podporována v podobě provizorních hracích koutků i nastavení přednášejících a ostatních rodičů na očekávaný hluk. Chceme, aby se děti staly přirozenou součástí našeho aktivistického života, ne aby byly separovány „doma s babičkou“ nebo abychom s nimi zůstávali sami. Jsme přesvědčeni, že rodičovství nemá být překážkou, ale obohacením.

Všechna setkání spojuje horlivá diskuse, těší se velkému zájmu rodičů, z čehož máme velkou radost. Společně vybíráme témata, která jsou pro nás v danou dobu aktuální. Některá byla probírána pouze diskusně, na některá byli přizváni přednášející odborníci a odbornice. Začínalo se tedy porodem a úskalími tuzemských porodnic, probírali jsme veganství a vegetariánství v době těhotenství a kojení a uznali je jako stravovací alternativu i u našich ratolestí, zabývali jsme se psychomotorickým vývojem dítěte, zvažovali pro i proti státem nařízeného očkování dětí. Infor-

movali jsme se o právních možnostech založení dětské školky i nárocích na finanční podporu v rodičovství, zamýšleli se nad genderově citlivou výchovou. Sdíleli jsme zkušenosti s výběrem plen, bezplenkovkou i znakováním, triky vázání šátků a nošení dětí obecně.

Jsou to právě ta politická témata, jako je „povinné“ očkování, genderové stereotypy ve výchově, nespolehlivost finanční pomoci ze strany státu či naopak jeho nekompromisní snaha o zásah do porodu i výchovy našich dětí, která určují kritickou linku našeho chápání rodičovství. Jako skupina nesdílíme jednotný názor na výchovu a péči o dítě. Dogmata ani „dobře míněné rady“ v podobě podsouvání vlastních přesvědčení ostatním nejsou vítány. Každému je ponechán prostor pro vlastní rozhodnutí, jaká chce být/je rodič.

Po prázdninové pauze se chystáme otevřít témata výchovy, jež mají být přípravou na založení společné komunitní školky (tedy

„dětského klubu“). Doufáme, že se najde dost rodičů, pro které motto revoluce všedního dne neztrácí na významu ani po nabytí nové role a kteří chtějí převzít institucionalizovanou výchovu svých dětí do vlastních rukou. Rádi by bychom také čas od času vydali fanzin, kde by byly shrnuty přepisy přednášek a výtahy z diskusí, aby se nabyté poznatky zachovaly pro inspiraci dalším generacím rodičů.

Je na místě poděkovat členkám a členům kolektivu infocentra Salé za podporu a vytváření tak dlouho postrádaného prostoru, který je přátelský k dětem, a za počáteční impulz k založení skupiny. Velký dík patří také všem přednášejícím.

Těšíme se na nové tváře! (Dítě není podmínkou pro účast.)

Bližší informace o jednotlivých MamaTata podvečerech naleznete v programu infocentra Salé na jeho webové stránce sale.s.cz.

POKUD SKONČÍ AUTA...

ROZHOVOR S ČLEMEM FIRST MAY ALLIANCE Z DETROITU

ROZHOVOR S CHRISTYEM, ČLEMEM ANARCHISTICKÉ SKUPINY FIRST MAY ALLIANCE Z DETROITU, O NEDÁVNÉM BANKROTU TAMNÍ EKONOMIKY, ALE I O NOVÝCH ALTERNATIVÁCH

Zprávy o ekonomickém kolapsu kdysi průmyslového gigantu obletěly celý svět. Kdo za to podle vás může?

Situace v Detroitu má mnoho příčin. Zmiňme dva hlavní faktory. Zprvce jsou detroitská pracující třída a chudí už dlouhou dobu na pokraji zájmu kapitalistů. Z druhé jde zejména o Afroameričany. Rasismus a fakt, že bílá pracující a střední třída opustila centrum města, je hlavním důvodem.

Nyní se na oba faktory podíváme podrobněji. V prvním případě můžeme prohlásit, že Detroit byl během 20. století hlavním centrem průmyslového rozvoje, konkrétně automobilového. To to odvětví bylo akcentováno hlavně od 30. let. A k čemu to vedlo? Ekonomika se stala absolutně závislou na automobilovém trhu. Říkal se: „Pokud skončí auta, skončí celý Detroit.“

Jakmile se v době Henryho Forda stalo auto obecně dostupnější a zvedla se po něm poptávka, v Detroitu začala vznikat silná průmyslová pracující třída. Odbory, zejména United Automobile Workers (UAW), se utkaly se šéfy v mnoha bojích. Výsledkem průmyslového rozvoje a bojovnosti odborů byla průmyslová třída s konstantně rostoucí mzdou i životní úrovní. Detroit se tedy stal místem, kam se za práci stěhovaly stovky migrantů. Za práci v automobilovém průmyslu se do Detroitu stěhovaly stovky Afroameričanů. Tak vznikl silný sektor černých pracujících.

V 70. letech však na Detroit tvrdě dopadla ekonomická recese a úroveň začala klesat. Koncem 80. let se Detroit potýkal s masovou nezaměstnaností, městskou deindustrializací a sociální krizí. Pokud jde o rasismus, podstatné bylo, že afroameričtí pracující museli bojovat na dvou frontách - spousta bílých pracujících viděla černé pracující jako hrozbu. V řadě situací existovala vzájemná solidarita, ale ve většině případů se museli černí pracující zformovat do svých vlastních odborových struktur. Už koncem 60. let začalo docházet k tomu, že se bílí pracující začali stěhovat z centra Detroitu do okrajových částí města. Místo aby budovali multirasovou, radikální a sjednocenou frontu, raději utekli. Pokud bychom to tedy shrnuli, Detroit byl destabilizován kombinací krize automobilového průmyslu a masovým stěhováním bílých pracujících na okraj města. Myslím, že je potřebné, abychom tyto faktory spojili s příčinou současné krize.

Nyní v souvislosti s Detroitem o pracujících třídě nemůže být ani řeč. Jde spíše o třídu polozaměstnanou a prekarizovanou, jejíž část spadá do kategorie sociálně vyloučených. Kapitalismus si tuto krizi uvědomuje a snaží se experimentovat s novými formami starých pořádků. Omezování demokracie, privatizace veřejného sektoru - a na druhé straně budování turistických center pro bohaté.

Jak na bankrot zareagovali místní anarchisté? Zorganizovali nějaké přímé akce?

V Detroitu je hodně antiautoritářů a anarchistů. Nicméně scéna je roztržštěná na spou-

tu různorodých projektů. Někteří anarchisté se angažují v projektu Take Back the Land, kde pracují s marginalizovanými komunitami a snaží se společně rozvíjet kolektivní produkci potravin. Jiní se zaměřují na hudbu a umění. Každý z nás je v rámci současné krize důležitý, potřebujeme však aktivity koordinovat tak, abychom vytvořili aktivní antikapitalistické hnutí. Anarchistické skupiny spolu proto vzájemně spolupracují, neustále se snaží zlepšit vzájemnou komunikaci. Já jsem členem sociálně revoluční anarchistické organizace, a přestože máme politicky vyhraněné postoje, odmítáme sektářství a rádi spolupracujeme s každým, kdo sdílí naše společné směřování a cíle.

Jednou z oblastí, na kterou se zaměřujeme, je boj za důstojné bydlení. Bráníme domy pomocí přímých akcí, mobilizací a prostřednictvím narušování soudních procesů. Počet vystěhování v Detroitu neustále narůstá, což pro pracující třídu a chudé znamená citelný zásah. Lidé, s nimiž spolupracujeme, se často aktivně chopí organizace i plánování, a to mnohdy s větší vervou než sami aktivisté. Hodně našich lidí je napojeno na odbory, komunitní centra a rodinné známé. Skrz tyto sítě jsme schopni v rychlosti zorganizovat akční skupinu, která během několika hodin dokáže zabránit vystěhování či zatčení.

Tato aktivita je v rámci budování nového politického a sociálního myšlení klíčová, protože je založena na solidaritě, vzájemné pomoci a přímé akci. Demaskuje také autoritářský systém a ukazuje, že je nutná jeho radikální kritika. To jsou malé, ale stále se vyvíjející myšlenky, které vytvářejí alternativu ke státu, kapitalismu a krizi, které nyní čelíme.

Z médií jsme se mohli dozvědět, že na mnoha místech nefungují veřejné služby včetně policie. Zareagovali na to lidé nějakým systémem lokální samosprávy?

Lidé začínají brát věci do svých rukou. Tohle se děje už léta. Naneštěstí se zhroucení ekonomiky nestalo spouštěčem širšího a koherentního hnutí zdola. Jsou zde určité náznaky, ale nemají širší dopad. Aktivitou, která v současnosti propojuje myšlenky kolektivní akce s praxí, je zejména boj za důstojné bydlení.

V Detroitu existuje lokální skupina anarcho-syndikalistické skupiny Industrial Workers of the World (IWW). Zkoušeli její členové například iniciovat v krachujících továrnách dělnickou samosprávu?

Zdejší IWW je malá, nicméně velmi aktivní. Byla už od začátku zapojena do akcí za důstojné bydlení, protože krize bydlení je součástí širšího boje pracujících. IWW rovněž participuje na solidaritě pracujících a pomáhá rozvíjet projekty v sektoru služeb i mezi pracovníky skladů. V tomto okruhu jsou zahrnuti například čističi a další profese, kde mají pracující minimální možnost něco rozhodnout a jsou největšími obětmi útlaču ze strany šéfů. Tito pracující jsou často imigranti a musí tak čelit nejen vykořisťování na pracovišti, ale i problémům s imigračními úřady. Jinými slovy, bývají to často pracující bez papírů.

Příklad Detroitu ukázal, že kapitalismus není udržitelný. Vnímají tento fakt i obyčejní lidé z vašeho okolí?

Lidé vidí, že systém nás zklamal. Nicméně jasná, radikální a antiautoritářská alternativa zatím v širším lidovém povědomí neexistuje. Žel veškeré „alternativy“, které se objeví, jsou v jádru prokapitalistické. Řada lidí v solidaritě a antikapitalistické kolektivní akci nevidí řešení a někteří se snaží spíše zakládat drobné gangy. Existuje reálná hrozba, že jedna část pracujících bude hledat způsob, jak vykořisťovat a pronásledovat jinou část proletariátu. Dalším reálným problémem je hierarchie a centralizace důležitých zdrojů. Úkolem anarchistického hnutí je ukázat viditelnou a reálnou cestu k alternativě. Tato alternativa musí být spojena s praxí, ale také v souladu s nadějami a obavami lidí. A směřovat k rozvoji samosprávného hnutí, které nebude jen bojovat proti jednotlivým šéfům a kapitalistům, ale proti třídnímu útlaču jako takovému.

Jak vůbec vznikla vaše skupina? Čemu se věnujete?

First of May vznikla zhruba před pěti lety jako malá afinitní skupina. Naši členové spolupracovali při projektech, které už běžely nějakých dvacet let. Od odborů, antifašismu a boje proti policii až po hudbu a kulturu. Léta soustavné organizace v nás zanechala spoustu zkušeností a poznatků. Cítili jsme, že chceme vybudovat širší organizaci anarchistických militantů. Byli jsme aktivní na mnoha anarchistických mítincích a schůzích po celé Americe, kde jsme rovněž spolupracovali se soudruhy z Kanady, Haiti nebo s mexickými imigranty z Jižní Kalifornie.

Během těchto schůzí a konferencí jsme prezentovali naše pozice - vybudovat třídní a sociálně revoluční anarchistickou organizaci. A tak nakonec vznikla First of May. Vznikali jsme sice pomalu, ale dobrým směrem. Seznamujeme lidi s našimi myšlenkami a praxí a na základě toho hledáme, v čem se shodneme či neshodneme. Takto můžeme mít s lidmi formálnější vztahy.

First of May má členy v New Yorku, Detroitu, Severní Karolině, Atlantě, Kalifornii, Minnesotě a Chicagu. Rádi bychom navázali kontakty se sociálními anarchisty v mezinárodním měřítku, diskutovali s nimi o teorii i aktivitách a vyzkoušeli, jaké typy spolupráce by mohly vzájemně fungovat. Kromě boje za důstojné bydlení jsou naši členové zapojeni do antifašistických aktivit, odborů a akcí IWW, jsou solidární s imigranty a podporují boj LGBT komunity. Máme rovněž vazby na nezávislé sportovní, hudební či umělecké skupiny a několik z nás má vazby na antifašistické ultras. Když jsme se snažili vyhnat rasisty z fotbalových stadionů, zažili jsme těžké boje, ale nakonec se nám to podařilo ve spolupráci s fanoušky-imigranty. Obrovský úspěch v této oblasti měli zejména soudruzi z našeho sesterského města Chicaga v rámci klubu Chicago Fire.

Připravil Filip Šimeček

DRUŽSTEVNÍ KOLEKTIV BIOSPHERE

DISTRIBUCE ZAPATISTICKÉ KÁVY NA SLOVENSKU

NA VÝCHODĚ SLOVENSKA SE PŘED NĚJAKÝM ČASEM ROZHODLI MÍSTNÍ AKTIVISTÉ KOLEM SKUPINY ZELENÝCH ANARCHISTŮ WILD&FREE, ŽE BUDOU V RÁMCI NADNÁRODNÍ SOLIDARITY DISTRIBUOVAT VE SVĚM OKOLÍ KÁVU, KTERÁ POCHÁZÍ OD SAMOSPRÁVNÝCH DRUŽSTEV JIHOAMERICKÝCH ZAPATISTŮ A NĚKOLIKA PODOBNÝCH Z DALŠÍCH ZEMÍ PŘEDVŠÍM STŘEDO- A JIHOAMERICKÉHO REGIONU. Z TĚTO AKTIVITY POSTUPNĚ VYKRYSALIZOVAL DRUŽSTEVNÍ KOLEKTIV BIOSPHERE.

Inspirací se kolektivu stalo anarchosyndikalistické družstvo Café Libertad z německého Hamburku, o kterém jsme psali již v *Existenci* č. 1/2012. Jeho členové chtěli projevit solidaritu zapatistickým povstalcům nejen v symbolické rovině, a tak se rozhodli dovážet do Evropy kávu pěstovanou zapatistickými rolníky. V roce 1990 společně rozjeli projekt příznačně nazvaný Café Libertad. Začali s několika pytli kávy. Dnes z Chiapasu dovážejí několik kontejnerů, kávu dále zpracovávají, balí a distribuují. Nejenže tak mohou reálně podporovat zapatistické hnutí, ale zároveň pro sebe vytvořili pracovní místa. Café Libertad v současné době funguje jako družstvo, kde jsou všichni zaměstnanci i vlastníky, neexistuje zde hierarchie a každý bere stejnou mzdu. Maximum výtěžku z prodeje putuje družstvům v Chiapasu, stejně jako ostatním družstvům, od kterých Café Libertad bere kávu. Z každého kila kávy jde určitá část také na různé dobročinné účely a Café Libertad finančně podporuje i místní sociálně-empanciální projekty.

Po vzoru družstva Café Libertad se kolektiv Biosphere rozhodl přinést i na Slovensko takový druh podnikání, kde zaměstnanci nejsou vykořisťováni a kde se předmět prodeje či služby

bude přímo orientovat na ekologicky šetrnější a férový obchod. „Jsmo teprve na začátku a spoléháme se i na podporu sociálně a ekologicky smýšlejících zákazníků.“

Biosphere zatím není na rozdíl od Café Libertad, přes které odebírá většinu produktů, oficiálně zaregistrovaný jako družstvo. K tomu by mělo dojít, když půjde vše podle předpokladu, 1. září 2013. Jeho hlavní aktivitou je prodej solidární bio fair-trade kávy pocházející ze samosprávných družstev jihomexického státu Chiapas. „Tímto způsobem pomáháme vytvářet lepší životní podmínky místních indiánských obyvatel, kteří jsou známí jako zapatisté a od roku 1994 se aktivně snaží o změnu své sociální situace.“ Vedle kávy dováží a distribuují také čaj, maté, kakao, obilnou kávu či olivový olej pocházející z férového obchodu od družstev a kolektivů z Hondurasu, Kostariky, Brazílie, Bolívie, Indie, Itálie, Kréty či Afriky.

„Vykonaláme sociálně politickou práci s cílem podporovat domorodé komunity v jejich boji za důstojnost a spravedlnost. Zároveň se snažíme o posílení budování ekonomické alternativy, která je založena na domorodých zkušenostech, přímé demokracii a samosprávě. Pracujeme výhradně proto, abychom pokryli náklady, a jsme organizováni jako kolektiv. Všichni máme své vlastní zaměstnání. V první řadě je cílem solidarita a podpora. Transformační procesy na Slovensku jsou mnohem komplikovanější a zdoluhavější než v Německu. To znamená, že ještě potrvá, než se staneme soběstačnými i finančně. Samozřejmě i toto je jeden z našich cílů, rozšířit řady družstevníků a družstevnic a rozvinout podporu o lokální potravinové aktivity.“

Inspiraci, kterou přijali od svých hamburských protějšků, chtějí šířit i dál. „Myslíme si, že by takové a jim podobné aktivity měly výrazně napomáhat realizaci a tvorbě kolektivních aktivit přímo u nás na Slovensku. Chceme se spolupodílet na jejich tvorbě a realizaci především v potravinářské oblasti.“ Vedle toho má kolektiv Biosphere v plánu nadále pokračovat v zaběhnutých aktivitách v oblasti propagace zdravého veganského způsobu stravování a ve vytváření podmínek pro podporu lokálních pěstitelů ovoce a zeleniny, stejně jako projektů podporujících samozásobitelství místních komunit. Na celodenní organizační schůzce, která se 1. června věnovala dosavadní práci a plánům do budoucna, bylo kvitováno, že se podařilo sebrat část peněz na podporu místních kolektivů Food not Bombs a lidí podporujících veganský způsob stravování.

„Podporovat finančně místní aktivistické skupiny je jedna z možností jak využívat kávu na dobré účely. Po získání právní formy družstva se tento počín přehoupne do stavu, kdy

DRUŽSTVO CAFÉ LIBERTAD ROZDĚLILO GRANTY

HAMBURSKÉ DRUŽSTVO CAFÉ LIBERTAD SE POVAŽUJE ZA ANARCHOSYNDICALISTICKÝ KOLEKTIV, JEHOŽ CÍLEM NENÍ ZISK, ALE SOLIDÁRNÍ A SVOBODNÁ SPOLEČNOST. UŽ TŘINÁCT LET JE SOUČÁSTÍ DISTRIBUČNÍ SÍTĚ ZAPATISTICKÉ KÁVY, KTERÁ POCHÁZÍ OD REBELUJÍCÍCH KOMUNIT PŮVODNÍCH OBYVATEL JIHOAMERICKÉHO STÁTU CHIAPAS.

Café Libertad aktivně podporuje jejich samosprávu stejně jako činnost sociálních kooperativ a ženských projektů v dalších zemích. Od ledna 2012 do února 2013 rozdělil kolektiv Café Libertad více než 25 000 eur a garantoval dalších 22 500, což dělá celkem 47 500 eur vyplacených grantů.

Patnáct tisíc eur bylo vyčleněno na podporu autonomních zapatistických komunit, včetně vytvoření komunitní místnosti v Oventicu a administrativní budovy v caracolu Resistencia Hacia un Nuevo v La Garruche. Pět set eur bylo věnováno na Radio Regeneracion a realizaci filmového projektu o zapatistickém družstvu Ssit Lequil Lum (Ovoce dobré země). Dalšími 7500 eury se přispělo na rozšíření dvou léčebných center v caracolu Hacia La Esperanza a zakoupení generátorů pro elektrifikaci vyšetření ultrazvukem a provoz dalších lékařských zařízení. Další granty ve výši 15 000 eur byly garantovány Dobrým vládám dvou dalších zapatistických komunit a budou převedeny na jejich požádání. Tisíc eur šlo na aktivity domorodých organizací COPIHN a Berta Caceres na podporu domorodého obyvatelstva a 500 eur na Radio Resistencia a školu v Hondurasu.

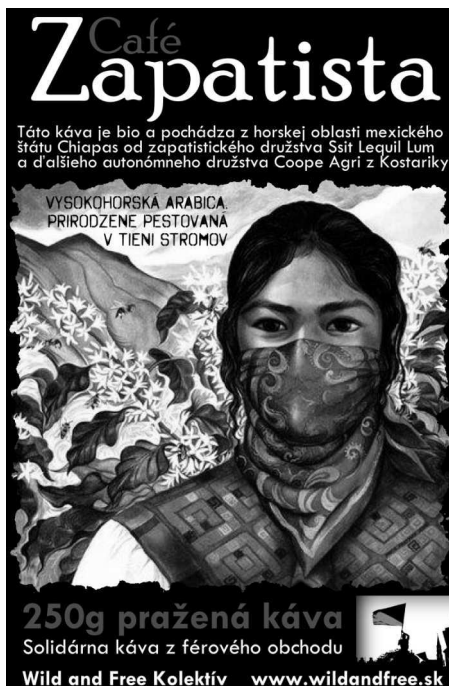
Částkou 1500 eur byla spolufinancována výstavba haly sušárny kostarického družstva Finca Sonador. U příležitosti okružní cesty byl podpo-

řen autonomní projekt CACITu v mexickém státě Oaxaca, mediální kolektiv Synapsis z Chile a anarchisté na Filipínách. Více než 1500 eur bylo převedeno na podporu stávkujících řeckých dělníků, politických aktivistů a imigrantských sexuálních pracovníků a HIV pozitivních lidí v Athénách, kteří trpí tvrdými represemi. Café Libertad chce navíc rozšířit spolupráci s alternativními strukturami a kolektivy v Řecku. Další 500 eur bylo odevzdáno v Soluni jako podpora snahy o obnovení produkce obsazené fabriky Viomichaniki Metaleftiki.

Fond podporující projekty antirasistických fotbalových fanoušků a iniciativy Right to the City obdržel 1500 eur z prodeje solidárního espressa St. Pauli Roar. Navíc byla financována návštěva antifašistických fanoušků Partisanu Minsk, realizace dokumentárního filmu o gentrifikaci, protestech a budově Esso v St. Pauli, a byl podpořen fond na obhajobu squaterů před soudem. Menší částky a dary z fondu solidární kávy Störtebeker odešly na podporu squatu v Polsku, divčího projektu v Brémách, protinukleárního Anti-Castor kempu v Dahlemu, hamburského lesního squatu, mládežnického kempu KZ Neuengamme, antifašistických a protirasistických skupin, Uprchlícké karavany, stávkujících dělníků Neupacku a dvou aktivistů vystěhovaných z baskického centra Kukutza. Kromě toho družstvo přispělo i na některé kulturní a mediální projekty, včetně magazínu zaměřeného proti genetickému inženýrství, Bochumského libertinského knižního trhu či Wutzrock festivalu.

Tyto granty byly poskytnuty výhradně ze solidární části zahrnuté do ceny kávy, tedy i všemi, kteří si ji koupili a vychutnali.

WWW.CAFE-LIBERTAD.DE

Café Zapatista

Táto káva je bio a pochádza z horskej oblasti mexického štátu Chiapas od zapatistického družstva Sít Lequil Lum a ďalšieho autonómneho družstva Coope Agri z Kostariky

VYSOKOHORSKÁ ARABICA
PRIRODZENÉ PESTOVANÉ
V TIENI STROMOV

250g pražená káva

Solidárna káva z férového obchodu

Wild and Free Kolektív www.wildandfree.sk

budeme moci dávať častejši a viac peňazí na tyto aktivity. Chceme tento projekt rozširovať i medzi iné kolektívy. Podobne sme ochotní a schopní podporovať iné skupiny i materiálne. Samotná káva a jej chuť jsou velice kvalitní, což se postupně odráží i v přibývajícím počtu zájemců o ni a následně v navyšování objednávek. Koncem roku vydáme rozpis, kde přesně vykalkulujeme, kolik zapatistické kávy se v roce 2013 na Slovensku prodalo a jak byly peníze z ní použity. Už teď je ale jasné, že číslo přesáhne několik stovek kilogramů. Jelikož se této aktivitě věnujeme 16 měsíců, jsme velmi rádi, že se povědomí o solidárním obchodování postupně rozrůstá.“

Kolektív Biosphere se snaží rozšiřovat svou kávu i do některých obchodů, kaváren a barů. Patří mezi ně košícké podniky Collosseum Club a Pokhoi, Biologika v Bratislavě, Penzión Orava v Habovce, Underground Club '84 v Žiaru nad Hronom, prešovská prodejna biopotravin Ako Repa či Inovecká chata v Trenčíně. Vedle toho se kolektív stará o distribuci kávy na hudebních festivalech, loni to byly například Fluff Fest v Rokycanech, Pohoda festival v Trenčíně či Poke festival v Drienovské Nové Vsi, letos pak třeba festival Na Lúkach v Zaježově.

Nabízené produkty (stejně jako podrobnější informace o některých z nich, jejich cenách a způsobu objednávání) naleznete na webové stránce www.biosphere.sk. E-mailový kontakt na družstevní kolektív je bios@riseup.net. Ve vedlejší tabulce najdete stručné informace o některých družstvech, z nichž nabízené věci pocházejí - více se dozvíte na uvedené webové stránce.

WWW.BIOSPHERE.SK

EL CEIBO (BOLÍVIE, KAKAO)

V 60. letech přesídlila vláda mnoho rolníků z oblasti Altiplano. Ocitli se tak v neznámém prostředí bez slíbené podpory státu. Rodiny, které se navzdory tíživé situaci nechtěly vzdát, se začaly spojovat do venkovských společností. V Alto Beni založily v roce 1977 čtyři takové společnosti zastřešující organizaci El Ceibo, která měla sloužit k nezávislému prodeji jejich kakaa. El Ceibo je název pralesního stromu, který i pokácený stále produkuje nové výhonky - je to tedy symbol neporazitelné vůle přežít, kterou členové tohoto družstva neustále prokazují. Jelikož výkupní ceny byly nízké, rozhodli se rozšířit služby o prodej čerstvě nasbíraných kakaových bobů. Začalo se s výstavbou skladu a sušičky v Sapechu a následně otevřeli továrnu na kakao v La Paz. El Ceibo se tak v roce 1986 stalo celosvětově prvním družstvem maloroľníků, kteří ve vlastní režii vyrábějí produkty z kakaa, a od toho roku ho i sami exportovali. Od roku 1999 sdružuje El Ceibo 37 skupin s celkovým počtem 810 členů, především rodiny farmářů indiánského původu. Žijí v rozptýlených a často velmi odlehlých vesnicích pralesní oblasti Rio Beni. Střídavě chodí na nějakou dobu pracovat do továrny na kakao a čokoládu. El Ceibo objevilo včas význam ekologického zemědělství, již v roce 1987 byla velká část jejich produkce kakaa převedena na biologické pěstování a 1988 bylo poprvé do celého světa exportováno bio certifikované kakao. V roce 1991 se El Ceibo spojilo s pěti dalšími bolivijskými organizacemi a založily Národní asociaci ekologických zemědělců (AOPEB).

ADIVASI TEA (INDIE, ČAJ)

Adivasiové jsou původní obyvatelé z jihoindického údolí Gudalur, kteří však stojí mimo indickou společnost a nemají často zabezpečený přístup ke vzdělání, zdravotní péči, půdě nebo výdělku. V roce 1987 se spojili a vystoupili s požadavkem rovného přístupu v rámci indické společnosti a zachování své kulturní identity. S podporou indické nevládní organizace ACCORD založili Adivasiové z pěti kmenů údolí Gudalur Zájmové sdružení Adivasi (AMS), které má asi 12 000 členů. V 160 obcích pracuje na 300 mladých dobrovolníků z AMS. Díky AMS v té době získali částečně zpět svou zemi v Gudaluru, spravují vlastní nemocnici a školu, realizují vzdělávací a zdravotní programy, staví domy ve vlastním stylu a sázejí čajovníky na vlastní čajové plantáži. Kromě čaje pěstují i kávu a pepř. Tato plantáž je neocenitelným přínosem při utváření obrazu původních obyvatel, kteří jsou často opovrhováni zbytkem indické populace. Čaj je totiž mezinárodně vyhledávané zboží a čaj Adivasi je velmi ceněn pro svou kvalitu regionálními obchodníky s čajem. Nejméně 80 zaměstnanců a četní sezonní pracovníci tak získali práci,

za kterou dostávají spravedlivou mzdu. Zisky z plantáže plynou do komunitních zařízení a projektů Adivasiů, jako jsou nemocnice a školy. Cílem je dosažení jejich dlouhodobé nezávislosti na darech a příspěvcích.

COMSA (HONDURAS, KÁVA)

Družstvo COMSA bylo založeno v roce 2001. Sdružuje 69 organizací s cílem zlepšit životní a pracovní podmínky honduraského regionu Marcali. Členové COMSA mají společné zařízení na zpracování a výrobu biohnojiv a bioalkoholu, při jejichž výrobě vzniká jen minimum odpadu. Produkuje asi 2700 tun surové kávy, která spadá pod různá označení: Biolatina, Mayacert, FairTrade ad. COMSA se společně s dalšími organizacemi drobných zemědělců z karibské oblasti soustřeďuje na skutečný férový prodej bez zprostředkujících struktur a certifikátů. Členové družstva jsou zapojeni v demokratickém hnutí, které je reakcí na převrat v roce 2009, a organizují se proti vodním a těžebním projektům, ohrožujícím živobytí domorodých obyvatel. COMSA se mimo jiné věnuje vzdělávání, poskytování stipendií, rozhlasovému vysílání a podpoře zdravotní péče v regionu.

COMUCAP (HONDURAS, KÁVA)

Coordinadora de Mujeres Campesino de la Paz (COMUCAP) je družstvo, v jehož rámci jsou organizovány především domorodé ženy z okresu La Paz. Toto družstvo produkuje biologicky pěstovanou a bio certifikovanou kávu a výrobky z aloe vera. Vlastnictví jednotlivých parcel s kávovníky je v rukou žen, čímž se sebeurčení a nezávislosti žen přidává ekonomický základ. COMUCAP mimo jiné bojuje vzdělávacími programy a právním poradenstvím za práva žen a domorodců, provozuje rozhlasovou stanici, zdravotní a sexuální vzdělávací programy a poskytuje půdu a prostor pro rozvoj sociálních jistot a nezávislosti, za účelem změny patriarchální struktury na trhu s kávou.

BIOCOLLECTIVE (KRÉTA, OLIVOVÝ OLEJ)

Biocollective se věnuje výlučně sklizni oliv. Jeho základní zásadou je, aby byl produkt výsledkem práce, která neznečišťuje, nýbrž respektuje životní prostředí, a aby nevzešel ze vztahu zaměstnavatel-zaměstnanec, ale pouze z rovnocenného vztahu spolupracovníků. Jeho členové se tak snaží vytvářet alternativní životní a pracovní podmínky, které stojí morálně i prakticky v opozici ke kapitalistickému modelu ekonomiky. Solidární férový obchod je tím správným krokem v tomto směru. Část prostředků z prodeje jde přímo do fondu podporujícího podvrtné struktury (alternativní média, fond pro politické vězně apod.).

PRVNÍ VÍTĚZSTVÍ

MOSTECKÁ SOLIDÁRNÍ SÍŤ USPĚLA VE SPORU S FIRMOU ZEPTER

PŘINÁŠÍME VELMI DOBROU ZPRÁVU. MOSTECKÁ SOLIDÁRNÍ SÍŤ (MSS) DOSÁHLA VÍTĚZSTVÍ VE SPORU S FIRMOU ZEPTER INTERNATIONAL S.R.O. ŠLO O VŮBEC PRVNÍ KAUZU, KTERÁ U NÁS BYLA ŘEŠENA PROSTŘEDNICTVÍM ANTIAUTORITÁŘSKÉ SOLIDÁRNÍ SÍTĚ. NÁSLEDUJÍCÍ ŘÁDKY JSOU INSPIRUJÍCÍM POPISEM, JAK BOJ ZA NEVYPLACENÉ PROVIZE OD ZAČÁTKU AŽ DO VÍTĚZNÉHO KONCE PROBÍHAL.

PRVNÍ KONTAKT, DEFINOVÁNÍ CÍLE A PŘEDÁNÍ DOPISU

Na samotném začátku aktivit MSS bylo vylepení plakátů v ulicích Mostu. Na nich MSS nabízel pomoc lidem, kteří mají problém se šéfem nebo pronajímatelem bytu. Jeden z plakátů zaujal v květnu 2013 Žanetu G., které lokální manažer firmy Zepter Jiří Ozaňák odepřel provize, na něž měla nárok. Telefonicky nás kontaktovala a domluvila si schůzku.

Na té jsme Žanetu požádali, aby nám detailně vysvětlila souvislosti svého problému. Po zjištění podstatných skutečností se naše skupina rozhodla Žanetu podpořit v boji za získání peněz, které si jako mandátářka vydělala práci pro firmu Zepter.

Prvním krokem bylo společně s Žanetou definovat hlavní cíl - vyplacení dlužných provizí, a to co nejdříve. Dopis s tímto požadavkem a ultimátem sedmi dnů na vyplacení pak předala v našem doprovodu manažerovi, který ji okradl. Ve tváři Ozaňáka bylo jasně vidět, že ho přítomnost našeho kolektivu nepříjemně zaskočila. Zatímco v práci na Žanetu podle jejich slov často křičel a ponižoval ji, tentokrát jen mlčky četl obsah kolektivně předaného dopisu.

Následně byl text dopisu odeslán e-mailem vedení firmy. Ozaňák na dopis sice nereagoval, ale z vedení firmy přišla odpověď regionální ředitelky Marcelky Dolanové. Tvrdila, že postoupila celou věc k řešení kompetentní osobě. V naší reakci jsme zdůraznili, že vzhledem k závažnosti celé situace považujeme za nepřijatelné, aby se vyplacení provizí dále zdržovalo. Přesto nenásledovalo vyplacení provizí, ale několikadenní mlčení ze strany Zepteru.

PROTESTNÍ E-MAILY

Zatímco Zepter mlčel, naše skupina plánovala a realizovala další kroky. Na webu alerta.cz byla 19. června v anglickém a českém jazyce zveřejněna výzva k odeslání protestních e-mailů adresovaných vedení Zepteru. Vyslyšelo ji mnoho lidí, e-maily byly odeslány nejen z Česka, ale také z Německa, Slovenska, Španělska, USA, Portugalska, Polska, Norska, Kanady, Velké Británie a Itálie. Později byla stejná výzva zveřejněna i ve francouzském a německém jazyce a reagovalo na ni mnoho dalších lidí.

Zároveň se výzva s informacemi o sporu objevila na stránkách našich zahraničních přátel a jejich organizací. Bylo to například na stránkách slovenské Priamej akcie, na mezinárodním serveru libcom.org, na webech francouzské Confédération Nationale du Travail či německé Freie Arbeiterinnen und Arbeiter-Union.

MOSTECKÁ SOLIDÁRNÍ SÍŤ

V rámci Asociace Alerta funguje od dubna 2013 Mostecká solidární síť (MSS). Jde o projekt inspirovaný podobnými solidárními sítěmi ve světě, mezi něž patří například u nás často zmiňovaná Seattle Solidarity Network. MSS je rovnostářsky strukturovanou sítí pracujících, nezaměstnaných a studentů. Sdružujeme se, abychom hájili naše zájmy prostřednictvím kolektivní akce a vzájemné pomoci.

Pole naší působnosti je velmi široké. Jsou jím ulice, školy, pracoviště, sousedství a další místa, kde dochází k organizovanému útlaču ze strany šéfů či pronajímatelů a je možné se mu zde také organizovaně bránit.

Organizujeme se za účelem vzájemné pomoci. Osamocení jedinec je proti jednání šéfů a pronajímatelů bezbranný. Kolektivní vzdor a solidarita se však mohou stát účinnými nástroji obrany.

Trápí tě nezaplacená mzda? Nedobrovolné přesčasy? Zvyšování nájemného? Nevrazená kauce? Nebo máš jiný podobný problém se šéfem či pronajímatelem bytu? Kontaktuj Asociaci Alerta a zapoj se do MSS.

Společně s tebou problém prodiskutujeme a posoudíme, jak jsme schopni pomoci s jeho řešením. Jako první krok volíme předání tvých (a v tom momentě již kolektivních) požadavků odpovědné osobě s lhůtou na jejich splnění. Informujeme ji také, že se v případě angažuje MSS, která je připravena učinit další kroky. Jaké kroky to budou, záleží na tobě, na reakci protistrany i našich možnostech.

MSS je připravena pro dosažení cílů použít osvědčené metody, které v minulosti pomohly vyhrát drobné i větší spory mnoha lidí po celém světě. MSS však není charita, ale síť vzájemné pomoci. Znamená to, že nebudeme řešit spor za někoho a bez něj, ale jedinec v součinnosti s ním. Vítejte tedy aktivní participace osob, v jejichž sporech se angažujeme.

Pokud tě naše iniciativa zaujala, napiš nám na alerta@safe-mail.net nebo zavolej na tel. číslo 605 929 623.

Neděláme si iluze o tom, že by samotné protestní e-maily mohly být velkým nátlakem na firmu. Přesto jde v kontextu celkového boje o významný krok. Bezpochyby byly nezanedbatelným signálem, že Žanetin boj je připraveno podpořit mnoho dalších lidí po celém světě.

I když zaslat protestní e-mail nebylo náročné, chtěli bychom poděkovat všem, kteří tak učinili. Velký počet e-mailů nás navíc ještě více motivoval pokračovat v organizaci plánovaných přímých akcí. Potěšily nás také nabídky na uskutečnění protestů před pobočkami Zepteru

v zahraničí, ke kterým mělo dojít v případě, že by firma nadále odmítala splnit naše cíle.

Publikování informací a výzva k solidaritě firmu znepokojily (po uskutečnění prvních přímých akcí muselo být jasné, že se Zepter ocitne v nepříjemné situaci nejen v České republice) a vedení se rozhodlo reagovat. Zvolilo si formu nanejvýš nešťastnou.

REAKCE PRÁVNÍKA

Dne 21. června nám právník Zepteru poslal e-mail, ve kterém označil naše tvrzení za nepravdivá a účelová. Nejenže zpochybňoval, že by Žanetě nebyly vyplaceny provize, na které má nárok, tvrdil také, že na její žádost byly provize vyplaceny na jiný účet než v předchozích měsících. Firma se evidentně vůbec nehodlala zabývat Žanetiny prohlášením, že žádnou žádost nepodala, ani podezřením, že onu žádost podvodným způsobem vytvořil Jiří Ozaňák, aby mohl peníze nechat převést na účet své příbuzné Karolíny Ozaňákové.

Z dopisu právníka byl spíše než snaha řešit nastalý problém cítit pokus zamaskovat jeho existenci a prostřednictvím výhrůžek nás odradit od dalších kroků. Pokud si vedení Zepteru myslelo, že vyhrožování soudním sporem nás odradí, tak se velmi mylilo. Dopis právníka nás naopak utvrdil v přesvědčení, že další nátlak z naší strany musí následovat již brzy a musí mít podobu přímých akcí.

PROTEST V MOSTĚ

Naše rozhodnutí realizovat přímé akce místo pouštění se do soudního sporu mělo jasné důvody. Spoléháním se na soudy bychom o proces, taktikách a výsledku našeho boje nechali rozhodovat druhé (soudce, právníky...) a ztratili bychom tak nad vlastním bojem kontrolu. Oproti tomu přímé akce nám umožňují být přímými aktéry a společně rozhodovat o každém kroku, který má vést k naplnění cíle. Místo principu zastupitelské moci je tak uplatněna přímá aktivita vycházející z organizační iniciativy kolektivu. Naše volba proto byla jasná: kolektivně tláčit na citlivé místo firmy - tedy na místo, kde vzniká její zisk. V případě Zepteru to jsou pobočky, ve kterých dochází k přímému kontaktu se zákazníky.

Jednoduchými kroky se nám podařilo zjistit, kdy bude v mostecké pobočce probíhat prezentace firemních produktů. Na tento termín (9. července) jsme zmobilizovali část naší skupiny a šelí se před vchodem pobočky. S pikety a letáky v rukou jsme chtěli vyjádřit protest a současně tak informovat o praktikách firmy. Na místě byl vedle dvou žen z Zepteru také manažer Jan Liška. Všechny tři osoby náš protest nemile zaskočil a rozpoutala se dost emocionální „debata“.

Jan Liška během svého projevu reprodukoval nepravdivé stanovisko jako předtím právník. I přes nesouhlasná vyjádření Žanety trval na tom, že sama zažádala o změnu čísla účtu, kam byly provize odeslány. Jako nadřazený Žanety i Ozaňáka měl přitom možnost si skutečnosti ověřit a podvod Ozaňáka odhalit. Místo toho opakovaně tvrdil, že žádost Žanety byla výsledkem její dohody s Ozaňákem. Po opakované výzvě k předložení této žádosti nás Liška odkázal na jiné firemní orgány, které mají mít kom-

petence k předložení takového dokumentu. Řekl, že na e-mail MSS dodá alespoň informace, které dokládají, že Zepter Žanetě vyplatil vše, na co měla nárok. To však neudělal.

Žaneta tedy odeslala na firemní kontakty žádost o zaslání kopie její údajné žádosti o změnu čísla účtu, na který měly být provize připisovány. Ani tentokrát nic takového předloženo nebylo. Reakcí Zepteru bylo mlčení.

PŘÍMÉ AKCE V PRAZE

Jelikož mostecký protest nevedl k vyplacení provizi na Žanetin účet, následovala 6. srpna další akce. Nyní ale již na rušné ulici v centru Prahy, kde má Zepter svůj obchod. Před zahájením protestu vstoupili dva lidé z naší skupiny do prodejny a informovali prodavačku o akci před vchodem. Zároveň zdůraznili, že není namířena proti ní ani proti mandatařkám či mandatařům, ale proti (ne)jednání vedení firmy, které umožnilo podvodné vyplacení provizi jiné osobě než Žanetě, která na ně měla nárok.

Zatímco protest vzbudil u přítomných osob z Zepteru rozruch, velká část kolemjdoucích reagovala velmi pozitivně. Několik lidí se dokonce rozhodlo s námi setrvat na místě a aktivně se zapojit. Rozdávání informačních letáků a projev zesílený megafonem evidentně osoby z Zepteru znepokojovalo.

Po chvíli nás oslovil Petr Uhlík z Zepteru a nabídl nám možnost setkat se s zástupci firmy u jednoho stolu. Do té doby se Zepter přímému kontaktu s námi vyhýbal. Návrh jsme proto považovali za první ústupek firmy. Nicméně bylo nutné se poradit s celou skupinou o tom, jak k návrhu přistoupit. Souběžně s interní diskusí na toto téma i nadále probíhaly protesty, aby tlak na firmu neochabl. Další akce se konala k nelibosti Zepteru hned druhý den na stejném místě.

PŘÍMÉ AKCE V BRNĚ A BRATISLAVĚ

Ve čtvrtek 8. srpna odpoledne proběhla akce před brněnskou pobočkou Zepteru. Ta se sice nenachází na rušné ulici, ale přesto se nám podařilo oslovit mnoho lidí, kteří ochotně naslouchali a často otevřeně vyjádřili podporu našim snahám. Náš protest evidentně přítomné osoby z Zepteru nemile zaskočil. Věděli dokonce i o protestu, který se ve stejný den odehrál v Bratislavě.

Akci v Bratislavě organizovala místní skupina organizace Priama akcia. Protest před business centrem, kde pobočka Zepteru sídlí, neunikl pozornosti množství kolemjdoucích, přičemž i zde někteří z nich vyjádřili svou podporu.

VÍTĚZSTVÍ – FIRMA PŘIZNÁVÁ POCHYBENÍ A VYPLÁCÍ PROVIZE

Následující den dopoledne se opakovala přímá akce v Brně a jak se brzy ukázalo, dalších již nebylo potřeba. Během akce se s námi totiž telefonicky spojil generální ředitel Zepteru Michal Jílek. Nejprve apeloval, ať ukončíme protesty a co nejdříve si domluvíme osobní schůzku se zástupci firmy. Když bylo jasné, že reálně hrozí pokračování protestů, Jílek učinil významný ústupek. Konečně přiznal, že Jiří Ozaňák nechal podvodným způsobem převést provize Žanety G. na účet Karolíny Ozaňákové. Následovala omluva a slib, že ještě tento den budou firmou Zepter na Žanetin účet převedeny provize v hodnotě 6782 Kč. Generální ředitel Zepteru slib dodržel. Bylo zřejmé, že tento spor skončí naším vítězstvím.

Několik dnů po vyplacení provizi ještě v Mostě následovalo setkání tří osob z MSS s generál-

ním ředitelem Zepteru Michalem Jílkem a manažerem Janem Liškou, během kterého jsme si vyjasnili rozdíl mezi požadovanou a vyplacenou výší provizi. Rozdíl vznikl proto, že Jiří Ozaňák poskytl Žanetě živé a zavádějící informace o systému provizi. Ozaňák jako Žanetin nadřízený měl povinnost poskytnout jí potřebné informace, což neudělal a následkem toho byly Žanetiny propočty chybné.

Pochybení v propočtech částky však nic nemění na faktu, že manažer Zepteru podvodným způsobem připravil Žanetu o provize a vedení firmy se tím nehodlalo zabývat a naopak opakovaně tvrdilo, že mandatařce byly vyplaceny všechny provize, na které měla nárok. Je evidentní, že vedení firmy přiznalo existenci problému a zjednálo nápravu jen díky našim nátlakovým akcím. Není pochyb, že bez nich by Žaneta nezískala to, na co měla nárok, podvodné jednání Ozaňáka by bylo dále kryto a vedení firmy by se tvářilo, že je vše v pořádku.

Vedení Zepteru bude mít nyní možná tendenci přehodit veškerou zodpovědnost na Jiřího Ozaňáka a umýt si tak nad celou věcí ruce. Je nicméně nepopíratelné, že nešlo jen o selhání jednotlivce, ale i mnoha dalších osob napříč firmou. Její chybou bylo, že interní firemní politika vůbec umožnila uskutečnění Ozaňákovy

podvodu. Navíc pasivita firmy a neochota problém řešit vedly k tomu, že spor trval tak dlouho. Mohl přitom být snadnými kroky vyřešen již krátce poté, co Ozaňák podvod provedl.

KDYŽ MALÁ SKUPINA DĚLÁ VELKÉ VĚCI

Na podvod Ozaňáka jsme v průběhu sporu upozorňovali mnohokrát, ale teprve až když jsme ohrozili zisky a firemní image Zepteru, se tím začalo vedení firmy zabývat a zjednálo nápravu. Ukázalo se, že pokud se akce zaměří na citlivá místa, pak i malá skupina odhodlaných lidí dokáže dostat na lopatky takového obra, jako je nadnárodní korporace Zepter. Naše praxe potvrdila, že k vítězství není nutně potřeba velmi početná organizace, ale především velká dávka odhodlání, sebevědomí a strategie nátlakových přímých akcí.

Praktiky, jako je nevyplacení mezd, jsou důsledkem kapitalistických vztahů a nejsou ničím výjimečným. Pro nás to znamená, že pokud se neorganizujeme, je pro šéfy snadnější nás okrádat, ponižovat a vykořisťovat. Ve sporu s firmou Zepter jsme ukázali pozitivní příklad toho, že je možné se bránit a dosáhnout svého, když konáme kolektivně.

Nabyli jsme zkušenosti, díky kterým budeme na budoucí spory připraveni ještě lépe. Praktická zkušenost je totiž vždy pevnějším stavebním základem než pouhé teoretické teze nastudované z publikací. V tomto případě navíc jde o zkušenosti získané prostřednictvím aktivit, které lze jednoduše zopakovat téměř kdekoli v Česku i jinde ve světě. Víme nyní, že námi zvolená strategie funguje, a to i v malém počtu zúčastněných osob. Víme také, že není finančně a organizačně náročná. Není tedy důvod, proč naše zkušenosti nevyužít jako spojnicí k dalším a mnohem významnějším vítězstvím.

SEBEVĚDOMÍ A ODHODLÁNÍ

Vedle nabytých zkušeností je nezanedbatelný také motivační efekt, který se projevil v průběhu boje a po jeho skončení ještě více zhmotněl. Spor s vítězným koncem se jednoduše stává hybnou silou, která nás žene kupředu a díky které roste naše odhodlání pouštět se do dalších sporů. Pochopitelně to souvisí se sebevědomím, které díky vítězství sílí. Úspěch odbourává pocity bezmoci a stimuluje vědomí, že organizování se má svůj pozitivní význam, který můžeme společně zúročit.

Otázka sebevědomí je podle nás velmi důležitá. Již před vznikem MSS se ozývaly pochybovačné hlasy našich přátel, které tvrdily, že organizovat efektivní solidarní síť v Mostě je odsouzeno k nezdaru. „Nejsme přeci v zemi se zakořeněnou kulturou vzdoru,“ dodávaly tyto hlasy. Pokud bychom je poslechli, pak by naše „aktivita“ spočívala jen v pasivním čekání na lepší budoucnost, která by nikdy nepřišla. Sebevědomě jsme však šli do boje, ten jsme vyhráli a naše sebevědomí tím ještě více narostlo, stejně jako odhodlání pouštět se v budoucnu do větších sporů.

Spor MSS s firmou Zepter v praxi potvrdil, že řešit problémy kolektivně znamená řešit je efektivně, zatímco řešit je individuálně znamená být v nevýhodné a zranitelné pozici, což původci problémů vždy rádi využijí ve svůj prospěch. Dokud Žaneta jednala individuálně, vedení firmy necítilo tlak, který by ho dotlačil k jednání v Žanetin prospěch. Tento tlak získal reálnou podobu až poté, co Žaneta začala jednat coby součást kolektivu Mostecké solidarní sítě.

PLAY FAST OR DON'T

ROZHOVOR S ORGANIZÁTOREM ZNÁMÉHO HC/PUNK FESTIVALU

VĚTŠINA LETNÍCH FESTIVALŮ LÁKÁ NÁVŠTĚVNÍKY FORMOU BILLBOARDŮ A DALŠÍCH KOMERČNÍCH REKLAM, U VSTUPU VÁM OCHRANKA ODLEHČÍ OD VLASTNÍHO OBČERSTVENÍ, TAKŽE MUSÍTE KOLEM REKLAM SPONZORŮ ZAMÍŘIT K OBCHODNÍKŮM S PIVEM A KLOBÁSAMI. NAJDOU SE ALE I TAKOVÉ, CO SE NETOČÍ KOLEM PENĚZ, FUNGUJÍ NA PRINCÍPECH DIY (UDĚLEJ TO SÁM), MAJÍ MYŠLENKOVÝ PŘESAHA A BENEFIČNĚ PODPORUJÍ RŮZNÉ PROJEKTY. JEDNÍM Z TAKOVÝCH JE I FESTIVAL PLAY FAST OR DON'T, JEHOŽ 10. ROČNÍK PROBĚHL 19.-20. ČERVENCE 2013 V HRADCI KRÁLOVÉ. JEDNOMU Z JEHO ORGANIZÁTORŮ, ONDROVI, JSME POLOŽILI PÁR OTÁZEK.

Letos jste završili desátý ročník „Playfastu“, vzpomínáte často na první ročníky festivalu, který si bezpochyby v Evropě vybudoval slušné jméno? Co pro tebe znamená desáté výročí?

Desáté výročí znamená hlavně to, že festival nepřetržitě deset let funguje, má fajn ohlas od lidí, kteří na fest cestují z celé Evropy, a velký ohlas kapel, které přijíždějí opravdu z celého světa. Díky těmto dvěma aspektům máme motivaci pokračovat dál a věnovat festivalu svůj volný čas, prožít si všechny ty nervy a starosti s pořádáním. Ohlas od lidí a kapel je totiž jediná přidaná hodnota, kterou „vyděláváme“, a pro nás to je zásadní motivační složka. Festival se občas sice potácel nad propastí díky slabší návštěvnosti (třeba loňský rok) nebo radikálnímu prodělků (druhý ročník, který se konal ve Svojsčicích), ale vždycky ta motivace pokračovat dál převládala všechna ta různá negativa a přikročí.

Na první ročníky nijak nevzpomínám, nejsem nostalgik a jsem „tady a teď“. Spíš si v hlavě přemítám, co je třeba udělat jinak po aktuálním ročníku a co připravit pro ročník příští...

Návštěvník hned na první pohled pozná, že se PFOD od ostatních festů liší. Žádná ochranka, žádné prohlídky batohů, stage diving, domácí kuchyně, někteří si dokonce vozí vlastní alkohol. Případá mi, že člověk zaplatí 700 a může si de facto dělat, co chce. V čem se ještě váš festival liší?

V čem se liší? To by měl každý návštěvník posoudit sám, ale z mého pohledu organizátora se opravdu snažíme co nejvíce zachovat myšlenku DIY, na které je celá koncepce festivalu postavena. Nemáme žádné sponzory, naprosto zásadní věcí je absence ochranky, kdy pořád doufáme, že se „naše“ obecnost nemusí šacovat, nemusí se mu určovat pravidla, kde smí stát a kde ne. To je třeba jedna z věcí, která mě irituje na ostatních festech, kde ti v nesnesitelném horku z batohu vyhazují nebezpečné věci jako PET láhev s minerálkou apod. Snažíme se kapelám poskytnout co nejlepší podmínky. Neřešíme, jestli jsou kapely extra známé, podporujeme mladé kapely a nezavedená jména. Snažíme se festival obohatit různým zpestřením - ze začátku byla druhá stage, kde hrály třeba pomalé kapely nebo pouze české fastcore kapely. Letos byla moc fajn afterpárty, kde jsme se snažili namíchat úplné stylové kotrmelce à la politický hip hop oproti třeba noise core. Podporujeme malé pivovary, kdy točime piva malých značek a různých pivních speciálů (a ne evropského typu Gambrinus). Jídlo je čistě veganské/vegetariánské a vaří ho lidé zapojení do různých organizací bojujících za práva zvířat nebo v antifašistických aktivitách. Podporujeme Good Night White Pride, všechny kapely, které na festu hrály, mají jasně vymezený postoj vůči rasismu, fašismu, sexismu a nechceme na festu takové ty rádobý sranda kapely, ale spíš jasně politicky vyhraněné. Nikdy u nás nehrála např. gore grind kapela a tak to chceme zachovat i v budoucnu. Měli jsme několik přednášek, např. od Alerty na téma třídění odpadů, workshop na DIY sitotisk, různé další přednášky, výstavy fotek a určitě rádi přivítáme jakýkoli nápad na přednášky/workshopy/politická/ekologická témata, která by nebyla čistě o hudbě.

Je to prostě festival, co dělají pankáči pankáčům, všichni stojíme na stejné straně barikády a to je to, o co tu jde. No gods, no masters.

Nejde si nevšimnout „exkluzivity“ nemála formací. Některé kapely hrají jen na PFOD a v Evropě vůbec poprvé. K tomu to nejlepší z domácí scény. Jde to vůbec dohromady, kvalita a DIY?

Na to je různý pohled. Festivalové obecnost chce hlavně velká jména, to je pro ně zásadní věc. Postě jako hlavní kapelu Napalm Death, kteří pak o pár měsíců později jedou „Czech winter tour“ a hrají pomalu v každé vesnici, ale pro rozhodování lidí k účasti na festu má jejich přítomnost zásadní podíl. To je opak našeho festivalu. Nechceme dělat festival stylem několika „headlinerů“, co se doplní nějakou vatou tak, jak nám na fóru občas někdo radí, ale snažíme se dotáhnout zajímavě,

vzácné kapely z celého světa, které kolikrát přiletí zahrát jediný exkluzivní koncert. Myslím, že jsme jediný festival, který je ochotný platit letenky kapelám jako Sudor, Hell Division nebo Counterblast, všechno čistě kapely pro fajnšmekry. Máme radost, když se ten výlet podaří zrealizovat pro takhle „maličkou“ kapelu zdaleka, a nehledíme prostě jenom na možný profit z festivalu a velkých jmen (= větší návštěva). Snažíme se kapelám poskytnout dobré podmínky, které na ostatních festech už zdaleka nejsou běžným standardem. Nejvíce si vážím ruských Fatum, kteří přijeli vlakem a strávili ve vlaku neuvěřitelnou porci času.

Jinak DIY a kvalita - vůbec nechápu, proč by se DIY nemělo rovnat kvalitě. Neznamená přece, že když je něco DIY, tak to bude automaticky méně kvalitní než ta „profí“ věc. To si takhle vyložili metalisti, kteří si právě hrají na to „profesionálně“, haha...

Denně se lidé, kapely, organizace, umělci atd. rozhodují, zda zůstanou v undergroundu, budou si věci dělat po svém (= podstata DIY) a nebudou se upisovat agentům, velkým major labelům, dnes i sponzorům ve formě automobilky Toyota Scion, viz dnešní sponzor metal/grind/HC scény ve formě vydávání nahrávek či pořádání koncertů od dceřiné společnosti Toyoty Scion, tady jako Scion Audio Visual), a odmítají tenhle masový korporátní průmysl, mamon, profit a styl fungování. Spousta hudebních labelů, umělců, kapel, malířů, fotografů strčí veškerá zavedená jména svým uměním a talentem do kapsy, ale fungují v DIY scéně po svém.

Kolik je potřeba lidí k uspořádání tak velké kulturní události? Jakým způsobem přijímáte rozhodnutí? Kolektivně, nebo má každý na starost určitou věc a „šéfuje“ si ji sám? Co se vám při organizaci osvědčilo a co ne?

Vše rozhodujeme kolektivně, píšeme si stovky mailů během roku, hehe. Tři jsme jako hlavní organizátoři a každý z jiného města. Všichni tři pracujeme po celý rok hlavně na propagaci a bookování kapel, koncepci festu, komunikaci s kapelami, lidmi atd., kteří píšou na naše kontakty. Rok od roku je ta korespondence větší a větší, ještě se neodehrál ani ročník 2013 a kapely se už ptají na možnost hraní v roce příštím, trochu bláznivě.

Každý má na starosti určitou věc (bookování kapel, pronájem letiště, tisk letáků, grafiku, merchandise, update webu a facebooku, propagaci, vyřizování pošty atd.) a celkem to s občasným zaskřípáním funguje.

Na festu máme už víceméně stálý tým, což jsou lidé v podstatě z hard-core/punk scény, kteří pomáhají na barech, u vstupu, s úklidem, s udržováním stage, hlídáním hangárů atd. Díky moc všem.

Spousta lidí si myslí, že první, na co svobodný kolektiv narazí, je vykradená kasa. Ve skutečnosti je ale největším problémem pasivita, lhotejnost a hlavně to, že lidé nejsou zvyklí přijímat odpovědnost. Řešíte podobné problémy?

Uhhh, tak vykradená kasa rozhodně ne! Máme mezi sebou důvěru a všichni se už nějaký rok známe a v tomhle všem věřím. Pasivita... tak samozřejmě, všichni máme svůj denní job, který nás živí, své koníčky a zájmy, někteří rodiny, dva z nás fungující kapely, label, časák atd. a ne vždy vše hlavně časově klapne tak, jak má. V minulosti jsme v našem týmu museli udělat změny, které nastaly vinou výše zmíněných problémů, ale to bych fakt nechal pod pokličkou...

Co pro tebe znamená DIY? Promítáš ideové tradice hardcore/punkové scény i do svého osobního života, práce, politiky...?

V DIY stylu dělám svůj fanzin *Go And Kill*, který se věnuje internacionální HC/punk scéně a nedávno vyšlo čtvrté číslo. Moje kapela Ly-canthrophy působí také v DIY scéně, vydáváme nahrávky striktně na DIY labelech a hrájeme stejně zaměřené koncerty s DIY kapelami. A pak festival... myslím, že veškerý svůj volný čas trávím HC/punkem a DIY je pro mě životní postoj, nejenom „hudební aktivitou“ a protestem vůči konzumnímu způsobu života.

Pozoruhodné je, že snad všechny kapely, které zvete na festival, mají hluboké antiautoritářské poselství. Proč právě takový výběr?

To je tak nějak přirozený a má to spojitost s DIY hardcore/punkem, který je a musí být antifašistický, radikální, politický a antiautoritářský. Spousta kapel je aktivních ve squattingu, radikální ekologii, v Antifé atd. Je to samozřejmost a ten výběr je nasnadě.

Pořadat tak velkej fest'ák jistě stojí hodně sil. Navíc každý, kdo kdy dělal nějaký koncert, ví, že to představuje velké riziko ztráty vložených peněz. Ve finále fest'ák běží a ty ani kvůli běhání kolem organizačních záležitostí nemáš čas mrknout na kapely. Proč to vůbec děláš a kde na to bereš sílu? Jak bojuješ se syndromem vyhoření?

Po druhém ročníku jsme to de facto zabalili. Pozvali jsme legendární fastcore kapelu z USA Hellnation, platili drahé letenky a pronájem areálu. Prodělali jsme nemalé peníze, museli si vzít úvěr od banky, a tím festival skončil s drazí zaplacenou negativní zkušeností. Dluh jsme spláceli ze svého a po čase jsme dostali nabídku na spolupráci od kluků z Hradce, a tak vstal festival v podstatě z mrtvých. To byla největší negativní zkušenost, co se týče ztráty peněz. Svoji část letenek jsem navíc platil z půjčky další bance, kdy jsem měl daný obnos připravený na koupi svého prvního auta. Pak jsem neměl ani auto, ale dluh mi dvakrát narostl. Takže je to velké riziko, co se týče financí, a musím to zaklepat na dřevo, že jsme naštěstí nikdy neměli žádné větší problémy, co se týče nějakého jiného průšvihy, který se ti na festu může lehce stát.

Ano, je to obrovská porce času, kterou přípravou festu trávíme, ale festival funguje, má pořád dobrý ohlas a to nám v podstatě dobíjí baterky. Nechci tvrdit, že je to na celý život, ale chut' a sílu na pořádání stále mám, i když syndrom vyhoření se tu a tam vyskytne... ale to zná každý, kdo něco někdy dělal.

A co propagace? Jakým způsobem ji zajišťujete? Co se vám v minulosti osvědčilo a co ne?

Propagace je samozřejmě stěžejní záležitost a v ní máme pořád velké rezervy. Nejsem moc familiární se sociálními sítěmi, ale snažíme se udržovat facebookové stránky, naše web stránky; snažíme se info rozesílat na všemožné HC/punkové webziny, blogy, fóra po celé Evropě; máme síť známých labelů a distributorů po celé Evropě, kteří distribuují letáky; punkové bookovací agentury, které vozí kapely na tour, nám vylepují plakáty; a pak pomáhají lidi, kteří se sami ozvou a s propagací pomůžou; doma samozřejmě spřízněné labely a distribuce, obchody à la Rekoman-do či Voltage ad. Všem moc děkujeme.

Osvědčilo... to se nedá ani říct přesně, jestli se nějaká forma promotion osvědčila extrémně lépe či hůře. Návštěvnost je podle mě daná hlavně složením kapel, datem, místem konání a jménem (co se zavedenosti týče) festivalu.

Místní buňka ČSAF na Playfastu provozuje jeden stánek s občerstvením. Díky tomu získáváme nemalé finanční prostředky na podporu publikačních projektů jako zpravodaj Zdola a čtení od dětí Klíčení. Poskytujete prostor i nějakým jiným kolektivům?

Ano, ČSAF u nás mají stánek dlouhodobě a kromě nich vaří nebo prodávají svoje produkty další kolektivy - Food not Bombs nebo Vegan Food Crew, kde jde výdělek na dobrou věc (např. benefity) nebo na ABC. Kromě nich ale vaří i lidi z kapel nebo labelů, kteří vydělané peníze můžou použít na své aktivity v HC/punk scéně, tisk letáků, plakátů, zalepit prodávky z koncertů, vybavit punková místa, na kterých pořádají koncerty nebo přednášky... Chceme dát prostor lidem, kteří to nějakým způsobem vrací zpátky do DIY scény, a o to jde především.

Chtěl bys něco vzkázat čtenářům Existence, popřípadě těm, co vyvíjejí podobné aktivity jako ty nebo by se do nich chtěli pustit?

Ať se do toho pustí, hardcore/punk znamená aktivitu, ne sezení u televize nebo facebooku. Je to skvělá možnost, jak mít kapelu, vydat si nahrávku, uspořádat si tour. To neberte jako kázání, ale byl bych rád, kdyby nás bylo víc a DIY hardcore/punk přežil i v dnešních těžkých časech soupeření s lákavým dosahem sociálních sítí a všeobecně s internetem. Pokud jste někdy navštívili Playfast, tak vám posílám velký dík!

Díky za rozhovor, přeju hodně sil a odpovědných účastníků do dalších ročníků.

Díky moc za podporu, přeju vše nej čtenářům i tvůrcům Existence, ať se daří.

PROGRAMOVÉ MINIMUM ČSAF

CO SE NÁM NELÍBÍ?

Na jedné straně je to kapitalistický systém, který vytváří nerovnosti - chudobu většiny lidí vedle bohatství hrstky privilegovaných - a vede tak k jasné sociální nespravedlnosti a útlaku. Na straně druhé stát, který již ze své historické podstaty slouží především privilegované menšině k ochraně jejího bohatství a zájmů. I tzv. zastupitelská demokracie ve skutečnosti nezastupuje vůli obyčejných lidí, ale zejména zájmy mocenských elit. To se ještě výrazněji projevuje v nadnárodních politických a finančních organizacích, jejichž rozhodovací centra jsou vzdálená hlasům lidí a mnohem vstřícnější k lobbistickým tlakům.

Nejenže má tento systém dopad na sociální postavení lidí, přináší s sebou i postupnou devastaci životního prostředí a degradaci člověka a jeho kultury prostřednictvím všudepronikající propagace konzumentůvých návyků a egoismu. Zatímco jsou odstraňovány bariéry pro pohyb kapitálu, kterým disponuje omezená skupina, stále více jsou prakticky omezována sociální a politická práva obyčejných lidí, která jsou

protichůdná zájmům ekonomických a politických elit, a prohlubuje se technologicky stále dokonalejší systém špehování a kontroly.

Nejde ale jen o systém, který každodenně zažíváme tady a teď, jde o každé zřízení založené na principech autority, hierarchie a moci, které shora lidem přímo či nepřímo diktuje, jak mají žít. Principy nepřirozené autority, diskriminace a dominance jsou nám cizí i v rovině vztahů mezi lidmi.

CO BYCHOM RÁDÍ?

Jsmo přesvědčení, že alternativa je možná. Nejsem sociální inženýr ani dogmatici, abychom tvrdili, jak by měla přesně vypadat. Chceme o alternativách především vyvolat diskusi. Jako anarchisté a anarchistky se však domníváme, že má-li jít o skutečnou alternativu a ne o pouhou variaci na poznané autoritářské systémy (kapitalismus, bolševismus apod.), měla by být založena na následujících principech: samospráva (každý se může podílet buď přímo, nebo prostřednictvím úkolovaných a kdykoli odvolatelných zástupců na záležitostech, které se jej týkají), svoboda (každému je

umožněn jeho osobní rozvoj, pochopitelně s respektováním svobody druhých) a sociální spravedlnost (spravedlivá organizace ekonomiky, která by měla uspokojovat potřeby každého místo toho, aby sloužila zisku úzké skupiny).

Naším cílem je emancipovaný člověk žijící ve společnosti založené na uvedených principech, kde se může plnohodnotně spolupodílet na jejím fungování a v co největší míře rozhodovat o svém životě.

JAK NA TO?

Abychom se mohli postavit tomu, co se nám nelíbí, a pokusit se realizovat to, co bychom rádi, cítíme potřebu spojit se v tomto snažení. Proto také vznikla Československá anarchistická federace (ČSAF) fungující na principech, které odpovídají našim cílům, tedy principech svobody, solidarity a volné dohody.

Činnost ČSAF se odvíjí od přání a možnosti každého, kdo se v jejím rámci zapojí, a nabývá různých podob od veřejných protestů, přes diskuse a osvětovou činnost až po realizaci rozmanitých samosprávných projektů.

JE NÁS VÍC, NEŽ MYSLÍME. JEN SE NEDOKÁŽEME NAJÍT

Naše komunita se již řadu let pokouší propagovat ideje anarchismu napříč celou společností. Snažíme se k tomu používat mnoho různých forem. Už z podstaty anarchopacifismu nedělíme společnost na jedny a druhé. Společnost vnímáme jako celek, v kterém funguje mnoho mechanismů a vazeb. Ty nelze vnímat jako samostatné jevy, ale jako „slachy“ rozhybávající celý systém. Je samozřejmé, že ne všechny se opírají čistě o „nezdravé“ principy.

Anarchismus vždy byl a bude především nekompromisní kritikou. Kritikou nejenom státu, ale i všeho narušujícího svobodu jednotlivců nebo celých skupin. Kritikou diskriminace ve všech jejích podobách. Beztrždnost, rovnostářství jsou výsledkem této kritiky, proto není v převážné většině smyslem našich aktivit přetvářet společnost přímo, ale inspirovat ji, aby se přetvářela sama („*Nechceme emancipovat lidi, chceme, aby se emancipovali sami*“, jak řekl E. Malatesta). Být katalyzátorem tohoto procesu je bezesporu jednou z nejdůležitějších funkcí anarchistického hnutí. To akceptuje naprostá většina aktivistů i teoretiků.

Vycházejíc z této myšlenky se anarchistické hnutí snaží podporovat veškeré emancipační a pokrokové iniciativy ve společnosti. Zprávy bezpečnostních složek o stavu hnutí nevaří z vody, když mluví o „infiltracích“ různých iniciativ v rozličných oblastech aktivismu. Chybou je pouze pojmenování. Nejedná se totiž o infiltraci v pravém slova smyslu. Je to PODPORA těchto iniciativ. To, že se mnohdy jedná o podporu „skrytou“, je způsobeno snahou nepoškodit tyto aktivity spojováním s anarchismem (v očích represivních složek) a naopak.

Pokud se trochu podrobněji rozhlédneme po nezávislých aktivitách jak v ekologické, tak so-

ciální oblasti, najdeme velmi málo takových, v kterých by nebyli přítomni někteří z aktivistů či aktivistek pohybujících se v anarchistickém hnutí nebo vycházejících z něj. Bohužel mnohdy se k takovým lidem nemalá část hnutí zachová macešsky. V nepochopení toho, že jejich aktivita je v naprostém souladu s ideami anarchismu, je začnou považovat za jakési zrádce. Navíc se mnozí z nich, díky svým zkušenostem s aktivismem stávají „tahouny“ těchto iniciativ a nezbyvá jim už tolik sil pro hnutí samotné. To pak u mnoha neinformovaných „brt and sist“ budí dojem upadajícího zájmu. (Samozřejmě jsou také případy, kdy lidé opravdu opustí anarchistické hnutí a odejdou se realizovat jinam.)

Pokud se setkáváme s tímto přístupem k lidem, kteří aktivně v hnutí pracovali či ještě pracují, jaký je potom přístup k „novým tvářím“ objevujícím se právě při těchto aktivitách? Odpovědět si asi dokáže každý sám. Je pochopitelné, že aktivisté pohybující se na hranici legality musí dodržovat jistá bezpečnostní pravidla. Mezi ně určitá dávka ostráživosti bezesporu patří. Vždy to chce ovšem zůstat nohama na zemi. Šířování zpráv o dumpstrování před supermarketem není konspirace, ale paranoia. Stejně tak legitimní je i obava u „nových lidí“ z dostatečného pochopení základních ideových rámců. Tomu se zvláště v době rozmáhajících se „bludů“ vydávaných za anarchismus (anarchokapitalismus, nacionalistický anarchismus) není co divit. Neměla by se ovšem změnit ve vytváření strážců „ideové čistoty“.

Pokud dokážeme najít rozumný kompromis, otevrou se nám naprosto nové možnosti. V naší komunitě díky její otevřené podobě spolupracujeme s velkým množstvím skupin i jednotliv-

RUBRIKU „VIDÍME TO JINAK“ PŘIPRAVUJE SKUPINA VOICE OF ANARCHOPACIFISM (VAP). VAP JE VOLNÁ KOMUNITA HLÁSÍCÍ SE K IDEÁM ANARCHISMU A ANTIAUTORITÁŘSTVÍ. NEMÁ ŽÁDNÁ PEVNĚ DANÁ NÁZOROVÁ „MINIMA“ A VEŠKERÉ IDEOLOGICKÉ ZÁKLADY JSOU VYTVAŘENY NÁZOROVÝMI PRŮSEČÍKY JEJÍCH ČLENŮ A SPOLUPRACOVNÍKŮ. ODMÍTÁ NÁSILÍ JAKO PROGRAMOVÝ PROSTŘEDEK SPOLEČENSKÉ ZMĚNY. VĚTŠINU IDEJÍ ČERPÁ Z ANARCHOPACIFISMU A OSTATNÍCH ANARCHISTICKÝCH SMĚRŮ. SNAŽÍ SE PODPOROVAT VEŠKERÉ AKTIVITY, KTERÉ POVAŽUJE ZA PŘÍNOSNÉ A VEDOUcí KE SPOLEČNOSTI ZALOŽENÉ NA SVOBODĚ A ROVNOSTI.

ců. Někteří jsou si názorově hodně vzdáleni a dokážou zaujmout shodný postoj třeba jenom u jednoho tématu. To ovšem není důvod, aby spolu právě na tomto tématu nespocovali.

Zkušenosti ukazují, že člověk, který původně působil třeba jen v oblasti environmentálních témat, se časem zapojuje i do aktivit věnujících se dalším tématům. Tato otevřená podoba totiž částečně supluje i sebevzdělávání v oblastech, jež aktivistovi nepřipadaly příliš zajímavé. Je sice dost organizačně náročné udržet podobný zdánlivě nesourodý kolektiv v dostatečné akceschopnosti, to je ovšem už trochu jiné téma.

A co dodat na závěr? Snad připomenout souvislosti společenského vývoje. Uvědomit si, že cesta k svobodné, rovnostářské společnosti je cesta všech lidí. Nejenom anarchistů.

VOICEOFANARCHOPACIFISM.NOBLOGS.ORG

K DŮSLEDKŮM VYKOŘIŠTĚNÍ A FRUSTRACE

Pochody proti Romům ústící v pokusy o pogrom jsou stále častější. Rasisti, neonacisti a ostatní demagogové jsou ve svém živlu a mnozí „obyčejní lidé“ mají pocit, že konečně našli u někoho zastání. Nepřehlédli to, kam jejich kroky po boku rváčů vedou. Nechávaní se vést vztekem a ten je jim hlavním rádcem. Nevadí jim, že je daleko nedovede. Nejenže to nevidí, ale ani nechťejí vidět. Impulzivní prvoplánové reakce mají svoji sílu, kterou oni sami v běžném životě plně neobjeví jen těžko zažijí. Je toho málo, co můžou v zastupitelské demokracii, podloměné ekonomickou krizí a prolezlé korupcí, ovlivnit. Často není o mnoho víc toho, co by ovládali ve svém osobním životě a mikrosvětě. Dluhy, strach o práci nebo dlouhodobá nezaměstnanost jsou v mnoha regionech denním chlebem většiny.

Průvihem není jen úměra mezi krátkodobým pocitem moci jedněch a strachem druhých, ale také posouvání hranic toho, co je širší společností akceptováno. Z rasistických nadávek a výkřiků o vyhaném nastavení sociálních dávek pro Romy se plynule přešlo k výhrůžkám a fyzickým útokům. Razantnějších společenských odsudků protiromských pochodů se až na výjimky nedostává. Protože se někomu hodí? Nebo proto, že je pro leckoho výhodnější se jimi nezabývat?

Otázkou je, jak dál. Určitě je tady potenciál lidí, kteří zůstávají nohama na zemi a s pogromy nesouhlasí. Těžko od stolu říci, jak je velký

a určité záleží také na situaci v konkrétním kraji. Na mnoha místech se každopádně podařilo postavit se neonacistům a jejich doprovodu už nyní. A to je to podstatné. A nehraje velkou roli, z kolika procent byli účastníci sami Romové. Snahou by měla být podpora myšlenky, že rasismus a genocidní snahy nemají ve společnosti místo - a to z pozice úcty k životu a člověku, ne národu nebo etniku.

I mezi Romy samotnými se najdou lidé, co bídou zneužívají, když třeba těží z lichvy, obchodu s chudobou a podmínkách, které jsou nedůstojné lidského života. V mnohém jejich životy ovlivní víc než sami rasisté - udržují je tam, kde jsou, zatlačují je ještě níž, když to jde. Hlavně když to vynáší. Snaží se skrze svou moc ostatním Romům určovat, jak mají vypadat jejich životy. Odpor proti rasismu by neměl stát na etnických základech - Rom Romovi nemusí být kvůli svému původu zákonitě lepším „bratrem“ než kdokoli jiný. Nepřizíváme teze o lepším romském srdci, stejně jako společně odsuzujeme ty o lepší bílé barvě kůže. A postavme se společně proti různým typům násilí a útlaču. Nejen tehdy, „když je oheň na střeše“. Cesta je pro všechny stejná.

ABC

ANARCHISTICKÝ ČERNÝ KŘÍŽ JE CELOSVĚTOVĚ ROZŠÍŘENÁ INICIATIVA, KTERÁ SE V RÁMCI ANARCHISTICKÉHO A ŠIRŠÍHO ANTIAUTORITÁŘSKÉHO Hnutí STARÁ O POMOC A PODPORU STÍHANÝM A VĚZNĚNÝM AKTIVISTŮM A AKTIVISTKÁM. VĚNUJE SE INFORMOVÁNÍ O JEDNOTLIVÝCH KAUZÁCH, SHÁNĚNÍ PRÁVNÍ A FINANČNÍ POMOCI STÍHANÝM A PROJEVŮM SOLIDARITY VĚZNĚNÝM.

RUSKÝ ANTIFAŠISTA JURIJ CHARČENKO ODSOUZEN NA TŘI A PŮL ROKU

Soudkyně moskevského obvodního soudu Tatjana Kovalevská odsoudila antifašistu Jurije Charčenko ke třem a půl letům ve věznici s přísným režimem, jak uvedly noviny *Novaja gazeta*. Charčenko byl odsouzen v případě napadení dvou nacionalistů. Vzhledem k době, kterou strávil odsouzený ve vazbě, mu z trestu zbývá rok a půl. Charčenkovi advokáti zvažují podání odvolání.

Dále soud rozhodl částečně vyhovět civilní žalobě podané poškozeným Vladlenem Suminem na částku 880 tisíc rublů. Charčenko musí poškozenému zaplatit 300 tisíc rublů.

Charčenko byl uznán vinným za to, že s organizovanou skupinou neidentifikovaných osob 4. července 2010 napadl Sumina a Vladimira Židousova, čímž spáchal trestný čin výtržnictví a těžkého ublížení na zdraví. Poškození ihned po napadení nedokázali nikoho identifikovat, ale téměř po roce našli na internetu fotografie, na kterých poznali jako útočníky Charčenko a Denise Solopova. Solopova do případu zatahnout nemohli, protože byl v době napadení v zahraničí. Federální bezpečnostní služba Ruska potvrdila pravost záznamu o výjezdu v jeho cestovním pasu. Charčenko v době rvačky vystupoval na koncertě v klubu, bez ohledu na toto alibi byl však v červnu 2011 uvězněn.

Charčenkův advokát Michail Trepaschin považuje případ za zcela vykonstruovaný s poukazem na to, že obvinění je založeno pouze na svědectví poškozených. Podle něj se Sumin a Židousov při výpovědích pletli a uváděli vědomě nepravdivé informace.

V průběhu jednání soudkyně zamítla většinu žádostí obhajoby. Konkrétně advokáti protestovali proti uznání svědectví z předběžného šetření, protože svědek se nedostavil k soudnímu jednání. Advokáti také žádali o vyřazení předmětů, které nesouvisí s obviněným, ze seznamu věcných důkazů.

Očitý svědek události Fedorenko se u soudu neukázal. Soudkyně přijala rozhodnutí přechíst jeho výpovědi z předběžného šetření. Fedorenko, jenž byl vyslechnut až více než rok po incidentu, uvedl, že viděl skupinu mladých lidí, kteří bili lidi ležící na zemi. Také uvedl, že jeden z nich měl pistoli, z které několikrát vystřelil na ležícího z malé vzdálenosti. Obličej si nezapamatoval.

Trepaschin vystoupil proti zahrnutí Fedorenkova svědectví do spisu. Slova o výstřelech z krátké vzdálenosti nebyla potvrzena ani svědectvím poškozených, ani výsledky balistické zkoušky, uvedl advokát.

ZA PLOTEM A ZA MŘÍŽÍ

Koncem června vyšla na podporu Anarchistického černého kříže (ABC) mezinárodní benefiční kompilace nazvaná *Za plotem a za mříží*. Vedle příspěvů na aktivity ABC vznikla také proto, aby představila takové interpretace z oblasti hip hopu/rapu, kteří ve svých textech zrcadlí tolik potřebné kritické myšlení a osobní angažovanost. Bylo by jen na škodu snažit se je nacpat do nějaké jednotné politické škatulky, všechny však spojuje jedna věc - jedovatá slova, která nenechávají na kapitalistickém systému nit suchou.

Kompilace je dostupná přes Coffee Breath Records, kde si ji můžete stáhnout buď zdarma či přes paypal přispět částkou, jakou uznáte za vhodné.

DIY verze v podobě CD-R s bookletem bude k sehnání přes Chyba Records, v distribuci ABC, v pražském infocentru Salé, v brněnském infoshopu Pelech, na koncertech Křikoticha a na dalších místech. Prodejní cena je na vás - sami si určíte, kolik chcete vězněným aktivistům přispět.

PODPORA INFOCENTRU SALÉ

Vzhledem k přetrvávajícím finančním problémům pražského anarchistického infocentra Salé se jej Anarchistický černý kříž (ABC) rozhodl podpořit solidárním příspěvkem 3000 Kč.

„Podobné prostory považujeme za velice přínosné pro naše hnutí, navíc Salé prakticky od svého vzniku podporuje Anarchistický černý kříž poskytováním prostoru pro přednášky a workshopy či šířením propagačních materiálů.“

KONTO ABC

Chcete-li podpořit stíhané a vězněné (jak u nás, tak v zahraničí - především ve východní Evropě), neváhejte přispět. I malá částka pomůže! Peníze můžete poslat na konto Anarchistického černého kříže:

8760190237/0100

ANARCHISTBLACKCROSS.CZ

ABC DISTRO/LABEL SE PODÍLEL NA VYDÁNÍ EP KAPELY KRÜGER

ABC distro/label je jedním z projektů Anarchistického černého kříže (ABC). Zaměřuje se na vydávání nahrávek kapel, kterým není lhostejný osud stíhaných aktivistů a aktivistek a podporují ABC. Ve spolupráci s dvanácti dalšími labely se naposledy podílel na vydání EP crustové kapely Krüger. Část desek tak putuje jako benefiční příspěvek právě na aktivity ABC.

<http://bandzone.cz/kruger>

**FREEDOM FOR
RUSSIAN ANTIFASCISTS**

IRINA LIPSKAYA
ALEX GASKAROV

Irina Lipskaya,
k. 308
SIZO-6 "Pechatniki"
ul. Shosseynaya 92
109383 Moscow Russia

Alex Gaskarov
www.gaskarov.info
Kontakt na podpurnou skupinu
gaskarov.info@gmail.com

WWW.ANARCHISTBLACKCROSS.CZ WWW.ANTIFA.CZ WWW.AVTONOM.ORG

A3

JE PROJEKT NÁSTĚNNÝCH NOVIN, KTERÉ KAŽDÝ MĚSÍC VYDÁVÁ ČESKOSLOVENSKÁ ANARCHISTICKÁ FEDERACE (CSAF) A VYLEPUJÍ HO JEJÍ ČLENOVÉ A ČLENKY. PŘIDAT SE VŠAK MŮŽE KAŽDÝ, KDO MÁ ZÁJEM A RÁD BY ŠÍŘIL A3 VE SVĚM OKOLÍ. KAŽDÉ NOVÉ ČÍSLO JE IHNEDE K DISPOZICI KE STAŽENÍ V TISKOVÉ PODOBĚ NA STRÁNCE WWW.CSAF.CZ NEBO SI O NĚJ MŮŽETE NAPSAT NA E-MAIL: CSAF@CSAF.CZ.

A3 – ČERVENEC 2013

NEBOJME SE SNÍT!

Nedávno zemřela bývalá britská premiérka Margaret Thatcherová. Vláda, která šetří na lidech a škrtá, kde může, podobně jako ta „naše“, ji nechala vystrojit okázalý a velmi nákladný pohřeb. Lidé mezitím v ulicích anglických, skotských a severoirských měst zcela upřímně oslavovali konec této nenáviděné ikony neoliberálního kapitalismu.

Thatcherová sice odešla, ale strašák jejího odkazu mezi námi zůstává nadále. Strašák neoliberální ideologie vtěsnaný do jejích slov: „Alternativa neexistuje.“ Ideologie, kterou nám začal vymývat mozky jeden z největších fanoušků „železných lady“ Václav Klaus, přinesla brzy své zkažené ovoce. Lidé krátce poté, co docinkali klíči na náměstích, přijali stokrát zopakovanou lež, že žádná jiná cesta než ta, kterou nám ukazuje vševědoucí ruka volného trhu, neexistuje.

I když v listopadu 1989 po kapitalismu nikdo nevolal, byl nám sametově vnucen. V kapitalismu neexistují ohledy, vyhrávají jen ti, kdo jsou nejdrzejší a nejdravější. Aby mohl začít nový režim fungovat co nejrychleji, Klaus a jeho věrní zhasli světla, a než jsme se stačili rozkoukat, dravci už měli kořist pevně ve svých spárech. Ostatním zbyly jen oči pro pláč, přišli často o práci, hledali jinou a z těch šťastnějších se nestali dlouhodobě nezaměstnaní. Ustavila se nová třída bohatců, která se nerozlučně provázala s nastupující politickou elitou. A pro obyčejné lidi zbyly jen pohádky o tom, jak lze poutivou a tvrdou prací dojít k bohatství a jak je jednou za čtyři roky během voleb každý králem.

Během těch let nám strašák Margaret Thatcherové neustále šepal do uší, že takový systém není snad úplně bez chyb, ale je jediný možný, a ve svém důsledku tedy ten nejlepší. Zjevná sociální nespravedlnost má pro nás být svým způsobem požehnáním. Kdyby někdo něco namítal, vydáme za pytle strašáka komunismu a pochybovače nařkneme, že chce návrat gulagů. Jiná možnost se nepřipouští. Alternativy neexistují.

Přistoupíme-li ale na jejich ideologickou hru, která již hegemonicky zastírela myslí nemalé části lidí, připravujeme se tím vlastně o skutečnou možnost snít. Vlastní sny jsou v neoliberálním kapitalismu něčím nepatřičným. Před takovými snilkami je třeba se mít na pozoru, sledovat je a v případě potřeby eliminovat. Zejména ty, kteří by rádi své sny přeměnili ve skutečnost.

Kapitalistický režim je velmi důmyslný v systému kontroly a ovládání. Ideologické a represivní aparáty dřívějších režimů byly oproti němu naprosto břídliské. Tak jak kapitalismus dokáže efektivně řídit nabídku a uměle vytvářet i poptávku, dokáže i lidem vnutit mety jejich životů, přijít s širokou nabídkou snů a pomáhat s jejich naplňováním. Pouze naplňováním, nikoliv splněním, protože ono naplňování pomáhá točit jeho vlastními koly a generovat zisk ekonomickým elitám, k jejichž prospěchu se to vše děje.

Vnucování snů je aktem totality. Ideologie dřívějšího režimu chtěla jednotnou masu, současná totalita je zahalena do hávu svobodné volby. Určuje sortiment, z něhož můžete vybírat. Čím větší možnosti takového výběru, tím větší pravděpodobnost, že nezjistíte, že ve skutečnosti nejde o žádnou svobodnou volbu. Dovolí vám volit klidně z několika desítek politických stran, ale ve skutečnosti všechny hrají podle daných pravidel stávajícího režimu. Dovolí vám vybrat si mezi tisíci různými výrobky, ale zisky se pak sejdou stejně jen u několika málo korporací. Můžete poslouchat jakoukoliv hudbu, přes velký výběr ale neuvídíte, že podstatou je za ni zaplatit.

Reklamy podporují vaše sny o dokonalé postavě, úspěšné kariéře, obličej bez vrásek, zdravém životním stylu, úspěchu skrze nové auto, uznání pomocí značkového oblečení atd. Vyberte si z kapitalistické nabídky snů, kupte si své sny a točte koly kapitalismu při marné snaze po jejich naplnění. Vězte ale, že takové sny nejsou ve skutečnosti vaše.

Zkuste snít sen o světě, kde mají lidé, zvířata a příroda přednost před zájmy kapitálu. Zkuste snít o společnosti, kde se lidé řídí principy solidarity a vzájemně si pomáhají místo toho, aby si byli konkurenty a jedni

vydělávali na druhých. Zkuste snít o skromném, ale spokojeném životě bez potřeby nakupování nesmyslných výrobků. A zkuste pro tyto své sny něco udělat.

Co se stane? Přinejmenším si ti, kteří věří, že alternativa neexistuje, budou myslet, že jste blázni. Když vaše sny nebudou příliš odvážné, kapitalismus to s vámi zkusí po dobrém, překroutí je a zařadí jako zajiřmavost do své nabídky. Když vaše sny ale půjdou přímo proti kapitálu a vztahům, které vytváří, máte to špatné. Skončíte na seznamu extremistů a v případě potřeby podnikne režim kroky na eliminaci vašich snah.

Existuje východisko? Ano. Jeho předpokladem je nevěřit neoliberální ideologii, že alternativy neexistují a že stejně tak společnost neexistuje. Spojte se s těmi, kteří mají jako vy stejný sen o lepším životě, práci, která by přinášela radost místo utrpení, o mezlidských vztazích neurčovaných penězi apod. Nebojte se snít! Nebojte se pro své sny něco udělat!

A3 – SRPEN 2013

RASISMUS JE PRO HLUPÁKY

Je smutnou skutečností, že mor rasismu postihl část populace, jako zhoubná nemoc se šíří dál a jeho symptomy se projevují jako praskající hnilobné vředy na kůži společnosti. Alibistické hlášky typu „nejsem rasista, ale...“ jsou jen vředy, které ještě praskly.

Poválečná Evropa mohla budít dojem, že mor rasismu byl vymýcen. Zvrhlá nacistická ideologie byla zatlačena do kanálů, odkud vzešla, kam patří a kde mutovala do různých podob, které sem tam vytečou na povrch. Koloniální rasismus velmocí byl během období dekolonizace postupně přeměňován na nadnárodní hospodářský kolonialismus známý jako ekonomická globalizace. A tak vyspělé státy nemají problém těžit z nerostného bohatství, levné pracovní síly a potravin tzv. třetího světa na úkor lidí, kteří v něm žijí. Když však tyto lidé chtějí nepřímo svůj podíl na bohatství, jež jim bylo ukradeno, a utíkají do zemí, které z nich doteď těžily, jsou tady jako nežádoucí imigranti velmi často vystaveni předsudkům, projevům xenofobie, šikaně ze strany úřadů a policie, životu na sociálním dně a vyloučení.

V Evropě se předsudků a strachu z neznámého snaží využívat představitelé a stoupenci fašistických a fašizujících politických stran. Etablované politické strany sice na oko občas proti nejhorším rasistickým excesům vystoupí, ale svým způsobem jim tyto nálady vyhovují. Jsou za léta vládnutí natolik prolezlé korupcí a jejich rozhodnutí prováděná v zájmu ekonomických elit mají na obyčejné lidi natolik devastující dopady, že se jim hodí jakákoliv příležitost, jak odvést pozornost davu od svých zašpiněných rukou.

Fašisté a jim podobní sázejí na hloupost, lenost lidí myslet a tendenci spokojovat se se zdánlivě jednoduchými příčinami a řešeními. Aby nemohli náhodou přemýšlet, je potřeba zacylit zejména na emoce. Kdyby totiž lidé přemýšleli, zjistili by, že skutečnost je mnohem složitější, že příčiny jejich vlastních problémů leží úplně někde jinde a že ti, které nenávidí, jsou daleko většími obětmi než oni sami. Vždy je ale přece lehčí ať již slovně či fyzicky v davu útočit na ty nejslabší, kteří nemají zastání, než se vzpřít těm, kteří mají v rukou moc a na nás slušné a ve velkém vydělávají. Postavit se moci, která může trestat, to vyžaduje osobní odvahu. Snaží se nenávidět a v davu kopat do slabšího. Rasismus je zkrátka projevem zbabělosti a hlouposti.

V Česku jsou „nejoblíbenějším“ obětním beránkem Romové. Zpravidla mají odlišnou barvu kůže, a dá se na ně tedy snadno ukázat. Z velké části patří mezi nejslabší sociální vrstvu a od těch nejchudších je třeba se distancovat, abychom si mohli dokázat, že jsme na tom líp, i kdybychom byli několik desítek tisíc v minusu. A pak už se dají omílat stokrát opakované lži o kriminálnících (ano, v nejnižších sociálních vrstvách je zvýšená drobná kriminalita, ovšem bez ohledu na barvu kůže) a neochotě pracovat (koho už zajímá diskriminace Romů při hledání práce a to,

že dlouhodobě nezaměstnaní nejsou jen snědí). K tomu stačí přiložit fámami o obrovských sociálních dávkách a čekat na nějakou jiskřičku, která nejlépe přeskóčí při náhodném konfliktu, kde bude figurovat Rom. A je už zcela jedno, jestli je konflikt vymyšlený. Kdo by věřil Romům! A média se vždycky ráda přidají, aby oheň rozdmýchala. Vždyť jim to zvyšuje sledovanost a prodává reklamní čas.

A tak stačí málo, aby někteří lidé vyšli do ulic po boku neonacistů a naslouchali souzeným podvodníkům a násilníkům, jako je tomu u nás. Hlavně že kriminálníci po jejich boku jsou bílí. Všichni tak ze sebe dělají hlupáky a zřejmě jim to ani nevadí. Chtějí totiž hlavně ventilovat frustraci ze své vlastní špatné situace.

To, že se někdo narodil s nějakou barvou kůže, sexuální orientací, nebo to, že koka, o něm nic nevyovídá. Házení lidí do jednoho pytle podle barvy kůže spojené s doblba omílanými předsudky je rasismus jako poleno. A rasismus v lidských dějinách ještě nikdy k ničemu dobrému nevedl. Zákonitě nakonec semele i své hloupé přívržence.

Banky a ekonomické elity bohatnou. Exekutoři mají zně. Kvete byznys s chudobou. Vlády nám utahují opasky a politici dělají „dohody“, kterým se normálně říká korupce. Fašisté cítí svou příležitost a hrají na rasistickou strunu. Politickým stranám vyhovuje, že lidé směřují svůj vztek na ty nejslabší. Tuhle hru podle jejich pravidel hrají jen hlupáci.

A3 – ZÁŘÍ 2013

LEHKÝ ŽIVOT MILIARDÁŘŮ

Na konci září se má uskutečnit v pražském paláci Žofin akce nazvaná Disemo Billinaire Fair. Jde o veletrh toho nejluxusnějšího zboží, které je k mání a je určeno pouze hrstce nejbohatších lidí na světě. Podobné akce, kterých se mohou účastnit jen vybraní vystavovatelé a důkladně ověřený okruh návštěvníků, se konají i jinde po světě. Asi nejznámější miliardářské veletrhy jsou ty v Moskvě. Praha byla vybrána poprvé, jelikož je tu podle pořadatelů „vysoká úroveň bezpečnosti“.

Podle přání pořadatelů by měl veletrh proběhnout „nice&cosy, jak říkají naši klienti“. Co si pod tím představí, to nevíme, my nejsme miliardáři. Dále uvádí: „Veletrh představí to nejluxusnější zboží nejznámějších značek, představí top design a další produkty na nejlepší světové úrovni z oblasti dovolené, služeb, wellness, automobilů, letadel, lodí, módy, kosmetiky, šperků, gastronomie, architektury a designového nábytku, sběratelských předmětů, uměleckých děl... Milionáři nenakupují své věci v supermarketech, ale vyhledávají limitované série výrobků, které jsou oblečeny do zlata a diamantů, a vůbec jim nevadí za tyto nadstandardní produkty, které hned tak nikdo nevlastní, vydat astronomické částky. Na veletrhu si každý, kdo na to má, bude moci zakoupit například telefon vykládaný drahými kameny, nebo jedinečnou sedací soupravu od Gucciho, dovolenou na pohádkovém zapomenutém ostrově snů, či nejužasnější kožich z polární lišky, až po nejnovější luxusní model jachty...“

ketech, ale vyhledávají limitované série výrobků, které jsou oblečeny do zlata a diamantů, a vůbec jim nevadí za tyto nadstandardní produkty, které hned tak nikdo nevlastní, vydat astronomické částky. Na veletrhu si každý, kdo na to má, bude moci zakoupit například telefon vykládaný drahými kameny, nebo jedinečnou sedací soupravu od Gucciho, dovolenou na pohádkovém zapomenutém ostrově snů, či nejužasnější kožich z polární lišky, až po nejnovější luxusní model jachty...“

Jak se asi něco takového čte pracujícím, kteří sotva vyjdou z výplatou; nezaměstnaným, kteří nemohou najít plnohodnotnou práci za aspoň trochu důstojný plat; důchodcům, kteří se omezují už i ve svých základních potřebách; zdravotně hendikepovaným, kteří živoří z těžce vydobyté státní almužny; studentům, kteří místo učení tráví čas na brigádách?

Pravicoví politici, finančníci a média nám už několik let tvrdí, že jsme se ocitli v hospodářské krizi kvůli tomu, že jsme si žili nad poměry. Je prý nutné, abychom se uskomnili. Škrty ve veřejných výdajích na sociální zabezpečení, školství i zdravotnictví jsou prý nezbytnou nutností. Z veřejných peněz jsou však dotovány krachující banky, jejichž šéfové si dál udělují astronomické odměny.

Jak to, že my musíme doplácet na krizi, kterou jsme ve skutečnosti nezpůsobili? My chudneme, klesá naše životní úroveň a mnozí z nás padají až na dno, jsou chyceni do dluhových pastí a na rameno jim klepe všemocný a všehoschopný exekutor. Ideologové kapitalismu nám za to ještě nadávají a označují nás za neschopné, líné, parazitické. Zatímco grafy vývoje životní úrovně většiny společnosti mají sestupnou tendenci, u miliardářů je tomu naopak. Jejich majetky narůstají úžasným tempem. Není už na čase začít hledat příčiny našich sociálních problémů právě tady?

A nestalo by za to zamyslet se, proč se miliardáři cítí v Česku tak bezpečně, že je tu pro ně pořádán opulentní veletrh? Proč by se tu také necítili sebejistě? Vždyť podle mediálního obrazu to vypadá, že jim u nás svou zhoršující situaci za vinu nikdo neklade. Tady se s odkazem na staré předsudky stává módou svalovat naopak všechno možné na ty nejchudší. A místo na miliardářské veletrhy se útočí na obyvatele přepracovaných a (paradoxně) předražených chudinských ubytoven. Místo aby hledali skutečné sociální příčiny úpadku životní úrovně, nechají se někteří utáhnout na vějičku primitivního rasismu.

Globalizovaní miliardáři se budou svorně a bez ohledu na místo svého původu skvěle bavit na svém veletrhu, nakupovat drahé obrazy, mobily vykládané diamanty a další „praktické a pro život nepostradatelné věci“. Jsou společenskou třídou, která zná své zájmy a umí je prosadit, o čemž svědčí jejich rostoucí konta. Navíc drží při sobě a bývají dokonce označováni za jedinou dnes fungující solidární sociální skupinu. Lehký život miliardářů je dán především tím, že se daří rozdělovat zbytek společnosti a rozeštvát jednotlivé její části proti sobě.

Kdo v tom chce miliardářům napomáhat, ať se přidá ke xenofobním štváčům. Komu ale vadí sociální nespravedlnost a útlak s ní spojený, ten by se měl přinejmenším pokusit jim ten jejich miliardářský veletrh trochu znepříjemnit.

RECENZE

PŘEHLED TISKOVIN VYDANÝCH (NEJEN) V RÁMCI ANTIAUTORITÁŘSKÉHO Hnutí OD UZÁVĚRKY PŘEDEŠLÉHO ČÍSLA EXISTENCE: PUBLIKACE NAKLADATELSTVÍ ČSAF, REGIONÁLNÍ ZPRAVODAJE, INFORMAČNÍ LISTY AUTONOMNÍCH CENTER, ČASOPISY, ZINY, KNIHY, BROŽURY...

KOMUNA č. 2

Po více než roce vyšlo druhé číslo anarchokomunistické revue *Komuna*, kterou vydává skupina Anarchokomunistická alternativa. Hlavním tématem tohoto čísla je vězení. To je nahlíženo zejména nadčasovými články, i když se mohou dotýkat konkrétních případů. Nejde tedy o žádný přehled aktuálních procesů s aktivisty, tak jak jsme tomu zvyklí například z materiálů Anarchického černého kříže.

Úvodní text se zešíroka zabývá tvrzením, že „vězení bylo vytvořeno pro chudé“. Je poukazem na kapitolu o kriminalizaci chudoby z Kellerovy knihy *Tři sociální světy*, odkazuje ale i k M. Moorovi či k P. A. Kropotkinovi. Další text popisuje mučení, špatné podmínky ve věznicích, dopady na životy rodin vězňůvých anarchistů a snahy o jejich pokorování ze strany represivního aparátu. Článek vychází z brožury vydané ABC Leeds s přidáním důležitých aktualizací, věnuje se zejména konkrétním vězňům ve Španělsku (silný dojem zanechávají výpovědi jejich matek) a přináší popis kauzy „čtyřky z Aachen“. V jiné části časopisu na téma navazuje velmi znepokojující text, jenž dokumentuje francouzský vězeňský systém pro mladistvé doplněný o chronologii protipolicijních a vězeňských nepokojů a pokusů nezletilých o útěk z věznic.

Článek „Zmizelý společenský třída?“ je obhajobou třídního chápání sociálních vztahů, která jako stěžejní úkol vidí, aby pracující třída „sama sebe

redefinovala jakožto společenskou třídu a vsílala přitom všechny modifikace, které kapitalismus zavedl do jejího fungování a složení.“

Rozsáhlý historický materiál se zabývá tématem boje italských anarchistů proti fašismu. Poměrně nezávislé antifašistické hnutí Arditi del Popolo mohlo být ve 20. letech velmi úspěšné, nebyť sektářství komunistů a poraženectví socialistů. Mnoho anarchistů, kteří se nejvíce vzpírali nastupující fašistické moci, skončilo v exilu nebo ve vězení, ani tam ale nepřestali se svým bojem. Další text odhalující významné okamžiky minulosti se zaměřuje na rok 1924, kdy na předvolebním mítinku Komunistické strany v pařížském Domu odborů střelba bolševická ochranka do protestujících anarchistů. Smrt několika z nich vedla k definitivnímu rozkolu mezi antiautoritáři a bolševiky.

Realitu dnešních dní demonstruje článek vypovídající o osobní zkušenosti ze zaměstnání ve velkoskladu firmy Kaufland, která je jednou z příkladných ukázek novodobého vykořisťování a odcizení práce.

Těžkopádná úvaha „Žádná moc se nemůže udržet bez dobrovolného otroctví těch, kterým vládne“ zní sice velmi nasraně, ale ve svém vyznění je jen vzdycháním nad tím, jak je panující systém se svými proměnami na havno a ojedinelé stávající snahy o změnu taky tak a že současní anarchisté nejsou vlastně žádní anarchisté. Další úvaha z pera téhož autora na tu předchozí svým způsobem navazuje nostalgickou reflexí, jak naše zotročení ještě více komplikují moderní technologie, a jako jediné východisko zde lze vyčíst radostné uvolnění frustrace při pouličních riotech.

Druhé číslo *Komuny* také reflektuje otázku církevních restitucí a vyjmenovává zločiny katolické církve, která byla nejvíce podarována v době, kdy jsou obyčejní lidé nuceni utahovat opasky a vláda s dětinskou radostí škrtá ve veřejných výdajích. Najdete zde i jednu recenzi, a to na knihu M. Fishera

Kapitalistický realismus, doplněnou několika úryvky. Svým způsobem manifestem povstaleckého anarchismu je „Soudní prohlášení Jean Weirové na podporu Revolučního boje“, které je obhajobou ozbrojeného boje proti kapitalistickému systému a všemu, co s sebou přináší a čím utlačuje neprivilegované vrstvy.

Závěr revue je pak věnován Jaroslavu Haškovi, zejména tomu období jeho života, kdy byl aktivně zapojen do aktivit anarchistického hnutí. Jeden text je z pera Pavla Koukala, který se dlouhodobě zabývá historií anarchistického hnutí na severu Čech. Druhý pak tvoří kapitola z knihy *Veselé příběhy ze života Jaroslava Haška*.

Máme-li hodnotit *Komunu* jako celek, je v první řadě potřeba říci, že je skvělé, že takový časopis u nás vychází. Přináší specifický pohled na anarchismus, který u nás není příliš běžný. Nastavuje do určité míry anarchistickému hnutí zrcadlo, zejména co se týče otázky skutečného osobního nasazení pro věc. Je z něj ale příliš cítit nostalgie po dobách, kdy svět nebyl tak složitý, byly mnohem zřetelnější linie mezi třídami a neexistovalo tolik nástrah odvářejících pozornost jiným směrem, ať už jde o virtuální realitu či náhražky alternativ. Čistá *Komuna* znamená snít o boji. Ten je ale jakoby všude kolem, jen ne tady. Dá se jediné souhlasit s potřebou ničit starou tyranii, z některých úvah je ale cítit pohrdání snahami těch, kteří by rádi i něco budovali. Ničení nenáviděného systému nám může přinášet pocit chvilového zadostiučinění, ale soustavná činnost pro vytváření komunistických vztahů a práce na samosprávných projektech nám může obohacovat životy o to, co nám kapitalismus bere. Proto je nutné pěstovat oba živly, aby z trosek starého světa mohla vyrašit zasetá semena toho nového. *Komuna* je tedy zatím spíš revue povstaleckého anarchismu, který je pouze cestou. Anarchokomunismus je cíl, který vyžaduje víc než jen ozbrojený boj, jehož se nám ještě navíc nedostává.

40 stran A4. Přílohou čísla je brožura *Anarchisté za mřížemi* a leták *Zničme kapitalismus!* K dostání na e-mailu komuna@anarchokomunismus.org nebo v infocentru Salé. (-jk-)

KLÍČENÍ Č. 6/2013

V druhé polovině července vyšlo šesté číslo časopisu od děti *Klíčení*, vydávaného Československou anarchistickou federací. Příspěvky v jednotlivých rubrikách jsou jako vždy velmi různorodé, jen možná tentokrát ještě autentičtější odkazují ke skutečnému životu, který nikdy a nikde nemívá moc blízko k barvotiskovým obrázkům. Ani u nás na počátku 20. století („Co jsem četla“ v rubrice Od nás, „Kamarád d'Artagnan“ v rubrice Čítanka) nebo mezi světovými válkami („Památka Frantánka Žanty“ a „Na poloniny“ v Čítance), ani později třeba v Jižní Americe (báseň „Vyhlašení diskriminačního zákona“ v Čítance), ale ani tady a teď („Jak žijou Romové u nás“ a „My jsme Rossumovi roboti“ v rubrice Od nás nebo „Příběh novodobé švadleny“ v rubrice Dílna).

Časy se mění, prý k lepšímu a říká se tomu pokrok. Takhle jednoduché to ovšem může být jen z hodně obecné a vzdálené perspektivy, a stejně nám to na optimismu moc nepřidá. Zato konkrétní příklady, jako hodnoty a normy uznávané a praktikované mezi Pygmeji („Jak se žije v afrických pralesích“ v rubrice Čítanka) nebo praxe libertinské výchovy (v rubrice Černo-červená škola), jsou velmi aktuální inspirací nejen pro nenapravitelné idealisty.

Zkrátka i toto číslo *Klíčení* nás vybízí: čtème, přemýšlejme, tvořme. Jednejme.

40 barevných stran formátu A4, cena 60 Kč. Časopis si můžete objednat na e-mailu kliceni@csaf.cz nebo zakoupit na obvyklých distribučních místech. (redakce *Klíčení*)

ZELENÁ AKCE Č. 1

Zelená akce je podle editorialem „tištěným výstupem informačního webu GreenAction.cz, který si klade za cíl informovat o environmentální přímé akci a přispět tím k povědomí o radikálním ekologickém aktivismu v českém prostředí“. Obsah jejího prvního čísla, které vyšlo letos v červenci, tomu odpovídá - jde o texty, které již byly zveřejněny na zmíněném webu.

Uvnitř čísla naleznete informace o protijaderných akcích v Indii, Francii, USA, Číně a ČR, dále o akcích na záchranu lešů v Brazílii a Belgii a proti těžebním záměrům Chevronu v Polsku a Woodside Petroleumu v Austrálii. Dozvíte se novinky ze Šumavy, o plánu těžby v Arktidě a o ekoanarchistickém projektu na Filipínách. 14 stran tvoří analýza podob angažovaných cyklojízdců po celém světě od Adriany Camareny a závěr je věnován překladu rozhovoru s Unabomberem z roku 1999.

Na jednu stranu je dobré, že vychází tištěný přehled toho, co v poslední době vyšlo na webu [GreenAction](http://GreenAction.cz), jelikož opravdu každý nemá možnost a čas pravidelně sledovat, co na kterém webu vychází. Na stranu druhou trochu zarazí, že „zelený časopis“ zvolil poměrně velké písmo a nešetřil tak moc, navzdory svému zaměření, papírem. Tím však nechci nabádat k extrémní miniaturizaci, na kterou jsme byli zvyklí z periodik zeleného anarchismu v 90. letech.

40 stran A5, 25 Kč. Kontakt: greenaction@riseup.net. (-jk-)

Q_KVÉR Č. 2

Q_kvér vystřelil již podruhé. Tentokrát zacílil na téma polyamorie, která zahrnuje různé nekonvenční formy vztahů, v nichž jsou role rozepsány pro více než dvě osoby, a rozbývá hierarchii vztahů, heteronormativní pravidla a sexuální omezení. „V polyamorických vztazích je nutné s pocity žárlivosti a majetnictví pracovat a odbourávat je, dávat sobě i druhým prostor a respektovat se.“

O úvod do tématu se postaral rozhovor s vydavatelkou zinu *Die Krake*, který se věnuje polyamorii, lesbické lásce, feminizmu a etiketě děvkaření. O tom, že volné vztahy jsou možná na první pohled fajn, ale v životě to už tak jednoduché není, vypovídají osobní zkušenosti jedné z redaktorek a následná anketa. Další osobní zkušenost rozebírá polyamorii v situaci, kdy máte děti.

Zajímavá je úvaha o hierarchii témat v anarchismu, která se projevuje upřednostňováním těch ekonomických a sociálních na úkor např. sexuality, když přitom boj proti autoritářským vztahům je potřeba vést rovně proti všem typům nadvlády, útlaku a omezování. Neméně zajímavé je přiblížení dokumentu o prostoru pro setkávání translidí v jedné norské vesnici, který loni běžel v České televizi, či zamyšlení, zda queer není pro mnohé jen zábava na párty, která končí na prahu každodennosti. Kulturní stránku časopisu tvoří report z koncertu berlínské jazzové dvojice Prinzessin Hans a rozhovor s australskou queerpunk kapelou Glory Hole.

Q_kvér ani tentokrát nechýbí vtíp. Takže tu narazíte na běžkařské pruzení do sjezdů, fejtony o igelitových pytlících, kvíz o otevřených vztazích a samozřejmě několik komiksů s ovečkami.

32 stran poloviční A4, cena ani kontakt neuvedeny. (-jk-)

REVENGE OF THE NERDS Č. 3

Na Fluff festu jsem měl možnost pořídit si čerstvě vydané třetí číslo HC zinu *Revenge of the Nerds* a abych si zprjemnil parný závěr července, bez váhání jsem se do něj pustil.

Hned úvodní článek se věnuje navýsost aktuálnímu tématu - xenofobii a stereotypům, a to v souvislosti s vlivem médií, která mají podíl na rozdmýchávání nenávisných rasistických nálad. Na něj navazuje text o komunitních médiích a jejich základních principech.

Článek „Swing heil!“ se vrací do Německa 30. a 40. let, kde navzdory představám nacistických pohlavárů o jednolitěm šiku árijské mládeže fungují chlapci a dívky fascinovaní swingem, organizují své akce, pod náporom represí přecházejí do ilegality a někteří pro svou vášeň končí v koncentračních táborech. Nacistické Německo ale neopustíme ani v dalším textu, který je věnován projektu Eutanásie, jenž byl zaměřen na likvidaci duševně nemocných lidí.

Kromě několika recenzí na staré a ještě starší knihy a veganských receptů na posledních stránkách zinu je už zbytek věnován hudbě a kapelám. Hudební část otvírá zajímavý pokus s pátráním po významech názvů některých bandů, následovaný tour reporty kapel Remek a Gattaca nejprve po Slovinsku, Chorvatsku a Maďarsku, poté po Anglii a dále po Československu se zastávkou na Ukrajině. Spíš než o hudbě jsou ale o jídle, což evidentně odráží priority pisatele. A komu by to bylo málo, má tu ještě tour těchto kapel po Německu.

Další část zinu tvoří rozhovory. První je se členem holandské anarchistické kapely Lawine, který mimo jiné mluví o kolektivu squatu v Nijmegen, v němž je také aktivní. V dalších odpovídá na otázky vydavatel zinu *Black Block Dog*; člověk stojící za anarcho-emo-punkovým labellem Stonehenge; nadšenec, který bookuje koncerty, jezdí turné s kapelami a podílí se na pořádání Fluff festu; kapela Via Anima; a kapela, co má místo názvu černý obdélník. Hudební část uzavírá anketa o hluku, nástrojích a aparátech.

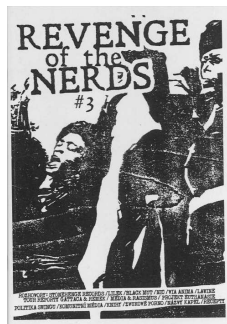
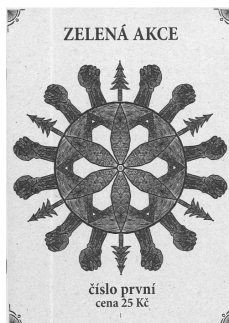
92 stran A5, cena neuvedena. (-jk-)

BLACKLIST Č. 2

Tak to už vypadá, že první číslo zpravodaje *Blacklist* nezůstalo jen osamoceným pilotním projektem. V srpnu mu totiž přibyl mladší sourozenec a doufejme, že další čísla budou v pravidelných intervalech následovat. Podtitul „antifašismus, nedogmatická ľavicová politika a kultura na papíru od blackblock.sk“ vypovídá jak o zaměření zpravodaje, tak o jeho původu.

Druhou černou listinu tvoří tři položky. Tou první je článek přeložený z magazínu *Routes sucrées* č. 1/2012 a zabývá se tím, proč potřebujeme revoluci a proč revoluce sama o sobě nestačí. Následuje zajímavý rozhovor se zakladatelkami Kundy Crew, skupiny věnující se „radikálnímu vyšívání“. V článku Zdravie v rukách manažerů vysvětluje člen skupiny Kolektivně proti kapitálu roli zdravotnictví v kapitalistickém systému, s přihlédnutím k situaci na Slovensku.

8 stran A4, seženete na kontaktu black.list@riseup.net. (-jk-)

RAW ZINE č. 1

Na konci června vylezlo z plzeňského podzemí na světlo světa první číslo hc-punkového časopisu *Raw zine*. Původní náklad byl sice pouhých 53 kusů, ale podle prvotního zájmu na sebe jistě nenechá dotisk dlouho čekat. Časopis tak nyní doplňuje již několik let fungující stejnojmennou webovou stránku.

Zin je tematicky zaměřený na plzeňskou hc-punk scénu, tedy zejména na ty kapely, které mají co říci. Najdete zde rozhovory se skupinami, jako jsou např. Demoralizér, K-LXM, Sunstroke, Taras Bullba, Themptiness, a dalšími. Téma pak doplňuje vzpomínání na zajímavé koncerty, které se v Plzni konaly v první dekádě nového století, a přehled většinou již nefungujících klubů, kam bylo možné zajít na podařenou hc party. Pohled zvenku přináší anketa, kde členové několika kapel, které ve městě v minulosti hostovaly, odpovídají na to, co mají s Plzní spojeno.

Nechybí ale ani ohlédnutí za nehupebními aktivitami, na nichž se podílela právě i část místní hc scény. Po stručném exkurzu do poprvěřatové historie antiautoritářských aktivit následuje představení zdejšího kolektivu Food not Bombs s vysvětlením motivací, které k zapojení do takové činnosti vedou.

Mimo téma pak v *Raw zinu* můžete najít články věnované byznysu spojenému s množinami psů a na úplný závěr skate přílohu.

Na chyby a překlepy neheďte - jak se píše v úvodu: „Správný pravopis je zajisté důležitý, ale ne u punkového zinu, tam by (...) mělo vítězit sdělení!“

K sehnání na www.rawezin.wgz.cz. (-jk-)

ATENEO NEWS č. 9

Červencové číslo informačního zpravodaje mosteckého komunitního centra Ateneo dává vědět o připravovaných změnách. Nikoliv však ve skladbě programu, ale přímo v podobě interiéru. Léto v Ateneu tedy nebude jen ve znamení slunce, ale také intenzivní práce na vylepšení prostoru.

To je také důvod, proč je program centra na červenec mnohem chudší, než jsme byli doposud zvyklí, a obsahuje jen pravidelné komunitní večere a dvě promítání. Vedle nich jsou ale v Ateneu ještě do konce měsíce ke zhlédnutí dvě výstavy, první přibližující aktivismus v Bělorusku a druhá romský holocaust.

4 strany A5. Ke stažení na ateneo.cz/wp-content/uploads/2012/10/Ateneo-news-9_červenec-2013.pdf. (-jk-)

ATENEO NEWS č. 10

Desátý měsíc komunitního centra Ateneo je doprovázen desátým číslem jeho zpravodaje. Ten se zamýšlí především nad aktuální neradostnou situací, kdy v některých městech probublávají na povrch rasistické tendence v podobě protiromských demonstrací. Je mnohem lehčí nadávat na „nepřizpůsobivé cikány“ než si dát tu trochu námahy a poznat, jak se věci doopravdy mají a jak většina Romů opravdu žije a s jakými problémy se potýká. Je mnohem lehčí stavět se proti těm nejchudším než se odvážít došlápnout si na ty bohaté a mocné, kteří ozebračují lidi ve velkém. Nenávist není řešení.

Program centra na srpen pak nabízí, jak je již zvykem, promítání, komunitní veganské večere, besedy a přednášky, workshopy a dočasnou bezpečnější zónu.

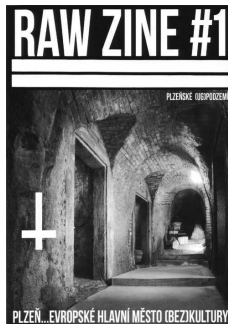
4 strany A5, ke stažení na ateneo.cz/wp-content/uploads/2013/08/Ateneo-news-10--srpen-2013.pdf. (-jk-)

ATENEO NEWS č. 11

Zářijové číslo mosteckého zpravodaje si pokládá otázku, proč se většina lidí nesnaží o řešení svých problémů a poddává se únavě z práce a proč naopak mnoho aktivistů překypuje energií a věnuje se činnostem, které jsou prospěšné i ostatním. Poněkud nicneříkající odpovědi je, že aktivisté jsou důkazem, že člověk je tvor společenský. Rozhodně je ale potřeba, aby těch společenských lidí bylo co nejvíce.

Následuje rozmanitý program komunitního centra Ateneo na září.

4 strany A5, ke stažení na ateneo.cz/wp-content/uploads/2013/09/Ateneo-news_11--září-2013.pdf. (-jk-)

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

PLZEŇSKÉ Hlavní město (BEZ)KULTURY

SOLIDARITA č. 5/2013

Květnové číslo *Solidarity*, informačního zpravodaje Anarchistického černého kříže, je věnováno dvěma obětem ruských neonacistů. Dmitrij Kašicin (1983-2010) byl zavražděn 24. května v Moskvě a Konstantin Lunkin (1985-2010) 31. května v Rjazani. Je dobré nezapomínat na oběti neonacistického násilí. Nebylo by ale špatné pokusit se několik let staré informace aktualizovat.

2 strany A5. Ke stažení na anarchistblackcross.cz/zpravodaj/2013_05.pdf. (-jk-)

SOLIDARITA č. 6/2013

Letošní šesté číslo zpravodaje ABC *Solidarity* přináší jakési právní minimum, které seznamuje s rozdíly mezi zajištěním, zadržením a zatčením, s podmínkami uvalení vazby a zkráceným trestním řízením. Další text se zaměřuje na domovní prohlídky a nabízí několik tipů, jak co nejvíce zmenšit jejich dopad, tzn. jak se na ně připravit, co (ne)dělat během nich a po nich.

4 strany A5. Ke stažení na anarchistblackcross.cz/zpravodaj/2013_06.pdf. (-jk-)

SOLIDARITA č. 7/2013

Červencové číslo informačního zpravodaje Anarchistického černého kříže přináší výzvu k podpoře Iriny Lipské, moskevské anarchistky a antifašistky, která se již více než rok nachází ve vazební věznici kvůli obvinění z útoku na neonacisty.

Solidarity také upozorňuje na dokumentární film z roku 2011 o Australanovi Jocku Palfreemanovi, který byl v Bulharsku odsouzen na 20 let za zabít neonacisty, poté co se dostal do konfliktu s partou fašistických chuliganů. Film je nyní k dispozici i se slovenskými titulky.

Poslední článek je věnován kauze ruského antifašisty Alexe Gaskarova, který čelí několika vykonstruovaným obviněním coby opoziční aktivista. Do jeho finanční podpory, kterou nyní naléhavě potřebuje, se zapojil i český Anarchistický černý kříž.

4 strany A5. Ke stažení na anarchistblackcross.cz/zpravodaj/2013_07.pdf. (-jk-)

SALÉ NEWSLETTER č. 7/2013

Hned na začátek upozorňuje kolektiv infocentra Salé na letní omezení provozu, jelikož jeho členové nejsou otrokem tohoto svobodného prostoru a sluné dny chtějí trávit také někde jinde. Ještě předtím se ale v Salé konalo otevřené setkání, kde se diskutovalo o dalším směřování infocentra a přehodnocoval způsob jeho financování.

Krátký report připomíná jednodenní obsazení domu v Řehořově ulici na Žižkově. A vedle stručného programu na červenec jsou zde i detailnější pozvánky na Den pro ABC věnovaný v Bulharsku vězněnému Jocku Palfreemanovi a na přednášku „Proč bojovat proti jaderné energii?“.

4 strany A5. Ke stažení na sale.s.cz/news/07_2013.pdf. (-jk-)

FAŠISMUS A ANTIFAŠISMUS

Asociace Alerta vydala v červenci text Gilles Dauvého *Fašismus a antifašismus*, který poprvé vyšel v roce 1979 v kolekci spisů od italských levých komunistů (bordighiánů) o španělské občanské válce.

Jádro textu je vztah antifašismu k třídnímu boji a jeho ukázky na historických příkladech z Itálie, Německa, Chile, Portugalska, Španělska, Ruska, Mexika a Pařížské komuny. Podle Dauvého s sebou boji proti fašismu nutně nese podporu buržoazní demokracie a kapitalismus tím pádem zůstává nedotčen, pokud antifašisté podporují jednu jeho formu proti druhé. Vymezuje se také proti nadužívání termínu fašismus a poukazuje na to, že demokracie se transformuje v diktaturu, jakmile je nutné, a ta nemusí mít vždy podobu fašismu.

Text je doplněn recenzí časopisu *Aufheben* z roku 1992 a autorovou odpovědí, kterou napsal o pět let později a v níž upřesňuje: „Nejsem ‚antifašistou‘, jelikož se jedná o politický postoj považující (...) fašistickou hrozbu za (...) hlavního nepřítele, tj. staví se na stranu buržoazních demokratů jakožto menšího zla a odkládá revoluci, dokud nebude fašismus odstraněn.“

52 stran A4, 30 Kč. K sehnání na kontaktu alerta@safe-mail.net. (-jk-)

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

SOLIDARITA č. 5/2013

ANARCHISTÉ ZA MŘÍŽEMI

Tato útlá brožura se objevila jako příloha druhého čísla anarchokomunistické revue *Komuna*, která vyšla v červenci 2013. Skládá se ze dvou rozhovorů s minulostí vězňenými anarchisty.

V tom prvním odpovídá na otázky Václav Jež, asi nejznámější vězňený anarchist v Česku. V rozhovoru popisuje nejen to, pro co všechno byl vězňen, ale i jak s ním bylo zacházeno, jaké vztahy panovaly za mřížemi, jaká byla atmosféra devadesátých let, a zejména, jak mu pomáhala podpora anarchistického hnutí a projevy solidarity ze zahraničí.

Druhý rozhovor je veden s Jean Weir, anarchistkou, vydavatelkou a překladatelkou z nakladatelství Elephant Editions, které má velmi blízko k povstaleckému anarchismu. V roce 1994 byla zadržena a obviněna spolu s dalšími anarchisty z ozbrojené bankovní loupeže v Itálii. Věnuje se obšírně solidaritě anarchistického hnutí, která probíhala u vězňů, během soudů i formou různých přímých akcí; solidaritě, která byla pro vězňe v jejich těžké situaci tou největší vzpruhou. Popisuje situaci v italských věznicích a některé příběhy z doby svého vězňení, které se týkají projevů vzdoru a spoluzití vězňených žen. V jedné z odpovědí se Jean Weir vrací k věření italského anarchistického hnutí osmdesátých let a rozmachu „povstalecké metody“ boje, a na závěr přibližuje zaměření nakladatelství Elephant Editions.

Jean Weir: „Nemyslím si, že by bylo něco výjimečného na anarchistickém rozhodnutí vzít si zpět to, co nám bylo ukradeno - musíme čelit problému přežít stejně jako další nemajetní lidé. My navíc nejsme připraveni jednoduše „přežít“, ale chceme jít nad rámec omezení chudoby a přizpůsobení se dnešní realitě. Někteří soudruzi věří, že expropiace bude masovou událostí, kdy všichni vykořisťovaní budou jednat společně v jeden velký den. Další zase nejsou ochotní do nekonečna čekat na tento den a nechat se celý život vykořisťovat, či se podílet na vykořisťování jiných.“

16 stran A5. (-jk-)

ANARCHISMUS A JEHO VIZE

Nakladatelský kolektiv Mezi řádky vydal svou v pořadí již čtvrtou řadnou publikaci - práci *Anarchismus a jeho vize* od Cindy Milstein.

Autorčiným cílem je vyvolat diskusi o tom, co anarchismus je a může být, která je podmínkou toho, aby byl efektivní a úspěšný. Je si vědoma nedostatků, které provází současnou anarchistickou praxi, a apeluje, bychom se postavili za to, co je v anarchismu nejlepší. Vždyť anarchistická vize nabízí mapu, jak najít cestu pryč z klece kapitalismu, států a dalších forem dominance.

Ve své práci jde autorka ke kořenům anarchistické tradice, jejímž velkým příspěvkem bylo to, že zkombinovala jedinec a společnost do jedné politické vize. Od počátku bylo základní vizí anarchismu zrušení všech donucovacích, hierarchických sociálních vztahů a namísto nich vytvoření vztahů konsenzuálních a rovnostářských.

Anarchisté svým úsilím vytváří strukturu nového světa v rámci staré společnosti a jejich myšlení je velmi dynamické při odhalování nových forem dominance a jejich nahrazování novými formami svobody. Již ve svých raných letech zažil anarchismus vzestup různých myšlenkových škol a ukázal svůj široký záběr, což se projevilo i při jeho pomalém znovuobjevování v druhé polovině 20. století.

Anarchismus je předně revoluční politická filozofie. Dostat se mimo kapitalismus a stát neznamená totiž nic menšího než otočit svět vzhůru nohama. Anarchisté věří, že když dají lidé hlavy dohromady, vymyslí a vytvoří tvůrčí, multidimenzionální společenskou organizaci. Chtějí nahradit odcizení, lidské odtřzení od světa a jednoho od druhého neodcizenými vztahy a organizacemi. Snaží se o zkoumání a změnu života v jeho celistvosti, usilují o nové chápání pojmů štěstí a lidské hodnoty mimo sféru zboží. Nežijí plně etické životy, ale to, že se o ně snaží, je způsobem, jak odhalit možnosti úniku z neetické současnosti.

Práce zdůrazňuje etický obsah anarchismu. Dává smysl nejdříve se z etického úhlu pohledu zeptat, co a jak chtějí lidé dělat, a pak teprve probírat pragmatické otázky jak toho docílit. Samotný proces kladení otázek, co je správné, je způsobem, jak lidé v praxi aplikují etiku, aby dosáhli uspokojení nových požadavků a vyřešení dilemat. Anarchismus tak přináší rovnostářskou, sdílenou a veřejnou etiku. Vedle toho propaguje dvojistou myšlenku svobody „od“ a „k“ a důraz klade na myšlenku vzájemné pomoci. Dobrovolné sdružování přináší ovoce pouze tehdy, když je těsně propojeno se zodpovědností a solidaritou.

Anarchisté mají společné další tři věci: rekonstruktivní vize, politiku, která ve své praxi reflektuje budoucí společnost, a samosprávu. Anarchismus se dívá na minulost, kdy lidé žili komunálními a samosprávnými způsoby organizace, vidí možnosti v současnosti a udržuje si zdravou víru v to, že lidé na tom v budoucnu mohou být lépe.

Cindy Milstein, která je mimo jiné členkou Institutu pro anarchistická studia, dokončila tento text v roce 2009. Vzestup zdola organizovaných hnutí

v roce 2011 její optimistické předpovědi o důležitosti anarchistických myšlenek a principů jistě dal za pravdu.

64 stran A5, 40 Kč. K dostání například v infocentru Salé nebo ke stažení na www.csaf.cz/obrazky/plakaty/Anarchismus_a_jeho_vize.pdf. (-jk-)

EGYPTSKÝ KOMPROMIS

Hnutí proti Mubarakovi, jeden z pilířů Arabského jara, skončilo historickým kompromisem mezi muslimským bratrstvem a armádou. Současné dění v Egyptě, které onen kompromis vychýlilo ve prospěch armády, je vhodnou příležitostí přehodnotit text, který k egyptským událostem Arabského jara napsala v roce 2011 skupina Kolektivní proti kapitálu společně s Mouvement Communiste. Vyšel v polovině srpna v tištěné podobě pod názvem *Egypt: pokus o demokratické povstání skončil historickým kompromisem*.

„Během vlny nepokojů a povstání, která začala v prosinci 2010 otřásat arabskými zeměmi, byl Egypt po Tunisku druhou zemí, která se objevila na scéně. Egyptské události se ale od oněch tuniských dramaticky lišily, nejen vzhledem k velikosti země a jejímu geopolitickému významu, nejen kvůli počtu mrtvých a zraněných a nejen kvůli odlišnému ekonomickému zázemí a kapitalistickému rozvoji, ale hlavně kvůli dvěma hlavním aktérům změny režimu. V Egyptě udával událostem tempo od počátku masových protestů (nepodílel se však na jejich zahájení) společenský kompromis mezi armádou a muslimským bratrstvem. Na rozdíl od Tuniska v Egyptě nebyly schopny hrát žádnou roli odbory - a už vůbec ne politické strany.“

74 stran A5. Ke stažení na protikapitalu.org/download/MC-KPK-Egypt_2011.pdf. (KPK)

ANARCHISTÉ JAKO KULISA

Letos v létě vyšla novela Magdalény Platzové s lákavým titulem *Anarchista*. Možná vzbudila větší mediální pozornost, než bývá v domácí beletrii zvykem. Důvod je nasnadě - na zdejší praviciakovi provokativní název, a navíc i stejně provokativně (tj. bez odsudků či naopak adorace) pojaté téma, jímž jsou dávní i současní idealističtí bojovníci za svobodu a rovnost.

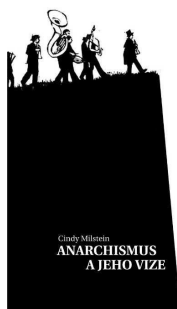
Autorka svůj text shrmla pro média následovně: „Příběh se odehrává ve dvou rovinách, jedna je historická, druhá je ze současného New Yorku, kam přijíždí český historik pátrat po stopách toho anarchisty, Američana ruského původu [Alexandra Berkmana], který se v roce 1892 pokusil zabít pittsburského podnikatele Henry C. Fricka (v mé knize se jmenuje John C. Kolman)... Tenhle Frick spravoval v Pittsburghu Carnegieho ocelárny, ve kterých panovaly naprosto nelidské podmínky. V tom raném kapitalismu to hraničilo s otrokářstvím - pracovaly tam děti, pracovalo se patnáct hodin denně, za směšné peníze, v nebezpečných podmínkách. Odbory se proto začaly organizovat a došlo ke stávkě, na kterou Frick zareagoval tím, že si najal armádu Pinkertonů, kteří ten dav rozstříleli, bylo tam asi tři sta mrtvých. A ten anarchista, bylo mu devatenáct, celkem správně pochopil, že za to může Frick a že kdyby ho odstranil, mohlo by vedení s odbory vyjednávat. Tak se rozhodl ho zabít.“ Zní to jako lákavá čtenářská příležitost.

Jak se ale ukáže, ona zmíněná provokativnost (odhlédneme-li od záměru autorky či nakladatele na získání pozornosti v rámci zdejšího literárního dění se všemi jeho cenami a medailami) se možná týká hlavně pražského knižectví prosáklého prvoplánovým kavárenským konzervativismem. To jako by měla popíchnout rozsáhlejší první část knihy s názvem „Americké stopy“, kde se čtenář postupně dovídá o osudu zlého kapitalisty a jeho potomcích, kteří se se svým společenským stigmatem vyrovnávají různě - až k rozhodnutí rozpustit rodinný majetek v charitě.

Novela ovšem dostala název po Alexandru Berkmanovi, který proslul jako výrazná osobnost anarchismu, a příběhu jeho života po propuštění z vězení je věnována druhá část knihy „Josefov sešit“. Bohužel zde (stejně jako v první části) je beze zbytku naplněna anonce ze záložky knihy, podle níž je *Anarchista* román „o muži ve stínu ženy, o lásce jako závislosti, lásce až za hrob“. Vlastně vše, co se tu o Berkmanovi dočteme, se totiž týká jeho privátních problémů ve vztazích se ženami.

Nic proti řemeslné zdařilé beletrii, která dělá čest intelektuálnímu popíku a dokáže nenápadně a celkem rafinovaně využít všech osvědčených prostředků tradovaných v akademických kurzech tvůrčího psaní (od odkrývání drobného tajemství až po nějaké to relativizující intelektuální zvanění na večírku a samozřejmě sex), jenže výsledek jako by vytvářel alibi pro literární tematizaci politiky a u nás dnes poněkud ožehavé beletristické reflexe levice a dokonce anarchismu. A připočteme-li v knize všudypřítomné psychologizování, dost netyčité a nepřesvědčivé pro mužského vypravěče, okrášlené někdy rutinními, jindy až banálními metaforami na úrovni klíše, můžeme vypůjčenou novelku s klidem vrátit do knihovny, protože tohle efektní čtení o partnerských vztazích, v němž anarchisté tvoří pouhou kulisu, doma natrvalo opravdu mít nemusíme. To podstatné o Berkmanovi si můžeme číst v knize Václava Tomka *Odvahu ke svobodě!*, obsahující i překlad Berkmanova klíčového textu *Nyní a potom*. Pro pochopení takové osobnosti není zkrátka podstatné, kdo na koho žárli a co na to říkají sousedi.

Magdaléna Platzová, *Anarchista*, Torst, Praha 2013, 208 stran. (-tb-)

REBEL S OTEVŘENÝM NOŽEM

K stému výročí úmrtí Huga Kepky vydalo loni duchcovské nakladatelství Kapucín výbor z jeho próz pod názvem *Za bídu psů. Osení*.

Kdo byl Hugo Kepka, se dozvíme ze dvou textů tvořících rámec výboru - z úvodní autobiografické črty s názvem „Pohádka pro mne“ a závěrečné životopisné studie od Pavla Koukala pojmenované citátem z Kepky „Rebel s otevřeným srdcem“. „Pohádka pro mne“ představuje s pochopitelnou autor-skou licencí ideové a umělecké inspirační zdroje autora, zatímco Koukalův portrét Kepky s historiografickou důsledností doplňuje patrně všechny jeho zjištělé veřejné aktivity, od pražských anarchistických počátků až po severočeskou národní socialistickou agitaci.

Hugo Kepka (1889-1912) byl výjimečnou postavou především díky nevšednímu osobnímu nasazení, s nímž se od svých šestnácti let naplno vrhl do veřejného boje za sociální spravedlnost pro všechny neprivilegované. Ne náhodou byl v tomto věku vyloučen z gymnázia i všech rakouských středních škol za politický aktivismus. Pak už se tedy důsledně věnoval sociálnímu boji, publicistice i literární tvorbě. To první ho jako anarchistu a antimilitaristu přivedlo několikrát do vězení, to druhé pomáhalo formovat především severočeský hornický zápas s kapitalismem, to třetí v důsledku prvních dvou činností zůstalo torzem - protože Kepka kvůli neustálým mocenským perzekucím předčasně zemřel v necelých třidvaceti letech.

Prozaické dílo Huga Kepky, představené v tomto výboru, je dnes možná zajímavější jako pandán jeho činnosti novinářské. Víc než autorův ne zcela vyhraněný styl zaujme současného čtenáře jeho upřímná, ryzí posedlost ne-spravedlností, danou jakoby samozřejmým rozdělením lidí na ty, jejichž „budoucí los“ je bída, a na ty, kteří z ní těží. Kepkovi hrdinové jsou determinováni svým sociálním vyloučením, ale ať už jde o tuláky, kriminálníky, prostitutky či nezaměstnané, nejsou ličení s žádnou shovívavostí. Naopak jistá samozřejmá syrovost podání jejich charakterů, promísená s až lyrickými popisy přírody, relativizuje jejich činy, ale hlavně znemožňuje vynášet nad nimi apriorní soudy. Ani Kepkovi těžce pracující horníci totiž nenacházejí zpravidla jiné řešení než zoufalou osobní pomstu jako odpověď na ukradený život, nahrazený bezvýhodnou otročinou. Individualismus, dominující Kepkovým prózám, je tak druhým pólem k agitacnímu rázu jeho publicistiky, vyzyvající k organizovanému politickému boji.

Autor koncepce výboru a životopisné stati o Hugovi Kepkovi je už zmíněný duchcovský historik Pavel Koukal. Koukalův celoživotní zájem o dějiny severočeských bojů proti institucionalizované moci, jejichž dominantu tvořilo právě anarchistické hnutí, je nesporně záslužný. Momentálně však stojíme před otázkou, zda Koukalovo dílo neznehodnotí jeho aktuální angažmá v komunální politice, kde se otevřeně staví proti místním chudým a prosazuje rasistické návrhy na jejich degradaci na občany druhé kategorie. Jak s tím jde dohromady jeho obdiv k Hugovi Kepkovi? Jak myslí, že by o něm smýšlel zastánce neprivilegovaných a sociálně vyloučených, který o sobě napsal, že „zůstal rebel-em s otevřeným nožem a otevřeným srdcem“?

Hugo Kepka, *Za bídu psů. Osení (Prózy z let 1906 až 1911)*. Sestavil a životopisnou studii napsal Pavel Koukal. Kapucín, Duchcov 2012, 100 stran, cena neuvedena. (-dm-)

PARTICIPATIVNA SPOLOČNOST ALEBO LIBERTÍNSKY KOMUNIZMUS?

Tato brožura, vydaná nakladatelstvím Bod zlo-mu, mapuje diskusi mezi skupinou lidí spravujících portál libcom.org a skupinou Project for a Participatory Society (PPS). Obě strany prezentují svou vizi organizování práce v postkapitalistické společnosti. Libcom.org hovoří o společnosti založené na společném vlastnictví výrobních prostředků a produktů, kde je práce organizována na principu decentralizovaného plánování produkce a poskytování služeb. Kolektiv PPS přibližuje vizi participativní ekonomiky, kterou navrhl Michael Albert a Robin Hahnel. Jejím jádrem je participativní plánování, přerozdělování na základě úsilí a obětí, samospráva pracujících a tzv. vyvážené komplexu pracovních úkolů.

Diskuse mezi zastánci obou vizí, která probíhala koncem roku 2008 a začátkem následujícího, přibližuje nejen jejich názory, ale i vzájemnou kritiku. Nebyla sice dovedena do úplného konce, přesto je velmi zajímavou konfrontací dvou (na první pohled ne tak rozdílných) pohledů na možnou podobu ekonomiky, kde by již neměl rozhodující slovo kapitál, nýbrž samotní pracující. Oba pohledy se liší zejména v tom, odkud vycházejí. I když se víceméně shodnou na kritice stávajícího kapitalistického modelu, libcom.org se snaží neoddělovat prostředky překonání kapitalistických společenských vztahů od představy budoucího sociálního uspořádání, zatímco zástupce PPS za výchozí bod bere vizi participativní společnosti a díky tomu přikládá vysokou důležitost zejména jejímu teoretickému uchopení.

Předložená debata je velmi přínosná především z toho důvodu, že pomáhá překlenovat různé koncepty vycházející z antiautoritářských pozic, jež by se jinak (ne)rozvíjely pouze v okruzích těch, kteří jsou v nich nějakým způsobem zainteresováni. Cílem není stoprocentní shoda, ale zejména vzájemná kon-

strukturní konfrontace názorů a postojů, která je přínosem i obohacením pro všechny strany, jež se do ní zapojují, a přeneseně pak i pro čtenáře. Proto patří Priamej akci velký dík za to, že tuto konkrétní debatu přeložila a vydala a také s ohledem na běžného čtenáře opatřila tolik potřebnými vysvětlivkami.

44 stran A5, cena dobrovolná. Ke stažení na www.priamejka.sk/data/File/NBZ/Participativna_spolocnost_alebo_libertinsky_komunizmus.pdf. (-jk-)

MOCENSKÉ SYSTÉMY

Noam Chomsky patří bezesporu mezi nejznámější levicové myslitele druhé poloviny 20. století. Je autorem desítek knih, více než tisícovky článků a údajně patří mezi deset nejcitovanějších vědců vůbec. Je autorem prací, které se věnují zejména lingvistice, zahraniční politice a různým aspektům politické filozofie. Populární jsou jeho texty o mediální manipulaci.

V nejnovější knize rozhovorů z let 2010-2012 se může čtenář seznámit s jeho názory na aktuální otázky. Jednotlivé kapitoly se věnují tématům jako Arabské jaro, ekonomická krize, americká zahraniční politika, protestní hnutí atd. Nejde však o odborný text, ale spíše o postřehy a reakce, které vzešly z diskusí s ředitelem Alternative radio Davidem Barsamianem.

V částech věnujících se zahraniční politice USA Chomsky tradičně demaskuje dvojvládnost politiky „imperální mocnosti“ a poukazuje na její negativní dopady. Využívá svůj široký přehled a znalost věcí, takže se čtenář může seznámit s informacemi a názory, které v československém prostoru běžně nedostávají prostor. V případě kauzy zatčeného amerického vojáka, který poskytl informace WikiLeaks, je Chomsky optimistický a domnívá se, že „Manning skončí jako vítěz a veřejnost obviní vládu, že porušuje principy právního státu a lidská práva“. Úspěch hnutí Occupy vidí autor v tom, že se z atomizovaných lidí vytvořily svobodné demokratické komunity, „kde lidé svobodně mluví a debatovali. Vytvářely se svazky, sdružení, které, pokud přetrvají a budou expandovat, mohou přinést nemalé změny.“

Kování revolucionářů budou zřejmě zklamáni z teze, že „když hovoříme o krátkodobých životaschopných cílech, řeči o socialismu nemají význam. Jednoduše není důvodu na takové debaty a navíc by je ani nikdo nechápal.“ Pozitivní naděje z hlediska dlouhodobých cílů však autor vkládá například do Mezinárodní organizace pro participativní společnost inspirovanou samosprávným družstvem Mondragon z Baskicka, fungujícím v podmínkách mezinárodní kapitalistické ekonomiky: „Mondragon se může stát, jak to nazval Michail Bakunin, semínkem v naší budoucnosti.“

Barsamianovy otázky Chomského nasměrují občas i na evropský kontinent: „Těžko vysvětlit kroky Evropské centrální banky (ECB) jinak než jako stupňování třídního boje. Mnozí ekonomové, včetně konzervativních, si dobře uvědomují, že snad nejhorší možnou alternativou během recese je zavádět úsporná opatření... A výsledek? Ekonomicky slabší země EU se při takové politice nikdy nedostanou z dluhů. Naopak, dluh je stále vyšší. Pokud omezíte růst, omezíte i možnost splácení dluhů a v konečném důsledku prohloubíte jejich mizérii.“

Co se týče problematiky školství a vzdělávání, staví se Chomsky jednoznačně za koncept veřejného, bezplatného vzdělání a poukazuje na negativní dopady komercializace vysokých škol. V USA běžné studentské půjčky a z nich plynoucí dluhy se podle něj staví „nejlepším nástrojem indoktrinace a kontroly“. Připomíná také nedávné výsledky studií Harvardské univerzity, které ukázaly, že množství mladých lidí od 18 do 29 let vykazuje „úzkou spjatost s myšlenkami, které se v USA obvykle nazývají libertariánské, jinak velmi blízké totalitarismu“.

Publikaci lze doporučit zejména vzhledem k její aktualitě a širokému záběru témat, kterým se v ní autor věnuje. Posouzení jednotlivých názorů už zůstává na samotném čtenáři.

A co nám na závěr práce vzkazuje již 84letý Chomsky:

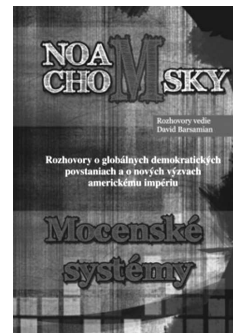
„V této souvislosti mi připadá na mysl známá Marxova myšlenka: Filozofové svět jen různě vysvětlovali, jde o to změnit ho. Této roli jste věnoval většinu svého života.“

„Ano, a rád - nyní by se mělo rozhodnout i další. Všichni bychom měli usilovat změnit svět v krátkodobém horizontu, začít s řešením bezprostředních problémů, jakými jsou například znečištění životního prostředí, hrozba jaderné války, otázka života a smrti. Nejsou to malé problémy, na jejich správném uchopení závisí osud biologických druhů na zemi. Je nezbytné pracovat na reformách, odhalit formy fungování nelegitimních autorit a postarat se o jejich odstranění, posunout se vpřed k větší svobodě a nezávislosti.“

„Máte vnučata. Jaký svět je čeká?“

„Realistický pohled není příliš slibný. Hodně však záleží na lidské vůli, jako ostatně vždy. Sociální pohyby, volání po změnách lze těžko předvídat. Nikdo nemohl v roce 1960 předpokládat, že hrstka černých studentů sedících za obědovým pultem v Greensboro, v Severní Karolině, dá do pohybu masové hnutí boje za občanská práva. A nikdo nemohl tušit, že nepatrné zárodky ženského hnutí radikálně a velmi efektivním způsobem změni naši kulturu. Kdybyste se mě před rokem zeptal, zda má smysl okupovat newyorský park Zuccotti, odpověděl bych vám, že jste se zbláznil. Vždyť to nemůže fungovat - a přitom to fungovalo velmi dobře. Záleží jen na nás, jak to bude fungovat.“

Noam Chomsky: *Mocenské systémy. Rozhovory o globálních demokratických povstáních a o nových vztazích americkému impériu*. V Bratislavě v květnu 2013 vydalo Vydavatelstvo Spolku slovenských spisovateľov. 156 stran. (-bb-)

NAKLADATELSTVÍ

ČESKOSLOVENSKÉ ANARCHISTICKÉ FEDERACE

ANARCHISTICKÁ REVUE EXISTENCE

40 STRAN
40,-

3/2013 - ANARCHISTICKÁ PUBLICISTIKA

1. máj 2013 / Anarchistický festival knihy / Nakladatelství ČSAF / Rozhovory s vydavateli / Rozhovor s V. Tomkem / Franta Choura / Infocafé La Victoria / D. Graeber: Praktický průvodce po nadcházejícím krachu / ProtestFest/ ...

2/2013 - ETICKÁ SPOTŘEBA

Konzumovat s citem a rozumem / 20 let vegetariánem / Komunitní stravování / Bojkot / Rok na farmě Somonte / Průmyslové zemědělství / Solidární ošetrovna / EZLN / Albert Camus / Anarchistická antropologie / Odpad / Toy_box / SOLIS Praha / ...

1/2013 - LOKALIZACE

Lokalizace ekonomiky / LETS a časové banky / Komunitní centrum Ateneo / Bezpeněžní zóna / Zahradníkův partyzánský rok / Jakub Polák / Nepohodlní mrtví / Chomsky: Dojmy z Gazy / CrimethInc: Work / Rozhovor s rumunským anarchistou / ...

4/2012 - OBSAĎ A ŽIJ!

Solidarita v Andalusii / Hnutí 15M / Obsazováním půdy proti nezaměstnanosti / SAT / Colin Ward / Domy místo cel / Squatterů se nastěhovali / Černá ruka / Franta Sauer / Saint Imier 2012 / Participativní ekonomika / Asturijská rebelie / Arabské jaro / ...

3/2012 - SOLIDARITA V PRAXI

Seattle Solidarity Network / Food not Bombs / Solidarita vs. charita / Vandana Shiva / Architekt odpadů / Akční dny 2012 / ProtestFest / Antisystema / Ekonomická demokracie / Etické banky ve Španělsku / Stop vládě / Zlýčín / Domingo Ascaso / ISM / ...

2/2012 - PRACOVISTĚ POD SAMOSPRÁVOU

(další starší čísla za sníženou cenu)

KOMIKSOVÁ EDICE

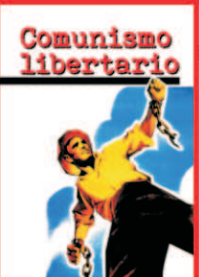
sv. 1 - LIKVIDÁTOR 40 stran / 40,-

sv. 2 - ANARCHIX 40 stran / 40,-

sv. 3 - CLASS WAR COMIX 40 stran / 40,-

sv. 4 - KDYŽ ZAČALA NOC 64 stran / 58,-

BROŽURY

OKUPAČNÍ KUCHARKA

60 stran / 48,-

HRANICE AKTIVISMU

56 stran / 48,-

COMUNISMO LIBERTARIO

56 stran / 48,-

SABATÉ

124 stran / 100,-

MARIKANSKÝ MASAKR

48 stran / 45,-

ČTENÍ OD DĚTÍ KLÍČENÍ

40 stran A4
celobarevné
60,-

EDICE POEZIE

M. Soso - CRUOR BESTIA

76 stran / 55,-

O. Heimerle - OBYČEJNĚ ZMRAŽENÍ

56 stran / 25,-

M. Soso - POKÁNÍ 76 stran / 75,-

Aktuální přehled o všech vydaných publikacích a dalších materiálech, stejně jako seznam distribučních míst naleznete na webové stránce

NAKLADATELSTVI.CSAF.CZ